

ואשה אומרת לא נטמא. ברה"י. טמא יי. ברה"ר טהור :

פ"י טלמו: ברה"י טמא ברה"ר טהור. דחשי' כשאר ספק טומאה דעלמא :

יבין

תפארת ישראל

בווע

דכורו ודברי המטמא שקולים, היה טהור. דהרי מתרין דכורו לגבי מרי. כ"ש לגבי חד. ובהכך דלוי גם ר"מ מודה דמתרין דבוריה. דהרי ליכא נביה ק"ו. וכלל זה מה אולמא דברי העד מדברי עמו. וגם כפימא במכחיש לב' עדים לא אנטריך ר"מ לאשמעין דגם ברה"ר טמא. דפיטא. דהרי ק"ו קאמר. ולרבנן נמי לא אנטריך לאשמעין דגם ברה"י טהור. דהרי מתרין דיבוריה. וכיון דמתרין טעמא. מה לי ברה"ר ומה לי ברה"י :

(יג) אולם בתוספתא שהביא הר"ש. אמרין דגם בתרי ומרי ברה"ר טהור וברה"י טמא. וא"כ ל"ל דמשנתו רבותא דטומאה ברה"י קמ"ל. דאפילו אפומא דחד ואפומא דאשה. שרפון התרומה ברה"י. אמנם קשה לי למהרי"ק הג"ל סי' ל"ג דמ"ל דכלל דהרי כהמא. דהרי כהמא כגון במכחישין זה את זה אם נחטפה כהונג. דהרי כהמא בחוקת אבר מן החי עומדת. אפ"ה חשנין לב' העדים בליתייהו. וא"כ אין כלל ספק כלל. וכ"כ אף כהמא דלויכא חזקה טהרה לגברא. הול"ל דגם ברה"י טהור. מדמכחישין זה את זה עד אחד בהכחשה לאו כלום הוא. ואין כלל ספק כלל. שבתאי וראה דגם להר"ן והרשב"א הג"ל קשה דהרי בלויכא חזקה היתר כ"ע מודו דמותר ולא מאחזין בהעד האוסר. אלא ע"כ ל"ל דשאני הלכות טומאה דהכי גמירי לכו. מלא יהא חזקה טהרה מבריע גבה כלום כספק טומאה ברה"י :

הלכתא גבירתא כללא דפרק ה

משנה א במסופק אם נגע נשא או האהיל א' מב' גופין. בין שא' מב' הגופין טהור לגמרי. או שיש בו טומאה. אבל לא אותה טומאה שמסתפק בה. וכגון שהאהיל על כוית בשר. ומסופק אם הוא ממת או מנבלה. ובין שהגופות שההורין מרובין מהממאין או אימא. ובין שמסופק בטומאה דאורייתא או דרבנן. ובין שהספק הוא בקבוע. כגון ב' שבוילין שא' מהן טמא ומסופק אם הלך בו. ואע"ג שאפשר לו להתטהר. אע"ג שהספק בין ב' טהורין. שהרי א' מהן והאי טמא. ואע"ג שאירע חק לאדם יודע ברה"ר. אפ"ה כל ספק טומאה ברה"ר טהור :

משנה ב ואפילו חספא טומאה שבהמניע היה אדם. שאפשר שהמניע יודע אם נגע זה בו. אפילו הכי ברה"ר טהור :

משנה ג ספק טומאה ברה"ר. אפילו בב' גופין שא' מהן טמא. ונגע נשא האהיל על שניהן זה אחר זה. והתטהר בינתיים. ונגע בב' תרומות. באחת קודם שבילה. ובאחת אחר שנולד לו ספק טומאתו בגוף הב'. כך דינו אם נאכל הראשונה קודם שהתטהר ביני ביני. השנייה טהורה. ונאכל הראשונה אחר ששב וקדם שהתעסק בהגוף השני המסופק. הרי התחילה הב' שנגע בה אחר שהתעסק בהגוף הב' מסופק. טמא מוט"ב. דהרי עכ"פ או שטמא טומאה דאורייתא או מד"ס. מדאורייתא אוכלין ממאין בשיעור אכולת פרס. מיהו כל זה באכלין המתעסק. אבל באכלין אחר. גם התחילה הב' טהורה. ואם ב' התרומות היו קיימות בשעת שנגע בגוף הב' המסופק. שניהן תלויות. ואם לא נטהר בינתיים. הרי הראשונה תלויה. והשנייה נשרפת. מדטמאה מוט"ב :

משנה ד ואפילו בשב' הגופין שמסופק איזה מהן טמא. והן מונחין ברה"ר. ונגע באחת חוזר ונגע בטהרות. וחזר ונגע גם בהשנייה שמסופק בטומאתה. וחזר ונגע בטהרות אחרות. הרי אע"ג דכיון שלא התטהר בנתיים צריך לשרוף השנייה. אפ"ה ראשונה תלויה. ולא אמרין דכיון ששרפו הב' נשארה ראשונה בטהרות. דהרי אין תו לחוש שעי' שנטהר הראשונה בחזק לב' הגופין שמסופקין אהנו בטהרות כאילו הראשון והאי טהור והשני והאי טמא. וכבשכול לעיל משנה ג. הכא שאני. דהרי מסתמא לא יכירו ב' הגופים המסופקין זמן מרובה ברה"ר. מדיחישו שיכשלו בתוך בני אדם. אלא לא פלוג בין שבוילין לגופין המטוללין :

משנה ה ב' גופין שא' מהן טמא. ונגעו נשאו או האהילו עליהן ב' בני אדם. אם שאל א' מהן על עצמו ועל חבירו. וכ"ש בשאלו שניהן כאחת.

ציונים

א מקום מ"י ע"כ פ"י. משנה אחרונה

פרק א מקום שהיה רשות היחיד ונגעשה רשות הרבים. חזר פרק א מקום שהיה רה"י ונגעשה רשות היחיד (*). כשהוא רשות היחיד ונגעשה רה"ר. כגון

פ"ו א חזר ונגעשה רה"י. ל"ע לתאי תני חזר ונגעשה כחד רה"י וכחד רה"ר בני. ועוד עיקר הדין כשהוא רה"י ספקו טמא וכשהוא רה"ר טהור מאי קמ"ל הא היינו מהני' דלקמן הכקשה כמ"ל וכו' ותו. ותו אי כדברי רבותינו הול"ל בקיטור. הכקשה צימות הגשמים דינה כרה"י. ובימות התמה דינה כרה"ר. ותו דלוי כדברי רבותינו ל"ל למהני התהלפות כ' פעמים. שהיה רה"י ונגעשה רה"ר. וכו' לא ידעין דכל כקשה יחזור מהני להיות מנה"י ר"ה ומרה"ר רה"י. וכן לעולם. וא"כ בהתחלמות ח' סני. ולכאורה היה נראה שהוכרחו רבותינו לפרש כן. דאל"כ היך אפשר טהר"י

תפארת ישראל

בווע

יבין

פ"ו (א) שהיה רה"י. ומכרו לבני ר"ס. וחזר ולקחו מהם (א) : פ"ו (א) ורבינו הר"ש והר"ב נושאיו כליו פירשו דלייט כגון בקעה שצימות הגשמים זרוע. והול"ל רה"י. ובימות התמה דשכיחו ע"ס קוצרים. חזר ונגעשה רה"ר כלקמן מ"ו. ותמהני מה ומי הכריח לרבונו לפרש כן. ולא כפשוטו. ותו דלפי סי' רבותינו נלמד דמתרין לומר דאכפיל תנא ותני כחד פירקא חד דינא תרי וימני כב' משניות מהני' דלקמן הכקשה כמ"ל וכו' ותו. ותו אי כדברי רבותינו הול"ל בקיטור. הכקשה צימות הגשמים דינה כרה"י. ובימות התמה דינה כרה"ר. ותו דלוי כדברי רבותינו ל"ל למהני התהלפות כ' פעמים. שהיה רה"י ונגעשה רה"ר. וכו' לא ידעין דכל כקשה יחזור מהני להיות מנה"י ר"ה ומרה"ר רה"י. וכן לעולם. וא"כ בהתחלמות ח' סני. ולכאורה היה נראה שהוכרחו רבותינו לפרש כן. דאל"כ היך אפשר טהר"י

ב' ד' ספיקות עדיין פ"ג
ג' ו' חכמים משהר"ן
ה' ט' פ"ג ר"ב הפסא
ז' ט"ז פ"ג ט'

אליהו רבה

ב' הטמא עומד בו' .
דכ"ר ר' יהושע ספק
ר"ס שאלמו עסור לא
אמר אלף כהסומאה
והטורען עובדין כה"ר
אלא אם אי עומד בין
הטמא ובין הטורען
כעובר נמי כאילו הוא
כרה"י וספיקו טמא . וכן
הטמאה כרה"י וספיקו
כרה"י או אפסא ר"י
מטמא האילן וחתה הוא
כרה"י וחכמים מטמאין
האילן וא' הוא כרה"י :

ב' הטמא עומד וכו' . פי' הר"ב מזרע עומד כו' כמו
שטינו במ"ז פי"ג דנגעים . וע"ס * (וממא)
עובר הספק אס עמד . (הרמב"ם) . ומ"ס הר"ב פ"א כגון
ש"ן וכו' כך פירש הר"ס . והקשה מהר"ר וואלף וורמייזא
דהא במ"ז פ"ב דעדיות קתני לה
משום ר' יהושע דמטמא ע"כ . ולי
לא קאיא דהתם לא כתב הר"ב
דהאם איתא והכא מיירי בבני אדם
העוברים ויש בהם דעת לישאל .
וכבר כתבתי בזה לעיל פ"ד מ"ב .
אלא הרמב"ם ספק בעדיות כו'
יהושע

הה"ר מפסקת [יח] : ב' ארבע ספיקו'
ר' יהושע מטמא . וחכמים מטהרין .
ביצד . הטמא עומדי והטהור עובר .
הטהור עומד והטמא עובר (י') .
הטובאה

מלאכת שלמה

עוד בסוף פירושו ז"ל ומטמא אדם וכלים שהיו עמו ע"ס . אמר המלקט
הלכך אין עמא אלף מה בדיה עמו כרה"י אחרון :

ב' ארבעה ספיקות וכו' . כיול הטמא עומד . והטורען עובר חד .
הטורען עומד והטמא עובר תרי' . טומאה כרה"י וטהרה כרה"י
תלתא . טהרה כרה"י וטומאה כרה"י הא ארבעה . ופירושו ראשון
שהביא רע"ז הוא פירוש הרמב"ם ז"ל וכתב עליו הראש"ש ז"ל ולא
ידעתי

תוספות רע"ק

א' ר"ש אומר רשות
הרבים מפסקת) :
[יח] בספר שב שמעתאי'
שמעתיא ר' פ"ד כ'
דיל דאזיל לשיטתיה
כפי המבואר בריש ברה
דרבנן סבירי דכל ספק
טומאה כרה"י טמא
ודאי ור"ש סבר דהוי
רק ספק טמא ע"ש
בפירש"י וזו"ט וזוה"ס
לרבנן הכא כיון דבזמן
שהוא כרה"י הוי ודאי
טמא ובזמן שהוא
כרה"י הוי ודאי טהור
אין ודאי כמריע
ודאי וכל אחד כריע
כרה"י טמא וכרה"י
טהור . ור"ש לשיטתו
דבזמן שהיה כרה"י לא
היה בדרך ודאי טומאה
רק ספק משה"ע
שמשתייה ברה"ר
ומשיח אותו לודאי
טהורים הודאי כמריע
את הספק דגם כרה"י
ד' טהור . והרמ"ה :

תפארת ישראל

ב' ומיירי נמי דוקא שהתור לחותו רה"י הראשון . ולאחר מקום
ממש שהיה עמו כה"ר . דאל"כ הרי לא מחזיקין טומאה ממקום
למקום . דהרי אפילו כב' רה"י סמוכות זה לזה . או אפילו כשטלואו
כרה"י א' מוית לוית . מתשכ ממקום למקום ועבור (כנדה ד"א) .
ואע"ג דגבי טומאת מת שמוח בזה"ל אדם מסוכן . ועלולו בזה"ל
מוית לוית . ובשנייה מלאוהו שמת . לא שייך לומר שהטהרות שהיו
עמו כשהי' בהוית הראשון יהיו עהורין . מדאין מחזיקין טומאה ממקום
למקום . דלימא . דכל האהל כמקום א' דמי לענין טומאת אהל . דכל
האהל כמלא טומאה דמי . ובשאלוהו מת בוית הב' . הו"ל כאילו
מלאוהו ג"כ מת בוית א' . ואין כאן רק החוקת טומאה מזמן לזמן .
שחא כבר מת ה' כשהיו הכלים והאדם עמו כשהיו הראשון . וטמא .
עכ"פ כרה"י שאין עליו אהל . או כב' אהלים סמוכין שאין מעורבין
בטהרה א' . ודאי אין מחזיקין טומאה מזה לזה . אלא הכא מיירי
שהאדם למקום שהיה עמו טהור . וללא כחשעל לכאורה כרה"י ויה"כ .
שכתבו שאף רה"י הראשון עמא . והרי מלאין זה משמע דרה"י הראשון
אינו רה"י האחרון . והרי אי אפשר לומר כן . וכדלמדין :

ג' ונ"ל עוד דה"ה כה"ה איפסא פלוגי . וכגון שהיה המסוכן כרה"ר
והטלואו לרה"י וחזרו והטלואו לחותו מקום שהי' כה"ר כה"ר .
או לח"ק הטהרות שהיו עמו כרה"י שכתבנו עהורין . דאין מחזיקין
את הטומאה ממקום למקום . אלא איתא כלים וטהרות שהיו עמו כשהיו
הראשון כרה"ר . כיון שכאזוהו מקום עלמו שמלאוהו מת ע"ס היה גם
כשהיו הראשון . הו"ל רק החוקת טומאה מזמן לזמן דגם כרה"ר עמא
(כמ"ס לעיל פ"ד בבית הספק ס' י"ב) . ולר' שמעון כה"ר רה"י
מפסקת . וכ"כ כה"ה מסוכן כרה"ר או כרה"י בלתי מקורה בוית א' .
ועלולו לוית אחרת . והשחורוהו סוב לוית הראשון ומלאוהו ע"ס מת .
לרבנן כל עהרות שנגעו עליו האהילו עמו כשהיו הראשון
עמאין . דמחזיקין טומאה מזמן לזמן . והטהרות שנגעו או האהילו עליו
בוית

אחרונה

וכן הקשה הר"ש . ופי' השני ש"ן כפי החולדה . כבר הקשו ע"י
ממתני' דעדיות דהתם ר' יהושע מטמא . ומ"ס חו"ט דהתם משום שאין
בו דעת לישאל . אינו מיושב דא"כ מאי איריח כפי החולדה אפילו ש"ן
בלד הטהרות טהור . והראב"ד מפרש דכולה מתני' כספק שבין רה"י
ורה"ר איירי ורישא כספק נגע וסיפא כספק נכנס דספק ביאה עהור
ע"כ . ולא הבנתי דהא לקמן אמרי' כספק ביאה מרה"ר לרה"י לכ"ס
טהור ולא פלוגי התם אלא כספק ביאה מרה"י לרה"י וכ"כ הראב"ד
עלמו לקמן והכא היכי נימא דר' יהושע הוא מחלוקת שליטת ומטמא
אף מרה"ר לרה"י . ועוד דמתני' קתני ספק נגע והאהילו והסיט וספק
נכנס לא קתני . ולולי שאיני כדאי היה נ"ל לפרש טמא עומד וטהור
עובר היינו הנזקקין דרפ"ד דקתני התם תרתי מפתח לבין הככרות או
כבר בין המפתחות . והיינו נמי דתייב הכא טמא עומד וטהור עובר .
היינו כבר לבין המפתחות . וטמא עובר היינו מפתח לבין הככרות .
והשתא ניחא דבעדיות ר' יהושע מטמא דהתם כשרן דוקא מטמא ומשום
דטהרת נזקקין מנסה ילפי' כדלעיל פ"ד מ"ח ונפה לימא אלף כשרן
דמקרא כשרן השורן ילפי' לה ונפ"ד מיי"ב נמי קרי לה ספק שרטיס .
והייט

משינה
שכתב חכם אחד דלפוגתייהו דת"ק ור"ש כהא דת"ק יליף ספק רה"י
טמא מסוטה והוי ספק דאורייתא ואוליין לחומרא . ור"ש לטעמי' דכשמעתא
קמייתא נדה אמר ללא ילפי' מסוטה דהתם איכא רגלים לדבר וכיון דלא
יליף מסוטה הל' ספק טומאה כשאר ספקות ובי היכי דספק דאורייתא
בעלמא טמא מדרכי ה"ג ס"ל דכרה"י חולין כדאמר התם והכא
לנמתי מטמא משום דאיכא נמי כה"ה ספק רה"ר וסתרי אהדדי .
וכפ"ו נדה מ"ב מוכח נמי כן לר"ש . וחכמים לטעמייהו דספק רה"י עמא
מדאורייתא וחז"ן מילין לחומרא . והשתא משמע דבמירי דרבנן אי איכא חרתי
דסתרי אהדדי חולין לקולא כככרת ר"ש כאן דת"ק נמי לא פליג כהא אלף
משום דספק טומאה חשיב כודאי . ומכאן ראי' לככרת כעל פרי חדש ביו"ד
ס' ק"י והסכים לככרת אה"כ ע"ס כשני חתיכות מבהמה אחת שכתב
וכפ"ו ע"ס ס' ק"י ש"א"ל לומר שמקלטה כשרה ומקלטה ערסה והשיגו
עליו דלא חיישי' לסתרי אהדדי וכל חד מוקמינן ליה אדויני' וכ"כ עוד
הפ"ח כק"א גבי קלב ששחט ז' בהמות ע"ס :

ב' הטמא עומד וטהור עובר . פי' הרב מזרע עומד או עובר . ולא
יתכן דמה שגא זה מכל הספקות דכרה"י עמא וכרה"ר עהור

משנה אחרונה

חטת שהוא טמא ופתוח לרה"ר ספק נכנס ספק לא נכנס ספקו עמוד ספק נגע ספקו עמוד. הך ספק נגע היינו צידוע שלא נכנס וספק נגע דאי נכנס הוי כמו גניס ידו לחור דאמרן כו' הא אמרן דספקו עמא אלף צידוע שלא נכנס כיון שהוא ברה"ר היינו טהרה ברה"ר ועומאה ברה"י. ונ"ל דה"ה ספק נכנס או הכניס ידו ספק לא נכנס ולא הכניס ידו ספקו דהיינו ספק ביהא דלקמן: חנות שהוא טמא. לעיל נקט חילין וחור דהוי רבותא לעיני עומאה אף ע"פ שחייב רה"י גמור הוי רה"י לעומאה ועמא. והכא לעיני טהרה נקט חנות דהוי רה"י גמור אפי"ה טהור:

ופירש הרמב"ם הואיל ואין האדם יכול להשתמש בזה ואינו גיזל להלך בזה: **ספיקו** טהור. דשמא לא נכנס כלל וספק רה"ר טהור. אבל ספיקו ודאי נכנס לרה"י. הלכך ספקו טמא. ואע"פ שאמרנו (במתניתין דלקמן) כל מה שאתה יכול לרבות ספקות וס"ס טמא. מ"מ והוא שיכנס למצוי או לזקקה שיש בהם הספק אבל אם לא ידע אם נכנס צהא אם לא נכנס כלל. טהור. הראב"ד פ"ך מהא"ה [הלכה ט']:

תשוב רה"י: הבנים ידו לחור שיש בו זוממאה. חמור תשוב רה"י ואע"פ שהאדם עומד ברה"ר. כיון שהכניס ידו לחור כעומד ברה"י דמי. ואע"ג דחילין והחור לא הוו רה"י אלל שצד הוו רה"י אלל עומאה: חנות שהוא טמא ופתוח לרה"ר. הויא כל החנות כולה. כעומאה המונחת ברה"ר. וכשם שאם היה שך ברה"ר ספק נגע בו ספק לא נגע ספקו טהור. הכא נמי ספק נכנס לחנות זה ספק לא נכנס. ספיקו טהור. אבל אם היו שתי חנויות אחת עתודה ואחת עמאה. ספק לעמא נכנס ספק לטהורה נכנס ספיקו עמא דהויא ליה ספק עומאה ברה"י:

ספק לא נגע. ספיקו טמא. הבנים ידו לחור י. שיש בו זוממאה. **ספק נגע ספק לא נגע. ספיקו טמא. חנות שהוא טמא י.** ופתוח לרה"ר. **ספק נכנס ספק לא נכנס ספיקו טהור י.** **ספק נגע ספק לא נגע י.** ספקו טהור יא. **שתי חנויות א' טמא וא' טהור. נכנס לאחד מהם. ספק לטמא נכנס. ספק**

ספק
חנות שהיא עמאה ופתוחה לרה"י וכ' גרסא' לחנות לשון נקבה והכי נמי גרסין בסיפא שתי חנויות אחת עמאה וא' טהורה נכנס לחת מתן ספק לעמאה נכנס ספק לטהורה נכנס וכו' והכי חיתא הגירסא בפי' רע"ל:

מלאכת
ג בפי' רע"ל ואע"ג דחילין והחור לא הוו רה"י אלל שצד. אמר המלקט כגון שאין בהן שיפור ד' על ד' והחילנות הם גבוהים יותר מדאי שאין יכול להשתמש בהן:
חנות וכו' ספק נגע ספק לא נגע ספקו טהור. אית ללא גרסי כל שצד מלות אלו. והתימה שבתו"ט איתמא:

ספק

יבין תפארת ישראל בועז

ברה"י שהמזוזה טמא. שהוא חלוק מרה"י כב' דכרים. מדהוא ג"כ מקורס. וכו' ברה"י בשאר עומאות. שאינו חלוק מרה"ר רק כדבר אחד שזה רה"י וזה רה"ר. אפי"ה למר שדין רה"ר בחר רה"י. ולמר שדין רה"י בחר רה"ר. א"נ להכי אצטרך למנהק מזוזה ושאר עומאות משום דמזוזה אינו מטמא רק בביאה. והרי קי"ל ביהא מקאת לא שמה ביהא (כרמב"ם ביהא מקדת פ"ג הי"ח). ולהכי אינו מטמא להטור עמא. רק כשהי' לכל א' ראשו ורובו תחת האהל (כנגעים פ"ג מ"ח). משא"כ מת שמטמא ביהא. אפילו לא נכנסו תחת האהל שאמת שם כבר נטמא (כגזיר מ"ג א'). ועוד יש קולא במזוזה שאינו מטמא רק בעמד העמא תחת האהל. לפיכך נקט מזוזה עומד וטהור עובר לרבותא דר' יהושע. דאע"ג דאיכא לומר דלוי' שהכניס הטהור ראשו ורובו. והוא יודע מזה. וחו דאיכא נמי ספק ספיקא. שמת לא הכניס ראשו ורובו. ושמת לא עמד. אפי"ה מטמא ר' יהושע. דמדמ"ל דדין רה"ר דלהוי ברה"י. והרי כל רה"י אפילו יש אלה ספקות טמא (ובמסנה ד'). ונקט סיפא בשאר עומאות לרבותא דרבנן. דאע"ג דגם בשהכניס רק קת מנופו טמא. ואיכא לומר שמת הכניס ולאו ארעתיה. וגם ספק ספיקא ליכא גביה. דהרי אפילו לא שיה הטמא תחת האהל נטמא הטהור. אפי"ה מטמא רבנן. והרואה יראה כי בדברים הללו אשר הראני ה' בחסדו. השיבתי מעלי כל תלונות האשריים לפי רבינו הר"מ. וביחוד מה שהקשה ג"כ הרא"ש לרבינו. דמא דנקט כב' בני דרישא. בין ברה"ר בין ברה"י. היינו כגון הא דתנן לעיל (פ"ד מ"ג) שרץ צפה חולדה. ועברה בין הטהורים או טהורים עברו ביניהן. מיהו הכא ע"כ בעומאת מת מיירי. דממסיק שמת האהיל. ואע"ג דהאי שמת האהיל. ע"כ דלא קאי אטומאה עובר. דהרי בה לא מהלקינן בין מי און לטומאה מקום. מדמחשב כמליא טומאה תחתיו. והו"ל כיוס לה מקום (כפ"ד סי' י"א). עכ"ל ל"ל לדחוקי לאוקמו למשנתו כב' מיני טומאה. כיון דבין ספק האהיל לא קאי אב' אבנא דרישא. ולא טמא עובר. כאשר העירותי ע"ל לעיל. קשה נמי. דא"כ ספק נגע והסיק קאי אכולה ד' כבי. וספק האהיל דלא קאי אב' כבי דרישא. תני לה בלמנע. וזה אינו סדר משוכה. דהו"ל למנקטיה או ברישא או בסיפא. והגאון רב"א זצוק"ל פי' נמי דטמא דב' בני אהל כשא' לאו דוקא במזוזה. אלא בכל העומאות. וס"ל לר' יהושע דהא דקיי"ל ספק טומאה ברה"י טהור היינו רק כשהטומאה והעברה עוברין. אכל כשא' מהן עומד. הו"ל גם העובר כאלו הוא ברה"י. וכן הו' ספיקות של מנע אהל היסס מלו קאי אכל ב' כבי שהוכיר התנא. עכ"ל קשה למה שני תנא בלישניה. ונקט העמא עומד. ולא קאמר הטומאה מונחת. ותו דהרי דברי ר' יהושע הם כמילתא בלא עמא. דלמה כשהטומאה והעברה א' מהן עומד ברה"ר נטמא דהיינו טהור כאלו גם הוא ברה"י. והרי לכאורה מסתבר איפכא. דכיון דספק טומאה ברה"י מסוטה גמרינן לה [כסוטה כח"ב]. להכי בעינן כי מוטה שיהיו עומדין ברה"י. ואפשר יש ליישב דברי רבינו. דר' יהושע ס"ל דדוקא צדמס עומד ברה"ר. דין ספק עומאתו כספק טומאה ברה"י. ומה"ט נקט כב' כבי דרישא עמא וטהור. לאשמעינן דכאדם קמיירי. וה"ט משום דאדם הטומא ברה"י קניין לו ד' חמות שלו [כב"מ ד"י ע"א]. ומדקונה לו שם מליאה וגם. לפיכך הו"ל שם ברה"י. משא"כ בעובר. כיון שכל פעם מחליף ד' חמות שלו. לפיכך אין דין ברה"י. והרי הראב"ד כל המהלך כבימטא או בלדי רה"ר אין נקנין לו ד' חמות וכמ"ס הסמ"ע [ה"מ רס"י רמ"ח]. ואע"כ זה דוק. דהרי ברה"ר ממש אין ד' חמות קונות אפילו הוא עומד. ובלא זה קשה לי לדברי הגאון זצוק"ל ממאי דמקשה הש"ס [גזיר נ"ג א']. כאומר לב' גזירי רחמי טומאה שזוקקה ביניהם. שיהיו עמאין מספק. ומקשה הש"ס ומאי וברי ב' גזירי וחד דהאי גבייהו הו"ל תלתא. והו"ל ספק טומאה ברה"ר דטהור. ולפי דבריו מאי קשיא. מתן ח"ל להמקטן דמתני' מיירי שהיו כל הג' חולקין. וע"ש:

יבין תפארת ישראל
דק דומיא דסוטה בעינן. אין חילוק בנבטו ורחבו. אלא כל שאין רבים רגילין שם. יודון כרה"י: יו' ר"ל דאדם שעמד ברה"י הכניס ידו לחור שבכותל. הסתוה לרה"י. וקמ"ל הך צבא אף שכל גופו נשאר ברה"י. אפי"ה כיון שהכניס ידו לחור. הו"ל ספ"ו ברה"י. ואע"ג דלענין שבת כל חור הסתוה לרה"י. דוקא כשגובה חלל החור י"ט ורחבו ד"ע. או דינו כרה"י [כשנת ד"ג]. אפי"ה לענין עומאה אין חילוק. אלא מולין רבים משתמשין בה. יודון כרה"י. וכיון שודאי הכניס שם ידו. וכ"כ בחילין הרי ודאי עלה שם. לא מתשב כספק טה"י ור"ה מעורבין בו [כמ"ב: יח] דהיינו שמונה סה דבר שמטמא ביהא: יו' מדהו"ל ספק טומאה שמעורבין בה רה"י ורה"י. ולאו שדין לחנות דלהוי כאלו היא טומאה המונחת ברה"י. וספק כניסה לתוכה. הו"ל כספק געיעה בהשומאה וטהור [כמ"ב: כ] הכא מיירי בשמונה בהטות דבר שמטמא רק בזמנ: יא' הא דלא כלליה ביהא דרישא. ולמא ספק נכנס או ספק נגע טהור. ה"ט, משום דרישא במטמא ביהא עסקינן. וכדלמרון. אבל הכא במטמא רק בזמנ מיירי. ולהכי

ואינו יודע אם לנמא. ככנס. אע"ג דהיינו כצבא דרישא עלה לראשו וספק נגע. אלא דהתם נולד הספק כשהוא ברה"י. וקמ"ל הכא דלאחר שאל נולד לו הספק כשהוא ברה"ר אפי"ה ספקו טמא שהספק הוא למפרע כשהי' ברה"י:

טהרות מקום שהיה פרקו תוספות יום טוב קצ

ציונים

ד ספק ביאה טהור. משום דבעינן דומיא דסוטה. ודלוי נסמרה. אלא דספק נגע ספק לא נגע. ולא ידעינן אם נטמאה וקרייה רחמנא טמאה דכתיב (במדבר ד) ונסמרה והיא נטמאה. אבל ספק ביאה טהור: בקעה

ספק לטהור נכנס. ספיקו טמא (כ): ד כל שאחה יכול לרבות ספיקות וספק ספיקות. ברה"טמא (כ). ברה"טהור (כ). כיצד נכנס למבוי (כ) והטומאה בחצר. ספק נכנס (כ) ספק לא נכנס. מומאה בבית. ספק נכנס (כ) ספק לא נכנס. ואפי' נכנס.

ד ברה"י טמא. דמן הדיו אפילו חד ספקא ראו לטהר דלוקמא אחזקה. וכיון דמטמינן בחד ספיקא דילפינן מסוטה. מה לי חד ספיקא מה לי כמה ספיקות. תוס' פ"ג דב"ב דף ג"ה. ודפסחים פ"ק דף י': ברה"י טהור. חיירי קמאי דהא אפילו חד ספק טהור. והרמב"ם צמזכרו (ס) היך הלשון. וכתב ברה"י טהור. ברה"י טמא: נכנס למבוי. והטומאה בחצר. ידוע שהחצר (והמבוי) רה"י כמו הבית. הרמב"ם ועיין במ"ב פ"ז דגדה: והטומאה בחצר. לא עומאה ודאית. אלא כלומר מה שמביא עלינו לספק אם נטמא אותו דבר הוא בחצר: רבי אלעזר ה"ג בלא יו"ד

ד כל שאחה טמא כפי ספק ביאה טמא. ד ספק מומאה וספק טהור ד"ז ומכאן ספק טהור וספק טהור. וספק טהור. וספק טהור. וספק טהור.

תוספות חדשים ד במשנה ספק ביאה ודכתיב ב"ב דף ג' כתיב משום דספק ספק ביאה הו"ס. דמא לא נכנס ואפי' נכנס טמא לא נגע. ד בתו"ש ד"ה ברה"י טמא כו' ראוי לטהר וכ"כ סג"מ ד"ה ט:

מלאכת שלמה

ד ספק טומאה ספק טהרה. כלומר ספק שהיא טמאה ספק אינה טומאה. ואית דגרסי ספק טמאה ספק טהורה ואפילו טמאה ספק וכו':

משנה אחרונה

ד כל שאחה יכול להרבות ספקות וס"ם ברה"י טמא. וכתבו התו' משום דמדינא אפילו בחד ספק ראו לטהר דלוקמא אחזקה. וכיון דילפי' מסוטה. דלא מהני אחזקה מה לי חד ספק מה לי תרי ע"כ והוצא בתו"ש וקשיא לי לפי שטת התו' דספק דאורייתא מדאורייתא לחומר אכל דוכתא ואפי"ה בספק ספיקא מקילינן בכל דוכתא אלא דיש חילוק בין חד ספק לתרי. וא"כ בסוטה נמי דגלי קרא דחוקה לא מהני ברה"י מ"מ לא נגע משאר ספק היכא דליכא חוקה בחד ספק אולי' דחומר ובתרי ספיקי לקולא. ובשלמא לשעת הרמב"ם דספק דאורייתא מדרבנן לחומר טהור. דכי היכי דבעלמא החמירו חכמים בספקות אע"פ

תפארת ישראל

(א) וא"ת היכי מיירי. או בששיהן ברה"י פשיטא. וכי ספק רה"י טהור אחא לאשמעינן הכא. ואי בשוודאי נכנס. וספק נגע או לא הרי ל"כ טמא. ואי בשיהיה הטומאה מונחת על אסקופת החנות והוא עבר בסמוך לה ברה"י. ומסופק שחא בשעה שעבר בסמוך לה נגע בה הרי פשיטא דטהור כיון שלא נכנס ב"ל. ועוד היינו משנה ב'. ואי דמיירי שיש כאן ב' ספיקות. שחא לא נכנס. ואם נכנס שחא לא נגע. דהרי ללא היה כספק ספיקא. דהרי ב"ב ו' ודלוי בשרן קמיירי. ובשרן און ספק נכנס מטרף להיות כספק ספיקא. דהרי בשהשרן בחדו לא הועיל ספק ספיקא כלום. כמו ללא מחשב ספק הריס ידו ליגע בהטומאה כספק כדי לרפוי לספק ספיקא דמא נגע. עכ"פ עדיף ועדיף הך ב"ב מבבא דרישא כספק נכנס בזהל המת שהכניסה בעלמו עמאלו. ואפי"ה ספיקו טהור. מכ"כ כמסופק בכניסה למקום השרן. ומה קמ"ל דטהור. וי"ל דלעולם ב"ב ו' דשרן וספק נגע מיירי שמסופק ג"כ אם נכנס. ואפי"ה אטרודי ליה לאשמעינן. מדנקטי' רק לדיוקא. דדוקא בעמד האדם ברה"י והטומאה ברה"י. ומסופק אם נגע בהטומאה שברה"י. טהור. הא ביהו הוא והשרן שניהן ב"ב רה"י נפרדים. בחצר ובית סמוכין. ומסופק אם נכנס. ואם נס נכנס. ספק אם נגע טמא. אף דה"ל ספק ביאה. וכרבנן במשנה ד': וי"ל

דמן התורה מותר. בסוטה דחד ספק אסור מן התורה החמירו חכמים בתרי ספקי. אבל לשעת התו' וסייעתא און ליישב כן. ואפשר דס"ל דהיינו פלוגתייהו דר"א וחכמים דמתני' דר"א דמטהר כספק ביאה כמ"ס הרשב"ם בפ' חזקת דף ג"ה דסתם ספק ביאה הוה תרי ספקי שחא לא נכנס ואם נכנס שחא לא נגע ולהכי מטהר דסבר ספקות מדאורייתא לחומר אפי"ה מקילין בתרי ספקי ה"ה הכא. וחכמים סברי כשעת הרמב"ם דספקות אינם אלא מדרבנן להומרא וכי היכי דהחמירו חכמים בעלמא בחד ספק יש להחמיר כאן בתרי ספיקי כדפי': ספק נכנס. וא"כ כיון דקי"ל כל הטומאות כשעת מליאתן אפילו להקל לעיל בס"ג הכא שלא נמלא זה במקום הטומאה אמאי טמא. ג"ל דדוקא ברה"י אמרי' כשעת מליאתן להקל כמ"ס התו' פ"ק דגדה דף ד' הא דכשעת מליאתן להקל משום דלוקי עהרות אחזקתייהו ע"כ וברה"י ילפי' מסוטה דלא מהני חוקה לא מהני נמי שעת מליאתן להקל: שובמא בבית ספק נכנס. כלומר ספק נכנס והטומאה בחצר משמע שידוע שם טומאה בחצר. י"ל דידוע שהיתה בחצר אלא עכשו דבקעה ולא נמלא שגיטלה וזה נכנס ביניהם וכל ידעו אם ניטלה קודם שנכנס או אח"כ והיינו ספק אם היתה שם בשעה שנכנס. וכן ספק יש בה כשיעור שמתחלה היתה כשיעור ועכשו נפתחה וזה נכנס ביניהם וכן ספק טומאה ספק טהרה שהיה שם שרן ונפרדע ואין ידוע אם נגע בטומאה. אבל בתו"ש כתב בהפך דרישא והטומאה בחצר. לא עומאה ודאית אלא מה שמביא עלינו לספק וכו' עכ"ד. וא"כ לומר כן דהא בס"ד מ"ה אמרי' דכ"ס תולין. והכא משמע דבכל הספקות שורפין כתבו הר"ם והתו' שם דהתם בבית הפרס שנהרס מדרבנן הוא תולין. אבל בית הפרס דמדאורייתא שחבד שם קבר שורפין ע"ס. ולפי' אם אין כאן עומאה ודאית בחצר דאין כאן חש אפילו מדרבנן דאמאי אית לן לומר שיהיה שם עומאה שלא ראינו מעולם ואפילו במדורות הבנענים שדרבן לקבור בם הנפלים כתבו התו' פ"ק דפסחים דף ט' דהוה ספק גרוע דאמאי אית לן לומר שיהיה שם נפל ע"כ וכו"ס הכא אין לנו להחזיק טומאה ש"א ראינו ואמאי שורפין אלא ודאי כדפי': ר"א אומר ספק ביאה טהור. וחכמים דמטמאי דוקא ביהי דמתני' שנכנס למבוי והטומאה בחצר שגיההם הם רה"י והספק ביאה מרה"י לרה"י עמא אבל ספק ביאה מרה"י

ה' נכנס סמיים י' כל' כי
פ"י פ' ת' ת' ת' ת'
סמטאין מ"י ע"ג
ו' ספק ר"ח מ"י ע"ג
ה"ט שבילי בית גלגל
ספיקין כ"ג

חלופי גרסאות

ה' וסמטאין גשדה ג"ח
וכמנ"ג והסמטאין :

אליהו דבה

ה' נכנס לבקעה בו
ר"א מסדה
אליעזר דסד"א מכו וחל
הוא דמסר ר"א ספק
ביאה סוד"א וליכא מחילת
ביטול אבל בקעה דליכא
מחילת מספיקות כיין
אפי' ר"א מודה קמ"ל
דאפילו כהא מסר ר"א
ספק ביאה :

משנה אחרונה

ר"ה ר' לר"ה לבי"ט
טעור כלאמרי לבי"ט
תחת הפתוח לר"ה ר'
ספק נכנס טעור וכ"כ
הראב"ד ופשוט הוא :
ה' נכנס לבקעה . הך
מתני' לרבנן דר"ה
תני לה דאפי' ג' דבבבב
אין שם הספק מחילת
בין השדות אלא המנר
לחוד וסד"א דכהאן
רשותא השיב ואין ספק
ספק ביאה אלא ספק
מגע קמ"ל ומהכא
מיתי לה כפ' חזקת
הבית דף ל"ה דהמנר
מספיק לטומאה . ועוד
י"ל דלרבנן דהמנר
נמי היא דבקעה בימות
הגשמים אין אדם נכנס
בה בגלמין מ"ו וגם
זה מסתמא דה"מ נכנס
ככולהו קמ"ל דה"מ ספק
הוא וכל הספקות ברה"י
עמא . ובהכי מושב
הא דשני בלישני הכא
ותני ואמר נכנסתי
ואינו יודע אם נכנסתי
לשדה פלונית ובכולהו
בבב דלעיל לא תני אלא
סמס אין יודע אם
נכנס משום דהכא אס
זה בעמא אינו חומר
ספק הוא לו היה תליין
שגדוהי לא נכנס שהרי
אין אדם רגיל לישב
שם . אבל כיון שמספק
בעמא ה"ו ספק רה"י
וטמא ועדיין ג"פ לדינא

ויד' . כ"כ המוס' פ"ג דב"ב דף כ"ה (ד"ה ר"ח) :
עד שיאמר לא נגעתי . כתב הר"ב לאו דוקא כו' כ"כ
הר"ס . דהכי מוכח בפ"ק דפסחים גבי חולדה
וברלם מלויין שם דף ט' בתוספות נד"ה ספק גררושו
כו' אבל התם תרי ספיקות הוו .

ה בקעה . שדות של אנשים הרבה . ובימות הגשמים שהן
מרושות וזרועות יש להן דין רה"י . לפי שבני אדם נוהגין
מלהלך פ"ג הזרעים שלא יפסידו : ר"א מטהר . דהוה ליה
ספק ביאה ואין כל הבקעה חשובה כשדה אחת . לפי שהשדות
חלוקים במלרים שלהם : ׀ ועד

ה נכנס לבקעה(בימות הגשמים .
וטומאה בשדה פלונית . ואמר הלכתי
למקום הלואי) . ואינו יודע אם נכנסתי
לאותו השדה . ואם לא נכנסתי . ר'
אלעזר מטהר (ג') וחכמים מטמאין :
׀ ספק רה"י (ג') זמא . עד שיאמר
לא נגעתי (י') . ספק רה"ר טעור
עד שיאמר נגעתי . איזו היא רה"ר . שבילי בית גלגול (ה)
וכן כיוצא בהן . רה"י לשבת (י') . ורה"ר לטומאה (י') . אר"א
לא

מלאכת

שלמה

וכמו שכתוב בסמוך בס"ד ולית הלכתא כוותיה :
ה ואינו יודע . מ"מ ואין יודע . ועיין כמה שכתבו על זה חוס' ז"ל
כר"ס עד כמה דהתם בע"ז שיהיה הלשון וקאמר דר' אלעזר
אומר הכא במתני' ספק ביאה טעור וכו' שטינה הלשון לפי הלשון אפי' שם
שלא ענינו לשון זה רק במתני' דלעיל :

ר' אלעזר מטהר . דה"ל ספק ביאה לחי' כל הבקעה חשובה כשדה
אחת לפי שהשדות חלוקים במלרים ולמ"ד בפ' חזקת הבתים
דמנר אינו מספיק לטומאה לריד' לומר דמירי הכא דמספיקים נחל
ושלולית חד מכל הך דמספיקין לפאה ח"נ היכא דיש לטעם שם לוי
כדאיתא בתוספתא פירש ר' מריטוס משמו כל שיש לה שם בפני עממה
הראב"ס ז"ל . פי' משמו משמו של ר' אלעזר ומפורש בגמ' בפ' חזקת דף
כ"ו ע"ג . והכריחו חוס' ז"ל שם פ' חזקת דף כ"ה דר' אלעזר גרסינן
בלתי יוד' ופי' שם בשם ר"ת ז"ל דכהא פליגי דרבנן מטמאו אפילו
כמה ספקות כדתנן במתני' דלפיל משום דמן הדין אפילו כחדא ספיקא
טעור דלוקמיה אחזקתיה וליטין מקוטה דטמא ח"כ מה לי חד ספיקא
מה לי כמה ספיקי דהא אפילו כחדא ספיקא הוה לן למימר דטעור
ור' אלעזר סבר אין לך בו אלא חדושו ודוקא חדא ספיקא טמא ע"כ
וע"כ עור . גם כחדושו הרשב"א ז"ל שם דף ט"ג אמתני' וגם אמתני'
דלעיל . וכיד כולה מתני' עד סוף הפרק שם פ' עשרים . ותמתיה

שרצותי כתוב בכל הדפוסים הלשון כך וכן בקעה בימות הגשמים שיש
בה שדות הרבה ובה שדה אחת עמאה ואחת טעורה ואמר נכנסתי
לבקעה זו ואינו יודע אם נכנסתי לאותה שדה או לא נכנסתי ספקו
עמא שספק טומאה ברה"י אפילו ספק ביאה עמא ע"כ . וז"ל ע"ד מה
נזרך להזכיר ואחת טעורה דהא פשטא דמתני' משמע דכלל השדות
שבקעה מהירות חוץ מאחת עסקי' . ודוקא לומר שרצה לפרש שכל
השדות שבקעה אחת טעורה ואחת עמאה דהא אפילו באחת עמאה
בלבד חכמים מטמאים . וז"ל ע"ד :

תפארת ישראל

והחוס' שם דוקא בליכא מיי ס"ס] . וכן בספיקא ברשות הרבים
דקאמר עד שיאמר נגעתי . הוא הדין במסכת עמי שכתב
[כמנ"ס ע"ז מאש"י י"ג] : (לה) ר"ל אפילו שבילי בית גלגול .
ואהו שביל שעולה לחר זקוף מאד חלל העיר גלגל שבא"י
[בעיניו כ"כ] . ומשום שזקוף מאד אין רבים רגילין להלך שם .
אפי' משמש כר"ס לטומאה וטעור : (לו) ר"ל רק לענין
שבת אינו כר"ס מדאין רבים מלויין שם . ולפיכך לא הוה רק
ככרמלית : (לי) דר"ה לטומאה ח"ל שיהיו מלויין שם המון רב
מבני אדם . רק כגו במלויין שם מלתא . ואפילו אין מלויין שם
עכשו מלתא ביחד בשעה שחצוה הספק . אפי' טעור .
דאינו מלויין שם שמתא מלתא . אפילו בחדרי חדרים . מהשב
ר"ה [גמ' מ"א] . ועממא מדללא דמי לטומא דליכא רק כ' :
אפי' ח

יבין

איש וא' אשם . ולר"א . עכ"פ לענין רשויות מדמוין לסו לגמרי :
לבקעה הוא מקום כינוס שדות . וכל שדה חלוקה מחברתה
שבקעה במנר גבוה קלמ' . או שביל השטוי להלוך . ובימות
הגשמים שכולן זרועות . אין רגלי אדם מלויין שם . ולפיכך
ס"ל כולן כרה"י הרבה סמוכות ז"ל . וכמבוי וחלל לעיל :
(לא) ר"ל ודאי נכנסתי לתוך הבקעה : (לב) מדכו"ל כספק
כניסה מרה"י לרה"י לעיל . ונ"ל דנקט רישא במבוי וחלל ובית
לרבנותא דרבנן . דאפי' דמופרדיו זמ"ל ככולל גבוה . אפי' הכי
חוישין . והעד תו ונקט במשכה ה' בקעה לרבנותא דר"ו
דאפי' דאין השדות חלוקות זמ"ל רק במנר גבוה משאו . אפי' ה'
מהשב לר"א כספק כניסה וטעור : (לג) ר"ל סמ"י שאירע
ברה"י : (לד) וס"ה במסכת עמי שלא נטמא [בפסחים דע"א .

י עד שיאמר לא נגעתי . שאין עדים מחישיין אותו שאם מחישיין אותו ואומרים נגעתי עמא דהכחשה כנגישה ליכא למימר מתרליין דיבוריה בהיא דספ"ה . ומ"מ
הרב ה"ה היבא דליכא מידי למיתלי ביה וכו' וכ"כ הר"ס . ולא ביארו כל הטורח דכיון דספק רה"י דלוריתא ודאי לא תליין בה לקולא אלא כמ"ס התו' פ"ק
דפסחים דף ט' גבי מדורות דספק גרוע הוא דאמאי אית לן למימר שיש שם נפל ודמי לטמא ביאה ח"נ ספק אכלתי רגיל וקרוב לודאי וכו' וע' בפ"ח מ"ג המאכז
ביום ומנא ביום עמא ברה"י אפי' דליכא הוכחה שלא עבר עליו אדם דלא ודאי הי' טעור כדרך מנא אכרה :

עד שיאמר נגעתי . ואפילו עדים מחישיין אותו כהא עמא דשוי נפשי' חתיכה דאסורא . והא דכפ"ה בשנים שאלכו בשני שבילין ובאו לשאל כאחת עמאים ואפי' ש
שאינו אומר נגעתי . התם מדרבנן עמאים מדלוריתא ועד שיאמר נגעתי . וכ"כ התו' בפסחים דף י' דמדלוריתא אפילו בבת אחת עהורין ומיהו לולי דברי התוספות
אפשר לומר דכבת אחת מדלוריתא נמי עמאים כיון דממ"ל אחד מהם עמא וכן משמע בפ"ק נדה דף ו' דפשיטא ליה להש"ס האם דספק שני שבילין מטמא חף
לחלוץ וכל הספקות טעורין לחלוץ חף ברה"י בפ"ד מ"ב . ולקמן רפ"ז מלויין ספק עמא ברה"ר אפי' שאינו אומר נגעתי התם נמי משום שקרוב לודאי :
רה"י לשבת . כתב הרב לאו רה"י ממש אלא כרמלית וכן הבקעה לאו רה"י אלא כרמלית וכו' היינו אחד שיתויא דפ"ק דשבת אבל רב אשי מפרש התם בקעה דקתני
לקמן

ציונים
הפרק מ"א ע"ב
האסמוניות מ"א ע"ב
חלופי גרסאות
מהפך בד"ג הפרק
אלוהיה רבה

מ הפרון רה"י לשבת ורה"ר לעומאה. פי' הר"ב הפרון דומה לבסילקי ויש לו שני פתחים מכוונים זו כנגד זו. וכ"כ הרמב"ם בשם התוספתא. וקשה דלפלוג רבי יהודה כמו במתני' דלעיל. ורלויתו בתוספתא פי"ז גם הר"ב הביאה כן דגרסי' בדברי ר"י איפכא דכשרואה וכו' הוא רה"י לשבת ורה"ר לעומאה. ואם לאו רה"י לכך ולכך. ולפי זה לא קשיא ולא מירי. אבל במתני' ודאי דקשיא. ורלויתו עוד שהתוספתא לא הזכירה כלל הפרון אבל תרי גוויי בסילקי קמני. ובשניה תני עלה פלוגתא דר"מ ותכמים. ומפני כן חשב הרמב"ם שהוא פי' הפרון דמתני'. אבל הר"ב כתב בשם הערוך. וז"ל הפרק פי' בערוך בית שהוא עומד באמצע רה"ר. וי"מ כגון מגדל ששלש רוחותיה צדוך הים ורוח א' ליבשה כמות מגדל של אלכסנדריא של מצרים. עכ"ל. נראה דסובר שהתוספתא תרי גוויי בסילקי מפרשת. ואין אחד מהם פירוש להפרון כלל:

י האסמוניות. פי' הר"ב מקום לר' כו' שהסותרים יושבים שם. וכתב הרמב"ם (ו"ל כבר נתבאר בנמראה שהאיטבא) היא כרמלית. ואמר פה רה"י לשבת ר"ל שהיא אינה רה"ר לשבת. וכך כתב הר"ב במשנה ג' פי"ד דעירובין. דלגיטבא היא כרמלית: חצר שהרבים נכנסים בזו כו'. עיין מ"ט בסוף מכליתין :

מלאכת שלמה
אומר אם עומד בצד זה ורוחה את הנכנסין ואת היוצאים בצד זה רה"י לשבת ורה"י לעומאה ואם לאו רה"י לכאן ולכאן ע"כ :

ישראל בועז

(ז) ונ"ל עוד דאפילו בית או חדר ששייך לג' או ד' בני אדם. אפי"ה דינו כרה"י. כיון שעבדיו ידועים. משא"כ בסילקי שייך לכל בני המדינה רק לזורך רבים להתחשב שם שריה לפקח לעובת המדינה. מקרי כאילו אין לו בעלים מיוחדים. אסנמם עכ"ל קשה מבקשה בימות החמה. שיש לכל שדה בעלים מיוחדים. ואפי"ה מדשכיה שם קולרים רבים. דינה כרה"י. כלעיל סי' כ"ה. וא"כ כ"ש בית או חדר ששייך לרבים ידועים. ושכניה שם נ"ב לפעמים רבים. ואפי"ה אמרינן לדינה כרה"י. ו"ל בקעה שאני שנכנסין הקולרים בימות החמה גם לשרות הסמוכות להשדה שקולרים בו. ואין נוטלין רשות על כניסתן דהכי אורחא. לפיכך דינה כרה"י. אבל בית אפי"ה ששייך לג' או ד' בני אדם. אין נכרי נכנס לתוכו בלי דעת בעלים. זה הכלל רה"י לא הוא רק

עליו ר' יהודה. משום דפרן הוא גדול מאד מבסילקי. ולפיכך ר"ל דפרן הוא לעולם קטן. וע"כ. וי"א דפרן הוא בית שבאמצע ר"ה: (מו' ר"ל אותו הרווח שאינו מכוון בין צ' הפתחים: (מו' נ"ל דבהא פליגי דרבנן ס"ל כיון דגם ידיו ר"ה כרה"ה דמי לענין עומאה. ה"ה פרן. כיון דהרווח שבאמצע צ' הפתחים כרה"ה הוא. ה"ה לדי רוחו ההוא. ור"מ ס"ל כיון דאשכחנא לדי ר"ה ללא הוא לענין מה כרה"ה. כגון לענין קניית ד' חמות במלואה. וכו' לענין קדושתן וגטין [גרי' ר"מ ס"ד וסי' ק"ט]. להכי אף ללענין עומאה גם לדי ר"ה כרה"ה. והא דקאמר הכא וכן הלדדים. ה"ה בבסילקי. רק מדפליגי ר"מ בלדדי פרוין. להכי מפרש לנת"ק אין חילוק. והא דפליגי ר"מ רק בלדדי פרוין. ולא גם בלדדי בבסילקי. ה"ה משום דפרון דפתחיו מכוונים זה כנגד זה. אין רבים נכנסין ללדדים. ומסתבר טפי דלהוי כרה"י גם לענין עומאה: (מה' הו"א

לדידי' מקום סתירה כל זמן שאין רוחה אדם נכנס ולא מסתיו. אבל אינו רואה את הנכנסין לאו מקום סתירה היא לכל שעה מסתיו שמה יבאו עליו ולא ירגיש. וזה הוא במקום שיש חתיכות אבל באור מגולה אפילו רואה הנכנסין אינו מקום סתירה שיכולין לבא מכל צד ולא ירגיש עכ"ל. והא דכס"פ נחצר שרבים נכנסין ויוצאין הוי רה"ר ולא פליגי ר"י לומר דהלויא באם רואה וכו' דחצר אינו גדול כמו בסילקי ולעולם רואה ולא הוי מקום סתירה משום דהחצר עשוי לכך שיכנסו ויאלו רבים בכל שעה וכיון דשכיחי בכל שעה אינו מקום סתירה. ומיהו ת"ק לית ליה חילוק זה אם רואה אלא כל שרבים מעיני הוי רה"ר: פ' ר"מ אומר הלדדין רה"י לכך ולכך. נראה דהלדדין רבים משתמשין שם ע"י הדחה ור"מ סבר דהוי כמו שהיו רבים מעיני שם כיון דכרוז פתחים אין מעיני. ות"ק סבר דלמ"א אינו מקום סתירה דמסתיו כל שעה דלמ"א השתא חמו: פ' האסמוניות. פי' הרב מקום לפני החניות. ובין כך ובין כך רבים מעיני שם: חצר שהרבים נכנסין כזו ויוצאין כזו. ונראה דהא נקט שיש לה שני פתחים דמיתוקמא אפילו לר' יהודה דלעיל מ"ח דאמר אם רואה את הנכנסין ויוצאין הוי רה"י לעומאה והכא שיש לה

הפרון רה"י לשבת ורה"ר לעומאה. פי' הר"ב הפרון דומה לבסילקי ויש לו שני פתחים מכוונים זו כנגד זו. וכ"כ הרמב"ם בשם התוספתא. וקשה דלפלוג רבי יהודה כמו במתני' דלעיל. ורלויתו בתוספתא פי"ז גם הר"ב הביאה כן דגרסי' בדברי ר"י איפכא דכשרואה וכו' הוא רה"י לשבת ורה"ר לעומאה. ואם לאו רה"י לכך ולכך. ולפי זה לא קשיא ולא מירי. אבל במתני' ודאי דקשיא. ורלויתו עוד שהתוספתא לא הזכירה כלל הפרון אבל תרי גוויי בסילקי קמני. ובשניה תני עלה פלוגתא דר"מ ותכמים. ומפני כן חשב הרמב"ם שהוא פי' הפרון דמתני'. אבל הר"ב כתב בשם הערוך. וז"ל הפרק פי' בערוך בית שהוא עומד באמצע רה"ר. וי"מ כגון מגדל ששלש רוחותיה צדוך הים ורוח א' ליבשה כמות מגדל של אלכסנדריא של מצרים. עכ"ל. נראה דסובר שהתוספתא תרי גוויי בסילקי מפרשת. ואין אחד מהם פירוש להפרון כלל:

י האסמוניות. פי' הר"ב מקום לר' כו' שהסותרים יושבים שם. וכתב הרמב"ם (ו"ל כבר נתבאר בנמראה שהאיטבא) היא כרמלית. ואמר פה רה"י לשבת ר"ל שהיא אינה רה"ר לשבת. וכך כתב הר"ב במשנה ג' פי"ד דעירובין. דלגיטבא היא כרמלית: חצר שהרבים נכנסים בזו כו'. עיין מ"ט בסוף מכליתין :

מלאכת שלמה
אומר אם עומד בצד זה ורוחה את הנכנסין ואת היוצאים בצד זה רה"י לשבת ורה"י לעומאה ואם לאו רה"י לכאן ולכאן ע"כ :

יבין תפארת

חדר גדול זאאל כל"א. שמוחד לאספת כל מנהיגי העיר והמדינה להשיג צענין מה. וזאת מ"ט משאר בית דלע"ג גמלוין שם לפעמים הרבה בני אדם. ואפי"ה כל שלא היו בשעת הולדת הספק ג' בני אדם ביחד. הו"ל סמ"ץ ברה"י. ומ"ט בסילקי. ו"ל התם הבית שייך לבעלים ידועים. וכל מי שנכנס לשם ודאי אדעתו דבעלים נכנס. משא"כ הכא. הבית אין לו בעלים ידועים אלא שייך לרבים. וכל חד אדעת עלמנו קאתא לשם [ובדלמרינן במגלה [גרי' לענין קדושת ביבא"ט. כיון דאדעתא דידי קאמו. בבית הנכנס על יחיד דמי. אפי"ה עשוי לזורך רבנן] (ז) הו"א

דמשום דכשרואה הנכנסים. דמי טפי לרה"י: (מה' הו"א ג"כ בבסילקי. רק שכל פתחיו מכוונים זה כנגד זה. ולא פליגי עליו ר' יהודה. משום דפרן הוא גדול מאד מבסילקי. ולפיכך ר"ל דפרן הוא לעולם קטן. וע"כ. וי"א דפרן הוא בית שבאמצע ר"ה: (מו' ר"ל אותו הרווח שאינו מכוון בין צ' הפתחים: (מו' נ"ל דבהא פליגי דרבנן ס"ל כיון דגם ידיו ר"ה כרה"ה דמי לענין עומאה. ה"ה פרן. כיון דהרווח שבאמצע צ' הפתחים כרה"ה הוא. ה"ה לדי רוחו ההוא. ור"מ ס"ל כיון דאשכחנא לדי ר"ה ללא הוא לענין מה כרה"ה. כגון לענין קניית ד' חמות במלואה. וכו' לענין קדושתן וגטין [גרי' ר"מ ס"ד וסי' ק"ט]. להכי אף ללענין עומאה גם לדי ר"ה כרה"ה. והא דקאמר הכא וכן הלדדים. ה"ה בבסילקי. רק מדפליגי ר"מ בלדדי פרוין. להכי מפרש לנת"ק אין חילוק. והא דפליגי ר"מ רק בלדדי פרוין. ולא גם בלדדי בבסילקי. ה"ה משום דפרון דפתחיו מכוונים זה כנגד זה. אין רבים נכנסין ללדדים. ומסתבר טפי דלהוי כרה"י גם לענין עומאה: (מה' הו"א

מהפרן. פרו ר"ח תנא גדולה דומה לבסילקי אלא דמתחין מכוונין זה כנגד זה דמתני' בתוספתא ובאמצע לרה"ה לעומאה אפילו לר' הו"ל ומכוונין זה כנגד זה לא הוי מקום סתירה דהא רואה את הנכנסין והיוצאין ובלדדי פליגי ר"מ כיון שפתחיהו מכוונין כן ויכולין לכלך באמצע ואין מקיפין ללדדין כלל הוי רה"י לכך ולכך. והכי תניא בתוספתא בסילקי שיש לה שני פתחים זה כנגד זה כו' ר"ח אם עומד בצד זה ורוחה הנכנסין והיוצאין בצד זה רה"י לשבת ורה"י לעומאה ואם לאו רה"י לכאן ולכאן בסילקי שיש לה שני פתחים מכוונים זה כנגד זה האמצע שלה רה"י לשבת ורה"י לעומאה הלדדין רה"י לכאן ולכאן ר"מ ותכ"א אחד הלדדין ואחד האמצע רה"י לשבת ורה"י לעומאה ועוד ר"מ לתכמים בבסילקי שאין שני פתחים מכוונים של זה כנגד זה שחד האמצע ואחד הלדדין רה"י לשבת ורה"י לעומאה. כלומר הו"ל ואין מכוונין מקיפין בה ללדדין ולא הוי מקום סתירה :

י חצר. הוא חצר קטנה שאין פתחיהו מכוונין זה כנגד זה ולא פליגי רבי יהודה ב' הוי דפליגי בבסילקי משום דהא חצר קטנה ואם עומד בפתח הו"ל ודאי רואה את הנכנסין והיוצאין וכדראה אפי"ה ר"מ מודם ע"י לעומאה. ור"מ גמי לר' פליגי בחצר הלדדין הו"ל ואין מכוונין מקיפין בה רבים ללדדין דמתני' בתוספתא :

משנה אחרונה
רה"י אפילו מעיני שם רבים. ולענין עומאה מקום סתירה הוי רה"י דאפילו מוקף מחינות ורבים מעיני שם אין זה רה"י. שאינו מקום סתירה. והיינו עומד בפני ר"י ואמר אם רואה את הנכנסין והיוצאין וכו' כיון שרואה הנכנסין הוי לדידי' מקום סתירה כל זמן שאין רוחה אדם נכנס ולא מסתיו. אבל באור מגולה אפילו רואה הנכנסין אינו מקום סתירה שיכולין לבא מכל צד ולא ירגיש עכ"ל. והא דכס"פ נחצר שרבים נכנסין ויוצאין הוי רה"ר ולא פליגי ר"י לומר דהלויא באם רואה וכו' דחצר אינו גדול כמו בסילקי ולעולם רואה ולא הוי מקום סתירה משום דהחצר עשוי לכך שיכנסו ויאלו רבים בכל שעה וכיון דשכיחי בכל שעה אינו מקום סתירה. ומיהו ת"ק לית ליה חילוק זה אם רואה אלא כל שרבים מעיני הוי רה"ר: פ' ר"מ אומר הלדדין רה"י לכך ולכך. נראה דהלדדין רבים משתמשין שם ע"י הדחה ור"מ סבר דהוי כמו שהיו רבים מעיני שם כיון דכרוז פתחים אין מעיני. ות"ק סבר דלמ"א אינו מקום סתירה דמסתיו כל שעה דלמ"א השתא חמו: פ' האסמוניות. פי' הרב מקום לפני החניות. ובין כך ובין כך רבים מעיני שם: חצר שהרבים נכנסין כזו ויוצאין כזו. ונראה דהא נקט שיש לה שני פתחים דמיתוקמא אפילו לר' יהודה דלעיל מ"ח דאמר אם רואה את הנכנסין ויוצאין הוי רה"י לעומאה והכא שיש לה

טהרות מקום שהיה פרקו

קצב משנה אחרונה

נכנסים בזה ויוצאים בזה (ט). רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה :

מלאכת שלמה

ואם צ"ג להטות ניהא תשמישיתיה אמרי רבנן לא אתו רביס ומבעלי מחילתא כ"ס הכא ללא ניהא תשמישיתיה ספקתיה קאריס וניודוס יש באסקופה ופשיטא ללא מבעלי בקיעת רביס למחילתא והוי ודאי רה"י לשבת אלא ר"ה לטומאה הוא דלגטרין תנא לאשמועינן הכא והכי נמי

טני פתחין מודה דל"ה רואה אינו רה"י כיון שנכנסין ויוצאין מכאן ומכאן הוי כמו חוץ מגולה במש"ל בש"ס הראש"ם אבל לת"ק דלע"ל דלא תלי באם רואה אפילו אין לה אלא פתח אחד ורביס נכנסין ויוצאין הוי רה"י לטומאה . ולענין רה"י לשבת כ"ס דעפי הוי רה"י כספס אחד :

בויעו

רק בב' לריעותא . שהי' לו בעלים מיוחדים . ואין ככרי נכנס לתוכו רק מדעת בעלים . ולפיכך בטיילת או בקעה . דהוה רק חדא לריעותא וכ"ס גדליכא צ' לריעותא . דינה כרה"י : (ח) ורב"א גריס לעיל דבר' יהודה אם אינו רואה הנכנסין וכו' הרי זה רה"י . וכתב דעמיה דר' יהודה לכל שאינו רואה וכו' הוה ספיר כמקום סתירה דסופה דהוא רה"י . וכתב עוד דלחכי הכא כחצר שהוא קטן . ודאי רואה מפתח א' הנכנסין בפתח אחר . ואינו מקום סתירה . ולכ"ע הוה כרה"י . וגם כניסת רבינו במשנה . כך הוה הניכוסא בלחמ בתוספתא ספ"ז דטהרות :

תפארת ישראל

יבין

ורחבה חמה . ובעל חמית וישב סס לקרוח לעזברים ושבים שיבואו לתוך חמותו . ור"ל אינה כר"ס . רק דינה ככרמלית [כשת דל"א] : (ט) נכנסין בפתח א' . ויוצאין בפתח שני . בין שמכוונים הפתחים זו כנגד זו או לא . ואע"ג דלעיל בבבילתא [מ"ח] פליג ר' יהודה . הסס אינו משתמש להיות מעבר לרביס . רק לכל הפתחים שבו עשוין רק לאורך מי שרואה לכוון מכל לך . ומח"ט נמי קאמר נמי הסס שרואה הנכנסין ויוצאין . ר"ל שרואה אותן נכנסין . ויוצאין בפתח פתח שני . משא"כ הכא מייירי כדקאמר בפירוש שנכנסין בזה ויוצאין בזה . ור"ל שהיא מעבר לרביס כמבוי שהבבילי מקורה . ולהכי כשרואה הנכנסין ויוצאין . ס"ל לר"י דדמי טפי לרה"י . משא"כ הכא שסחלר סתמא אינו מקורה . וכיון שרביס עזברים זו . לכ"ע דינה כר"ס . ומח"ט גם ר"מ דפליג לעיל בלדדי פרוין . אפי"ה בלדדי חצר שאינו מקורה . כשרביס עזברים זו . גם לר"י סחלר כלדדי ר"ס דמי . דלכ"ע דין כר"ס לענין טומאה (ח) :

הלכתא גבירתא כללא דפרקו

משנה א בין שנתחלה שם המקום מרה"י לרה"י . ושוב מרה"י לרה"י . או שנתחלה הגוף מרה"י לרה"י ושוב לרה"י הראשון . גירון בכל עת לפי מה שהוא . ולפיכך מסוכן מרה"י והוציאורו לרה"י . והוציאורו שוב לרה"י הראשון . כל דבר שיש בו דעת לשאול שהיה עם הגוף הזה המטמא . בהיותו מרה"י בפעם ראשון ושני מטמא [ולפע"ד דוקא כשהחזירוהו לאותו זווית ממש שהי' שם בתחלה] . אבל הדברים שהיו עמו מרה"י שבאמצע טהורין . וכ"כ איפכא במסוכן שהכניסוהו לרה"י . ומשם הוציאורו לאותו מקום שהיה תחלה מרה"י . הרה"י שבאמצע טהור . דאין מחזיקין טומאה במקום למקום . והרה"י שבתחלה ושבסוף טמא . דכיון דאותו זווית ממש הוא מחזיקין טומאה מזמן לזמן אף מרה"י . והי' מסוכן שמשלשלורו מזווית לזווית מרה"י והחזירוהו שוב לזווית הראשון . הוית הראשון טמא תחלה וסוף וזוית שבאמצע טהור :

משנה ב מצורע ואדם טהור שא' מהן עומד תחת אהל . והשני עבר במסוך לו . או טומאה וטהרה שא' מהן מרה"י . והב' מרה"י . ומסופק באדם . או הדבר טמא באהל או מנע או מטמא או היטט . טהור . משום שבהספק ב' ראיות מעורבות :

משנה ג אילן או חור שהן מרה"י . אף כנגדו דלשבת אינן מרה"י . לענין טומאה דין מרה"י . מדע"כ אין רביס רגילין שם . ולהכי בין שעלה כולו בהאילן או שהכניס רק ידו לשם או לתוך החור . ומסופק אם נגע בהטומאה שם . טמא . ולא הוה בב' רשויות מעורבים . דהוה דוקא במסופק . אם נכנס . משא"כ הכא הרי בודאי הכניס שם קצת מגופו . וכ"כ בהגות שפתח לרה"י . דוקא במסופק אם נכנס או במסופק אם הכניס ידו להחנות . טהור . אבל ב' הגיות א' טמא וא' טהור . ומספק אם נכנס לו או לא . כיון שדוראי נכנס לרה"י . אף שלא נכנס ודאי למקום הטומאה טמא :

משנה ד אפילו אלה פסיקות מרה"י טמא . ואפילו מסתבר קצת טפי לטהרת מלשומאה . כגון ספק נכנס מרה"י טהור לרה"י טמא . אף שאחיצה ביניהן . ואפילו נכנס . ספק שלא היה שם טומאה . ואפילו היה . ספק שלא היה כשיעור לטמא . ואפילו היה כשיעור . שטמא גוש טהור היה . ואפילו טמא היה . שטמא לא נגע בו . אפי"ה טמא . אבל מרה"י אפילו ספק א' טהור :

משנה ה וכו' ש בב' רה"י . אחד טמא ואחד טהור . שאין מחיצה מפסיק ביניהן . ומסופק אם נכנס מהטהור לטהור . טמא :

משנה ו ספק טומאה שברה"י . וספק טומאה שברה"י . היינו רק בספק שקול . אבל במסתבר לטומאה או לטהרה . אולינן בשניהן בחר המסתבר . שביל דקוף . או שביל המפולש לבורות שיחין ומערות . שהן עצמן רה"י . אף דשבילין אלו כרמלית הן לשבת . מראין כצוין שם המון בני אדם . אפי"ה לטומאה . דסגי במצוין ג' בני אדם . גירון מרה"י :

משנה ז מקום שדות סמוכות . דוקא בזרועות . אינו מרה"י לשבת ולטומאה . אבל משנצקרה התבואה . רק לשבת דינה ככרמלית . והרי כל כרמלית דינה מרה"י לטומאה . אבל לטומאה משנצקרה התבואה דינה כרה"י :

משנה ח חצר גדול מאד המיוחד לאספת קהל . רה"י לשבת ורה"י לטומאה :

משנה ט חצר גדול כב"ל שפתחו מכוונין זה כנגד זה . אפי"ה גם צדדי הרווח שבין פתח לפתח . רק לשבת מרה"י . אבל לטומאה מרה"י :

משנה י אצטבא שלפני חנות . אינה מרה"י לשבת רק לטומאה . וכ"ש חצר שדרך הרבים עובר בו . גם צדדי הדרך שבתוכו דין מרה"י לטומאה ולא לשבת :

משנה א בין שנתחלה שם המקום מרה"י לרה"י . ושוב מרה"י לרה"י . או שנתחלה הגוף מרה"י לרה"י ושוב לרה"י הראשון . גירון בכל עת לפי מה שהוא . ולפיכך מסוכן מרה"י והוציאורו לרה"י . והוציאורו שוב לרה"י הראשון . כל דבר שיש בו דעת לשאול שהיה עם הגוף הזה המטמא . בהיותו מרה"י בפעם ראשון ושני מטמא [ולפע"ד דוקא כשהחזירוהו לאותו זווית ממש שהי' שם בתחלה] . אבל הדברים שהיו עמו מרה"י שבאמצע טהורין . וכ"כ איפכא במסוכן שהכניסוהו לרה"י . ומשם הוציאורו לאותו מקום שהיה תחלה מרה"י . הרה"י שבאמצע טהור . דאין מחזיקין טומאה במקום למקום . והרה"י שבתחלה ושבסוף טמא . דכיון דאותו זווית ממש הוא מחזיקין טומאה מזמן לזמן אף מרה"י . והי' מסוכן שמשלשלורו מזווית לזווית מרה"י והחזירוהו שוב לזווית הראשון . הוית הראשון טמא תחלה וסוף וזוית שבאמצע טהור :

משנה ב מצורע ואדם טהור שא' מהן עומד תחת אהל . והשני עבר במסוך לו . או טומאה וטהרה שא' מהן מרה"י . והב' מרה"י . ומסופק באדם . או הדבר טמא באהל או מנע או מטמא או היטט . טהור . משום שבהספק ב' ראיות מעורבות :

משנה ג אילן או חור שהן מרה"י . אף כנגדו דלשבת אינן מרה"י . לענין טומאה דין מרה"י . מדע"כ אין רביס רגילין שם . ולהכי בין שעלה כולו בהאילן או שהכניס רק ידו לשם או לתוך החור . ומסופק אם נגע בהטומאה שם . טמא . ולא הוה בב' רשויות מעורבים . דהוה דוקא במסופק . אם נכנס . משא"כ הכא הרי בודאי הכניס שם קצת מגופו . וכ"כ בהגות שפתח לרה"י . דוקא במסופק אם נכנס או במסופק אם הכניס ידו להחנות . טהור . אבל ב' הגיות א' טמא וא' טהור . ומספק אם נכנס לו או לא . כיון שדוראי נכנס לרה"י . אף שלא נכנס ודאי למקום הטומאה טמא :

טהרות הקדר פרקו

ר' עובדיה מברסנורה

ציונים

הקדר . כצונת כ"י פ"ב ט"ז כ"ג

פרק ז א הקדר שהניח את קדרותיו . מוכר הקדרות שהוא חבר שהניח קדרותיו צרה"ר ורגילין לתת בלדי רה"י אכניס גדולות או יתדות להרחיק העגלות שלא ייקו הכתלים . ומתוך שהיתדות הללו דוחקות את רשות הרבים וזה הניח קדרות אללס . דחק גם הוא את הדרך יותר . והעובדים מתחככים בן ובגדיהן עוברין

פרק ז א הקדר שהניח את קדרותיו *

ויוד

מלאכת שלמה

פ"ז א הקדר וכו' . ס' טני דתבובות דף כ"ד והתם פריך והכיניא חלו ואלו עמאות ועוד תניא חלו ואלו טהרות ומניי הא דתני עמאים בשבלי אומנותו בידי ורוחן שלמכרן הביאן ויד הכל

יבין

בקדרותיו שהן למעלה ממנו כהשוק . אפי"ה פנימיות טהרות . ונקט לשעת לרבותא דחילוטת . דלף שרק טעם מועמת ספס נבדי

תפארת ישראל

יבין

פ"ז א * צר"ס . והוא חצר . נ"ל דנקט יוד לרבותא דפנימיות דלע"ג טע"י שירד אינו יכול להכניס שלא עם אדם

המורה שכתב ספרו זה

חלופי גרסאות

א מפתחו כמ"כ מפתחו

תוספות חדשים

א תו"ט ד"ה א"ר יוסי וכו' ופ"מ קט"ז. ולשיטת הרמ"ם יחול ש"י וז"ל שמה עבר זכ ע"ה וכו' המקום לר לו והגבית האגודות לקרעם אל הסול והמאזים כנעיה: בא"ד הולכין אחר הרוב. ו"ל דל"י כר"מ ס"ס גבי יין דחיישין משום דדרכו עליו הריב ב"ה ה"ה כה"ל וה"ל פליג ג"כ נ"י ר"י ש"ס ד"ה לתק כ"ן א"ש לכלים דל"ו ד"ך נ"י א"ש לדרוש על א"ש ועוד ה"ל ס"ס מ"ש לקמן פ"ח מ"ג דכ"ל"ה אפ"ו כנשות הרבים ספיקו טעם:

(ממחור"ט וז"ל)

בתו"ט כ"ל הולכין אחר הרוב. ולי נראה דמכמים מודים ה"ל כ"ן דדתיק ביה רביס וד"ה עובדים בגדיהם פ"ח כ"ה ונכסין לתוס':

פרק ו' א וירד לשמות. מ"ס מן היאור. ה"ג צפרק צ' דכחכות דף כ"ד: *והחיצונות טמאות. כתב הר"ב שהעובדים מתחככין בהן ובגדיהן עובדין על פיהן. וכו"כ הר"ש והוא לשון רש"י פ"ב דכחכות דף כ"ד. ואין הלשון מדוקדק שהרי לא מצינו בשום מקום שאהל מטמא אלא צמת. וכדעתן צפ"ק דכלים משנה ד' חומר מכולם המטמא מטמא אהל. מה שאין כולם מטמאין. וא"כ כגסם בגדיהם עובדים על פיהם. אין כאן אלא אהל. ואין מדרס מטמא עוממת אהל. ועוד שאף אהל המטמא אינו מטמא אלא בחדר מג' דרכים השנויין בצפ"ו דהלכות. שהאהל מאהיל על המטמא ועל אדם וכלים. או שהמטמא מאהיל על אדם וכלים. או הם מאהילים על המטמא. ולכן ה"ל לכתוב ובגדיהם עובדים

וירד לשמות הפנימיות שהורות ב' והחיצונות טמאות ג'. א"ר יוסי במה דברים אמורים במותרות י). אבל באגודות י). הכל מהור. המוסר מפתחו

וכנכסים לפיהם שאו ודאי מתטמא כלי חרס מאוירו ועיין לקמן: א"ר יוסי ב"ד"א במותרות אהל באגודות הכל טהור. פירש הר"ב במותרות שהעובדים ושבים מסיטין אותן אהל באגודות שא"ל להסיטין הכל טהור. ותימא דלקמן משנה ה' מפרש שאין ע"ה מטמא בהיסט. והר"ם כתב וק"ל קשה מאי טעמא דר"י דמחלק בין מותרות לאגודות. ע"כ. והרמב"ם פירש *טעמא דר"ק דחיצונות טמאות משום מגע. וכתב אדר"י וז"ל ר"י שא"ש היו כולן בשבחה אחת הנה הכל טמא (טמא) יגיע הזב הכל והיו טמאים בהיסט הזב ואפי' הקדרות אשר לא נגע בהם. ע"כ. וז"ל דגרסתו הכל טמא. וכן מלאטי מונה כנ"י. ומ"מ קשה לפירושו דלמאי מטמאים מהתמא ומוששים להיסט הזב. ומאי קמ"ל מהא דתקן במשנה ו' פרק ה' ועל בגדיו הולכין אחר הרוב:

שלמה מלאכת ומאזי החיצונות וקשה מ"ס דר"י ויסי דמחלק בין מותרות לאגודות והרמב"ם ז"ל גרים אהל באגודות הכל טמא שמה עבר זכ ע"ה והיה המקום לר לו והגבית האגודה וקרבה אל הכותל ועמא"ש בהיסט הרא"ש ז"ל:

אליהו רבה

א והחיצונות טמאות. שמה נטלן ע"ה לראות ונגע באר"ן: א"ר יוסי ב"ד"א במותרות. דחיישין שמה נטלן ע"ה לראות: אבל באגודות הכל טהור. שא"ש יכול ע"ה לטעון הולכי האגודות הן זכ כוס: המוסר מפתחו לע"ה חבית טהור. ור"ש פליג דתימא כחוספתא ר"ש המוסר מפתחו ע"ה כ"ה טמא:

הירושני בדר"ה

במשנה א תו"ט ד"ה א"ר ב"א במותרות אבל באגודות הכל טהור פי' הרע"ב כו' ותימא דלקמן משנה ה' מפרש שאין ע"ה מטמא בהיסט כו' ע"ל ונראה דעל הר"ב ודאי לא קשיא דלקמן איירי שאין שם רק זה הע"ה ואין דחיישין להיסט והרא"י דאם הבע"ה אינו יכול לראות את הנכסין ואתה יוצאין הכלמ"ט משוםאשת ע"ה והכי חיישין לעוברין ושביין ויש בהבשמים וכן במטמאות בהיסט כמו שם רק ע"ה הרמב"ם היה לכתוב לזקוק כמו שמביא כאן הרב תו"ט והרמב"ם כותב שמה יגיע הזב והלא לזכר לא חיישין כמו שמביא הרב תו"ט ממה

תפארת ישראל

פ"ז (א) ונ"ל דמה"ט נמי נקט' תנא הכא וירד לשמות. דמשמע שהנהר: סמוך לרה"ר. לרבותא דלחך דככה"ג לא חיישין למגע כנעני בין [כ"ד קכ"ט] מדתפס עליו כנכס הכא שא"ש מדחיישין למגע מלבושו בלי כוונה. וכ"כ בשבלי אומנתו בידו. חיישין גם למגע בכוונה אפילו בזמן ק"ר מדאין הממשש נתפס כנכס. כשנגע גם בשורות הפנימיות לבדוק הקדרות מדודע דלמכרן הביאן. וא"ת מלקמן [פ"ח מ"ג] בשוטה כלי ברה"י טהורין והרי סתמא משמע אפילו במקום זר ואמאי. נהי דלמשמש ידן לא חיישין. ניחוש לחיובן בגדי ע"ה כי הכא והרי התם לא מחלקין בין שהמקום זר או רחב. נ"ל דהתם מלת שוטה משמע שהוא דבר דק וכפסגין וכדומה. שאף כשהמקום זר בני רה"י נזהרים מלדרוס עליהן. והרי מה"ט צמת אמרינן התם דגם ברה"י טהורין עכ"ל מדרס ומדחוששין שידרוס עליהן מתרחקין מהן. וליכא גם משע נגיעת בגדיהן. משא"כ הכא כשהדרך זר והקדרות בולטות מהקרקע. גם כשהתקרבו להן לא חיישין שידרוס עליהן. אבל משום שמתקרבין להקדרות חיישין שפיר לשאלו בגדיהן לתוך חלל הקדרות:

כדי לקרב האגודות אל הכותל. ותימא הכ"ה בהיסט. דחף כנענים הם. שהן כוזבין לכל דבריהם [כמה לר"א]. לפיכך להכי רק למגע בלי כוונה חיישין בשעם מועסת. אבל לא שיעלעל

משנה פ"ז א והחיצונות טמאות. פי' הרב משום בגדי ע"ה וכ"כ הר"ש גם רש"י. ולא ניחא לכו לפרש משום מגע ע"ה עמון שמתמטין כשצנאים לקנות. ואין לומר דאי משום הא היינו מטמאין אף הפנימיות שרובן למשמש את כולם. הא ברפ"ה דפריה מחלק נמי בין סדר עני ושלישי ובין ראשון לשני. ואפשר דהכא שירד הקדר מהם ואין דרך למשמש עלה בפניו. וע"ל דספק הוא אפילו משמש שמה לא נגעו מתוכן ואין כ"ה מיטמא מגבו וספק ר"ה טהור והתם הכבשן רה"י הוא אפשר אף לפומחה. ומימי בגדיהם כדאי קשוב שא"ל לפבור במקום דחוק שלא יהיו בגדיהם נגעין מן האל. אבל הרמב"ם כתבנו כתב ע"ה נגעו כן דרך הילובן. אע"ג דלעיל פ"ה מ"ו כחמים

אחרונה משהיה היטן כר"ה דלמרי' שלא נגע בו אדם וספק ר"ה טהור. התם אין דרך לדרוס על אדם ובגדיו כר"ה כשאין הדרך דחוק. והכא הדרך דחוק והכל נגעין דרך הילובן:

אבל באגודות הכל טהור. פי' הרב שא"ל להסיטין. וז"ל דמפרש שקשורות לכותל או לעמוד. ולשון אגודות לא משמע הכי. והרמב"ם גורס הכל טמא דחוששין למגע הזב. והקשה תו"ט דכפ"ה חגן על בגדיו הולכים אחר הרוב. ולאו קשיא היא דהתם דרס עליו אחד. והכא רבים העובדין ובהא דחיישין כלאמר התם כפ"ה גבי היטן כר"ה כיון דרבים דרסי' שמה אחד מהן זכ. ואפילו כחמים ללא חיישי התם כהא מדוד דהתם אין דרך לדרוס על אדם ועל בגדיו. והכא ודאי ממששין

ב הפניה מ"י ט"ז פ"ב ט"ז
אין טמא מ"י ט"ז :

אלהיו רבה

ב ער ומצאו ער. עור
שחורית לנגע שחוסק
שכע"כ ממזרו כיון שהניח
ער: ישן ומצאו ישן.
לא חיישין שמה שער
וחזר וישן והוא ומהלך
כמו שפיתו: ישן ומצאו
ער הבית טמא. שאינו
מתחיל לנגע שחוסק
שכע"כ איש ממזרו והוא
ואיתו ישן טמא כע"כ
עדיין ישן הוא והוא
שמצאו וחיישין שמה נגע:
ג המניח אומנים כו'
טמא. דפס"ק דעמ"א
דכע"כ לא משמר לה
דמימר אמר כע"כ אומנים
במלאכתו עוסקין ותו לא
מיסחפי למינגע:

להסיטן הכל טהור ואין הלכה כרבי יוסי: שלא מסר לו אלא שמירת המפתח. ולא סמכא דעמיה להכנס. מפני שהוא נתפס עליו כנגב: ב ישן ומצאו ער הבית טמא. כל מה שבצד טמא. דחיישין שמה כשהקין משנתו נגע בכלים שבצד שלא ראה אותם מתחלה כשהיה ישן. שכן דרך בני אדם למשמש ולבדוק כמה שלא ראו מעולם. אבל ער ומלאו ער לא חיישין. שכבר ראה כל אשר בצד כשהיה ער: עד מקום שהוא יכול לפשוט את ידו. כל הכלים שיכול להגיע להם כשישויט ידו מן המקום שהיה ישן ט"ז חיישי' לכו שמה נגע בהם. אבל לא חיישין שמה הלך בצד ונגע בכלים. והלכה כחכמים: ג המניח אומנים וכו'. משום דלומנין סמכו דעתייהו למשמש כל אשר בצד וסלקא דעתך אמינא דבהא מודו חכמים לרבי מאיר דכל הבית טמא. קמ"ל דאפילו בצומנין פליגי רבנן עליה

מפתחו לעם הארץ (ו). הבית טהור (י). ג אומנים. אלו אומנים הן ע"ה שלא מסר לו אלא שמירת המפתח: ב המניח עם הארץ בתוך ביתו. ער ומצאו ער. ישן ומצאו ישן. ער ומצאו ישן. הבית טהור (ח). ישן ומצאו ער. הבית טמא (ט). דברי ר"מ. והכ"א אין טמא אלא עד מקום שהוא יכול לפשוט את ידו וליגע (י): ג המניח אומנים (יא) בתוך ביתו. הבית טמא. דברי ר"מ. והכ"א אין

מלאכת שלמה עמא קסבר ר"ס כשמש לו מפתח כל הבית מסר לו ואפילו מן הכית הפנימי עד מקום שהוא יכול לפשוט ע"כ: מ"ל הר"ם ז"ל הבית מסר לו הצינן ולא מסר לו הפנימי הצינן עמא הפנימי אינו טמא אלא עד מקום שיכול לפשוט את ידו וליגע ע"כ. ופי' הר"ם ז"ל הבית

הידושי סתרי"ח

דתנן במשנה ו' פ"ח ועל בגדיו הולכין אחר הרוב אבל גם זה לא קשה כלל בשלמא שם דר' אדם אחר אבן הול: אין אחר הרוב אבל כאן עוברין ושבוין הרבה הלכו ויש שהך הרבה זבין וגם הרבה נקבות שרובן זבות ונדות אורבה הטשנה הנ"ל ראי' שכתב שם ח"ת ישן ברה"ר או כליו במטאין וכתב באמת הרב שם שאם נגע בהן זב או אשה והיינו כמו שכתבתי ואף שזה לר"ם שם אבל לחכמים מטהרין שם היינו טעמיהו דפסק רה"ר טהור אבל כאן שהוא ברה"א אינו טמא מנגע רק ודאי מנגע והראי' שהחיצוניות טמאות כמו שפ"י הרע"ב והואל דוחקין הדרך או רואי נגע או הסיח והרוב של עוברין. שבוין דיש בהן נשים ג"כ ודאי טמאין כן כ"ל נכון:

יבין

שנתמלו כלים שאינן שלהן: (ו) וירא השומר הזה לכנס שמה יתפוס עליו כנגב (ב). שלא עשאו שומר להבית: (ז) טהור. דאע"ג דט"ו ברה"י. אפ"ה מסתבר טפי לטהרה. דמתירא זה ליגע בכל מה שבצד. דחושש שמה ימסר הכ"ב לצד עליו פתאום. מדמינו ער: (ח) גם זה טהור. ולא חיישין שהקין ביני ביני. דאפילו לקולא אמרינן כל הטומאות כשעת מליאתן [כספ"ט]. והוא ודאי לא אלטריך לאשמעין. אלא כולו גוונא צמי למנקט: (ט) כל מה שבצד טמא. מדמינו מתירא ליגע לחזור: (י) ממקום שמתלוא שוכב. דאין מחט"ו ממקום למקום. הכל מיהו לכ"ע אין חוששים רק למגע ע"ה. אבל אין המשכבות נעשים ארס"ו. וגם הכלים הסתומים טהורים. דאין ע"ה עושה מדרס ולא נטמא מה שהסיע. והא דלא חיישין הכא שמה נכנס אדם העושה מדרס. ויהיה כל שבצד טמא. וגם המשכבות יהיו ארס"ו [למנו מ"ה]. ואי"ל דדוקא כשהניחו שומר. שכל הבית כשלו חיישין שנגבחו אליו נטמא מדרס. ויחא. דמי הגיד להנגבחו לא עשה צד"ב לזה שומר או לא. אלא י"ל דדוקא כשהניח רק שיעור פשוט ידו. וכל הוחק הבית צטומאה חיישין שמה נכנס שם נטמא מדרס. אבל במלאו במקום אחר. או לכ"ע גם בצניחו ישן ומלאו ישן. דמשנתו וכן כל משניות דלקמן מיירי שמתלוא במקום שהניחו. הרי ע"כ שהיה ער בינתיים. והרי לא ידענו בחיזה מקום הלך

משנה אחרונה

מנומטין שהדרך לחוק: אלא שמירת המפתח. פי' הרב ועל הכניסה נתפס כנגב ט"ז וכ"כ הר"ם והאורזן לזה ולא מפרשו בפשיטות אפילו אינו נתפס כנגב הא קו"ל בפ"ו ספק ביאה טהור אלא משום דהא לא פסיקא דדוקא מרה"ר לרה"י כפק ביאה טהור אבל מרה"י לרה"י לא. ולפ"ו אם הגיח את ע"ה בחזר ומהר לו מפתח ביתו דשניהם רה"י דאי משום ספק ביאה טמא. ומשום דנתפס כנגב בכל ענין טהור. ולמאי דאמר' לקמן מ"ו דע"ה נאמן לומר לא נכנסתי. ולא תני דשיילי' לע"ה. דהכא לא זריך למישיילי' דכל ספק דרבנן א"כ שאלה בדפי' פ"ה מ"ח: ב ישן ומלאו ער הבית טמא. הר"ם כתב זריך טעם מ"ם מער ומלאו ער ע"כ והרא"ש ג"כ נדחק בטעמו. והטעם שכתב הרב ג"כ לא מסתבר דמתני' סתמא קתני ומי לא עסקינן אפילו בפ"ה שרגיל ליקם לבית זה מתחול טעמו וכבר ראה ממה ימים כל כלי הבית. ולט"ז דהך מתני' דמיא למיח כעני כ"ל הוין דמס' ע"ו דהכנעני טעם דמירתת דלמא השתא אחי ישראל וחזי הלכך ודאי לא נגע וה"ג דכוותי' טע"ה יודע שהכע"כ טהור חבר מקפיד על מנגע ע"ה והלכך כשהניחו ער ומלאו ער מסתפי ולא נגע דסבר השתא אחי כע"כ וכ"כ הניחו ישן ומלאו ישן דלא חיישי' שהקין ביניהם וכן הניחו ער ומלאו ישן בעודו ער מסתפי ולא נגע עד השתא. אבל הניחו ישן ומלאו ער לא מסתפי דהכע"כ טמא אינו ממחר לכא דדרך אדם לישן כמה שעות לטומא ואינו חושש כע"כ לכא דמימר אמר ודאי ישן הוא והלכך גם

אין שם מ"י ע"י
אין שם מ"י ע"י
ה' הכתיב מ"י ע"י

חלופי גרסאות

ד וחת משמשת דברי בני
ממשות :

אליהו רבה

ד ואחת ממשמשת
גרסין :

ראשון לציון

ד כתיב ד"ס משמשת
כמו ממשמשת כמו
אכור לשמש בלרוד כפרק
המזל"א י"ן כ"ו כ"ס
לפיט ח"תא למשמש
בלרוד וכן כפרק"י ותוס'
ע :

משנה אחרונה

והרב שכתב להחכים
לריבא דכה דהתירא
עדף ליה :

ד פסקה הריחוס .
ולעיל בלומנין
לא חילק בין פסקו
מאומותו . דהתם
האומנין שעשוין לטות
בעה"ב אפילו לא פסקו
סמוכו דעתייהו למשמש
ככל הבית ולא מסתמו .
אבל כאן שהיא עוהנת
לפניה אין לה רשות
אלא לעשות ובעשת
עתינה א"ל לה למשמש .

וכפסקה חושפין .
א"כ י"ל דבאומנין
לפולס הכל עמא
יחיישין שמה פסקו .
עתינה דמשמיע קול
וכפסקה ניכר :

ה בזמן שהוא רואה
פ' הרב שהבעה"ב
רואה וכן פ' הרמב"ם
אבל הרמב"ם מפרש
שהומר רואה ע"ש
בסיפא גבי מובל וכמות
וכ"כ מדברי הר"ם
דרואה ואינו רואה
אשומר קאי שהקשה
בסיפא כשאינו רואה
אמאי הכל עמא הא
ק"ל דנכנס שלא ברשות
טהור . ולפי' הרמב"ם
דאבעה"ב קאי שאינו
רואה והשומר רואה
ודאי שלכך הניחו
לשומר הבית מכל
הבאים והרי נכנסו
ברשות השומר ולק"מ .
וחו"ט שהעתיק קושית
הר"ם לפי ש"י הרב
דאבעה"ב קאי אין
מקום לקושא כלל ותירוק
הר"ם דהבא שהפקוד ביתו
לע"ה ואין ע"ה

אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט כו' . מצלי רדת אל
הדבר ההוא . או לעלות על דבר גבוה . ואז ישיגוהו
* [וכן כתבאר בתוספתא . הרמב"ם:] ד אשת חבר
שהניחה לאשת ע"ה עוהנת כו' . לשון הרמב"ם היה עולה
בדעתינו שחכמים מודים לר"מ בלש'
לפי שהיא רבת (העסקים והמשמוש
בדברים שאינם נוגעים לה) ושהיא
חמשמש על מה שלא חפקד ותפסת
וחפקד . והשמיטנו שהן חולקים אפילו
בנשים . ע"כ : פסקה הרחיים
הבית עמא . וחכ"א דבסיפא קיימא
כמי אדכחא . והיינו דפסק הרמב"ם
בפי"ב מה' משכב דאפי' פסקה
הרחיים אין עמא אלא עד מקום
שיכולין לפשוט את ידם וליגע :

אין טמא . אלא עד מקום שהן
יכולין לפשוט את ידם וליגע י' :
ד אשת חברי' שהניחה לאשת עם
הארץ מוחנת בתוך ביתה . פסקה
הרחיים י' הבית טמא . לא פסקה
הרחיים . אין טמא אלא עד מקום
שהיא יכולה לפשוט את ידה וליגע י' .

היו שתיים . בין כך ובין כך הבית
טמא . שאחת מוחנת ואחת משמשת .
דברי ר"מ . וחכ"א אין טמא אלא עד
מקום שהן יכולין לפשוט את ידן
וליגע י' : ה המניח י' עם הארץ
בתוך ביתו לשמרו . בזמן שהוא
רואה"ה את הנכנסין ואת היוצאין . האוכלים והמשקים וכלי חרס
הפתוחים טמאים י' . אבל המשכבות והמושבות וכלי חרס המוקפין
צמיד

מלאכת שלמה
ג אין עמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשוט את ידן וליגע ואין
אומרים שמה עלו ע"כ כסא או ע"כ סולם ונגעו בכליו או בכוללים
התלויים למעלה ככותל או ירדו למקום נמוך שכבתי ליקח הדבר הנמוך

עם ומשמשו כו' :
ד אלא עד מקום שהן יכולות לפשוט את ידן וליגע . כך ז"ל :
ה אבל המשכבות והמושבות וכו' . דאין ע"ה עושה משכב ומושב ואינו
עמא

תפארת ישראל

יבין
יב) ממקום שמלאן . וקמ"ל משנה ב' לרבותא דר"מ ציטן
ומלאן עד אע"כ דבכה"ג כשימלאנו בעה"ב שהוא משמש
בכליו לא יהיה לו שום התגלות . דהרי יש הניחו . ומשער
בנפשו שלא ימשמש . וגם לא מסר לו ביתו כלל .
אפי"ה חיישין . וקמ"ל תו אומנין לרבותא דרבינו . דאף דאומנין
ממשמשים . מימר אמר בעבדוהיישו ערידי ומשמשו עי"ז אנה ואנה . ולא יכעס . אפי"ה מטהרי רבנן : י' שנאמנת כחצר .
וכ"כ כל בני ביתו של חבר . וכן גם כל בני ביתו של ע"ה דיון כע"ה . ואינן נאמנים על ספרות . י' ר"ל שהחבר שהי' סמוך
להבית שמונה בתוכו . הרגיש שפסקה למחן . מדנפסק קול הקשת גלגל הרחיים . והרי כל זמן שמשכבת הגלגל . ערוה
בטחינתה וז"ל לה למשמש . דלא דמי לאומנין לעיל . דלמרינן דאף בזמן עסקן . אפי"ה כל מה שיש בהרווח של פישוט ידן
עמא . ו"ל דהתם שאני דמלאכתן פסקי פסקו . דמושיט ומשיב ידו לכאן ולכאן ליטול בלי מלאכתו . ולחזור להניח מידו .
ובניו ציני יכול שפיר לפשט ולמשמש סביב לו . אבל זאת העוהנת . כשה פרשה בבית האחיה של גלגל הרחיים לכבדו .
ולא תזוז ידה מש רגע בלא הדוע ע"י שתיקת קול הקשת הגלגל (2) . ולכאורה נראה דכחא מודו רבנן דלא דמי
לאומנין דלא חיישין גבייהו רק עד כדי פישוט ידן . דנשים שאני דמשמטות הן . ומשחוקקות תמיד לראות ולשמע למשמש
ולתעום כל דבר החדש להן . להכי חיישין גבייהו ספי . אמנם לרמב"ם בחיבורו [פי"ג משמשת ס"ו] . רבנן דסיפא קאי נמי
הא . ולא מטמאי רק עד כדי פישוט היד . ולפי"ד ע"כ ז"ל כן . דאל"כ למה פליגי בסיפא צ"ב עוהנת : י' צהא גם
ר"מ מודה . מדא"ל לזו ממקומה שאלל הרחיים שאוחזתו . י' ממקום שמלא כל אחת מהן . ואף דכבר שמעינן כן
באומנין . אפי"ה נקט אומנין לרבותא דר"מ . אף דאנשים אין דרכן למשמש . אפי"ה מתמיר ר"מ . ונקט נשים לרבותא דרבנן .
דאע"כ דאשה דרכה למשמש . וגם בלא זה אשה כלי זיניה עלה ומעירה עפי [כפי"ב] . אפי"ה מקילי רבנן : י' ר"ל
הבעה"ב : י' דלאו אין לחוש שכנסה שם אדם שיש בו חשש עומאת זיבה בלי ידיעת בעה"ב . להכי משכבות וכו' דנקט
בסיפא עהרות . מיהו ויולאין דנקט הוא לאו דוקא . אלא ר"ל דלילו אינו רואה את היוצאין . על כרחק שיהיה להבית ב'
פתחים ואולי דרך לטות פתח שאינו רואה אותה . משם נכנס העמא : י' דשומר גרע מאומנין ועוהנת . דמדאורא שומר
משו

מקום לקושא כלל ותירוק הר"ם דהבא שהפקוד ביתו לע"ה ואין ע"ה
או נדה ולשון הרמ"ם כיון שהפקוד ביתו לע"ה הוי כביתו של ע"ה . ומיהו סיקר סי' זה דקאי אשומר אינו מוכן כיון שעשאו שומר פ"כ לרדך לראות הנכנסין והיוצאים
ולא שייך לומר בזמן שאינו רואה . ועוד אם אינו רואה אמאי הכל עמא והא' לנפק ביהא לא חיישין כדתנן פ"ח מ"ד ולפי' הרמב"ם והרב ניהא דהשומר רואה כולם
ואיכא ביהא ודאי וכיון דרבים הנכנסין חיישי' שאחד מהן כעניי או נדה : את הנכנסין ואת היוצאין . כלומר או הנכנסין הם הנכנסין ובסיפא תרויהו
דוקא שאינו רואה לא אלו ולא אלו : המשכבות והמושבות . עהרין מתורת משכב ומושב להיות אכ' . אבל עמאין ממגע ע"ה : וכלי חרס הפתוחין . משם סי' א'
דמוקפין

ש'אין ע"ה עושה משכב כו' דלא גזרו אלא על טומאת מגעו בלבד כמו שמפרש ר"ח (בגדה דף ל"ג ד"ה ותיפוק ליה) משום דאין לך אדם מעביר חבית ממקום למקום. ומיהו טעם זה לא יתכן גבי מדרס ונ"ל להיסט ומדרס חומרא יתירא היא ואין יכולין לעמוד בה. אבל יכולין לזוהר ממגעו ומיניטורא שלו לפיכך גזרו על מגעו וכן על מיטורא שלו. כדלקמן פרק במרא משנה ו' כך כתב הר"ם. וכראה בעיני דאף ר"ח כך הוא אומר דמשום דאין יכולין לעמוד לא גזרו שז"ש משום דאין לך אדם כו' לאו טעמא אדכחא הוא: אלא ה"ק כמו שמלינו במקום אחר דתשו חכמים משום דאין לך אדם כו' והוא בספ"ו דכ"מ כמ"ש שם הר"ב. ה"ג הכא תששו בכיולא בזה. כיון שא"א לזוהר ולא גזרו כו' וכדברי כן הוא בתוספות הגבאים פ"ב דתגיגה דף י"ט (ד"ה גבדי ע"ה) שכתבו בזה הלשון. וסידך ר"ח דודאי אינו מטמא מדרס והיסט. דמשום תקנת השוק נגעו בה. כדלמרינן לפי שלעולם לא ימלאו אדם מעביר יכולין לעמוד בה. ע"כ: **ואם** אינו רואה כו' הכל טמא. ור"ח ה"א חנן לקמן פ"ח (מ"ה) אשת עם הארץ שנכנסה לתוך בית של חבר להוליא בנה או בהמתו הבית טהור מפני שנכנסה שלא ברשות. וי"ל דשאי הכא שהפקידו ביתו לע"ה שאין ע"ה מקפיד על חבריו. הר"ם: **ור"א** את היולאים. והר"ב העתיק ולא את היושבים וכך העתיק הר"ם וי"ל דאף ברישא גרסי הכי והבא הולכרו לפרש עלה אע"פ שאם עומד וכו': **אפילו** מובל. כתב הר"ב דחיישי' שמא נכנס כו' והסיטה. וכן לשון הר"ם וכן בר"פ דלקמן. ומשום כלי המוקף מיד פתיל. נקט והסיטה דאינו ראו למשכב ומושב:

משנה אחרונה

דמוקפין ז"פ נקט נמי הכא כ"ה אף ע"ג דהכא אין חילוק בין כ"ה לכלי שטף: הכל טמא. פי' הרב דחיישי' שמא נכנס כעני כו'. והרמב"ם לפי שעתו דאם אינו רואה אכע"כ ק"ו כתב שאם הבע"כ אינו רואה והשומרה כולה ביד ע"ה הו' כדיתו של ע"ה לגמרי:

אם

מלאכת שלמה

הידושי מהרי"ח

די ברע"ב דיה ולא את היושבין אע"פ שאם עומד רואהו כיון שאינו רואהו אם הוא יושב כצ"ל:

מתמא בהיסט ואע"פ שעשו ע"ה כוז לעיני לטורח ומגו לא כיה כולי האי וכשאינו רואה את הנכנסין ואת היולאין חיישינן שמא נכנסו שם כעניי או אשה זבים וטמאו הכל. הר"ם ז"ל: ולא את היולאים ולא את היושבים. כך מלאתי מוגה וכן נראה שהיא גירסת הר"ם והר"ם ז"ל וי"ל הר"ם ז"ל ולא את היושבין אע"כ שרואהו כשעומד הכל טמא: זה העם הארץ שנקלצו ידיו ורגליו שאין יכול לילך אה"כ יובילו אחרו הכל טמא ולא אמרינן כיון שידעיים שאינו יכול לזוז ממקומו יראים מלהכנס כי הוא יושב ומשמר תמיד אפ"ה כיון שאינו רואה אותם נכנסין ויולאין חיישינן ותימא אלאו חיישינן הא אמרינן לקמן פ' הדר אשת ע"ה שנכנסה לתוך ביתו של חבר להוליא בנה או

הגבאים

תפארת יבין

בועו

מעין טפיל למשמע הכל. דליתו נחפס כנגד עבוד זה. והא דנקט כ"ח פתוחים ה"ם מכוסים. אלא ר"ל שאין מכוסין בלמיד פתיל. דא זאף שאין כ"ח מקט"ו מגבו. עכ"פ מדאין סתימתו ממורחת. יש לחוש שמא משמש בו השומר צפנים. וגם הא דנקט כ"ח לאו דוקא. דה"ה שאר כלים נטמאים ממגע ע"ה [כפ"ח מ"ב]. רק נקט כ"ח מדבעי לפלוגי בין פתוחין לסתומין בלמ"ס: (כ"ל דלמ"ס דנקט נמי לאו דוקא דרק באהל המת לריך נמ"ס ממש. אבל הכא אין כאן חשש שהכניסו הע"ה מאותו להכי אם רק סגור יפה. אף שיש שם סדק באופן שאינה מלייל בלמ"ס [כגלים פי" מ"ב]. סגי בזה. וכן יש לפרש לקמן [כפ"ח: בא] דכיון דלא היה אדם אחר רק השומר הע"ה. הרי לא גזרו עליו רק שיטמא מגע ודוקו. וגם בצגדיו גזרו שיהיו טמאים מדרס. ומשם שיבנה עליהן אשמו נדה. אבל לא גזרו שיהיה גופו טמא כזב. לטמא משכב ומושב. ולטמא כל מה שמסיט. דזה היתה גזרה שאין רוב הצבור יכולין לעמוד בה. דרוב הפועלין המוליכין כלים ממקום למקום ע"ה היו [פט"ו נדה ג"ב]. ולפיכך אין כאן חשש היסמו במשכבות ובכ"ח המוקפין למ"ס. מיהו עסורים דנקט. ללדדין קמטי. דמשכבות ומושבות אינן עסורים רק מלהיות אב הטומאה. ועכ"פ נטמאו ממגע ע"ה. דמי עדיפי משאר כלי הבית. אבל הכ"ח שנוקף למ"ס. עיור לגמרי. דכיון דמגבו חמקט"ו. ובחובו אינו יכול לזיג. לפיכך א"א שיטמא רק בהיסט. והרי הע"ה א"מ"ב בהיסטו. (ב) או או קמטי. ור"ל בין שאין רואה את הנכנסין או שרואה הנכנסים. אבל אינו רואה את הפתח האחר שרגילין ללכת דרך שם. דאז חיישינן דילמא מקרי ונכנס אדם לדרך אותו פתח שמוגלים ללכת דרך שם. ולבדך אפילו אין השומר שבהבית יבול לילך אלא האוכלין והמשקין והכלים והמשכבות אם לא יובלו וינשארוו אחרים לשם וכגון שהוא חולה או קטוע רגלים. דאז אם היה רואה הנכנסין. ה"י הכל עיור לגמרי: (ג) שגם ידיו אסורים בכבל עם רגליו שאז גם כגדי פיגו ידיו אין כאן חשש כלל: (ד) דכיון שאין הבע"כ רואה הנכנסים. חיישינן שמא נכנס שם אשה נדה או כעניגית שגינה דין כזבין לכל דבריהם. וטימאו הכל. שישבו על המושבים והסיטו הכ"ח ונטמאו. ואף שהשומר הע"ה אומר

וא"ח

לעזוב מלאכתה כדי למשמש בין כלי הבית. אולם לפענ"ד אין במשמעות הלשון של פסקה הרחיים מלהשמיע קול עמינה שנמרה השמינה. והרי בהפסקת קול עמינה נופה. יש לחלק בין נמרה או לא נמרה העמינה. ואפשר דנמרה דנקטו רבותינו הוא לאו דוקא. אלא מדהכי אורחא דאינה מפסקת הרחיים. עד שנמרה לעמון. אבל ה"ה בפסקה מלשכב הגלגל מקודם:

חדר לאהל המת. רק החשש הוא שמא נגע ע"ה בחובו. מלייל בלמ"ס [כגלים פי" מ"ב]. סגי בזה. וכן יש לפרש לקמן [כפ"ח: בא] דכיון דלא היה אדם אחר רק השומר הע"ה. הרי לא גזרו עליו רק שיטמא מגע ודוקו. וגם בצגדיו גזרו שיהיו טמאים מדרס. ומשם שיבנה עליהן אשמו נדה. אבל לא גזרו שיהיה גופו טמא כזב. לטמא משכב ומושב. ולטמא כל מה שמסיט. דזה היתה גזרה שאין רוב הצבור יכולין לעמוד בה. דרוב הפועלין המוליכין כלים ממקום למקום ע"ה היו [פט"ו נדה ג"ב]. ולפיכך אין כאן חשש היסמו במשכבות ובכ"ח המוקפין למ"ס. מיהו עסורים דנקט. ללדדין קמטי. דמשכבות ומושבות אינן עסורים רק מלהיות אב הטומאה. ועכ"פ נטמאו ממגע ע"ה. דמי עדיפי משאר כלי הבית. אבל הכ"ח שנוקף למ"ס. עיור לגמרי. דכיון דמגבו חמקט"ו. ובחובו אינו יכול לזיג. לפיכך א"א שיטמא רק בהיסט. והרי הע"ה א"מ"ב בהיסטו. (ב) או או קמטי. ור"ל בין שאין רואה את הנכנסין או שרואה הנכנסים. אבל אינו רואה את הפתח האחר שרגילין ללכת דרך שם. דאז חיישינן דילמא מקרי ונכנס אדם לדרך אותו פתח שמוגלים ללכת דרך שם. ולבדך אפילו אין השומר שבהבית יבול לילך אלא האוכלין והמשקין והכלים והמשכבות אם לא יובלו וינשארוו אחרים לשם וכגון שהוא חולה או קטוע רגלים. דאז אם היה רואה הנכנסין. ה"י הכל עיור לגמרי: (ג) שגם ידיו אסורים בכבל עם רגליו שאז גם כגדי פיגו ידיו אין כאן חשש כלל: (ד) דכיון שאין הבע"כ רואה הנכנסים. חיישינן שמא נכנס שם אשה נדה או כעניגית שגינה דין כזבין לכל דבריהם. וטימאו הכל. שישבו על המושבים והסיטו הכ"ח ונטמאו. ואף שהשומר הע"ה אומר

גלא

ו' תבאין תגינה כו' ע"י ס' ה"ב
הגנבים ס' ע"י ס' :

חלופי גרסאות

ו' לא נכנסו אבל אין נאמנים וספר' ו' היותם אלו הקנים ד"ל ונמצא' ונ"ו': הגנבים כ"מ ל"א וכן הגנבים :

תוספות חדשים

ו' במשנה רגלי הגנבים. כלומר מקום שנגבו משם כלים. כיון שנגבו משם כלים. נעטו גם בלחות שלא לקחו. אבל כשלא חדרי הכית שלא נגבו משם כלום. שמה היו סבורים שיש שם אנשים ורחלים לכוון שם אבל נבאים אינם יראים ונכנסים ככל המקומות לרחות מה י"ש כע"י ס' הכל עמא (ס) :

משנה אחרונה

ו' הבית עמא. הכא לא קתני מקום רגליהם כמו בגנבים בסמוך. דהכא כל החדרים עמאים דלא מירתתי והולכין בכל החדרים ונגבי מירתתי עמא יש ס' רואין כ"כ הר"ש ומשמע לרחות החדר מיהא כולו עמא. אבל הר"ש כתב לקמן לרחות חדר נתי אינו עמא אלא מקום בגניבה :

ו' אם יש עמא כ' עני נאמנים לומר לא נכנסו. וכו' כך הנוסחא בס"א וכן העתיקה הר"ב והר"ש. ומ"ס הר"ב דמרתה מן הכעני עמא יענן ס' כו' דמיירי בכעני חסוד שאימתו מוטלת עליהן הכי איחא בגמ' פ"ג דחגיגה דף כ"ז אבל נוסחת הרמב"ם היא כנוסחת הספר. דגרס אס יש עמאס כעני נאמנים לומר נכנסו אבל לא נגענו וביאר הטעם בשם התוספתא. מפני שאימת הכעני עליהן ולא יתלחו ידיהן. וכחז עוד שהתפאר בתוספתא שהגבאים אס לא יהיה המשכון בדיהס. ולא יהיה ס' ביניהן מעיד שנכנסו לבית. ואמרו הן נכנסו ולא נגענו. נאמנים. שהפה שאמר הוא הפה שהתיר (ואס היו אחרים מעידים שנכנסו אין נאמנים לומר לא נגענו) ע"כ. והיינו דייקו' למתני נאמנים לומר נכנסו כלומר שהס האומרים נכנסו. ואין כאן אחרים מעידים שנכנסו. ור"ס הביא התוספתא. וכחז עלה שיש בה ע"ס. ולשיטת הרמב"ם היא נכונה ואין בה טעות : וכן הגנבים כו'. כך הוא

ו' הגבאים (כה) שנכנסו לתוך הבית (ו). והגבאים שנכנסו לבית (ישראלים) שהן גבאין של מלך לגבות מיד ישראל כסף גולגולת ומס' וארנוניות והן עמי הארץ ונכנסו לביתו לעצוב עצונו: הבית טמא. כל כלי הבית טמא. לפי שמחשפין בכל הבית. אס הגנבים

ו' הגבאים וכו'. שלהו תגינה בדף כ"ו וס' כ"ב בתרא כס"ד כתבנו מאי דקשה ממתני' דהס אמתי' דהכא. ופי' הרמב"ם ו"ל פי' נבאים של זדקה והעיקר אללנו ממסכנין על הזדקה ואפילו בע"ס ואס כזו לבית לקחת משכון עמא כל שבכית אלא אס יש עמאן כעני מפני שאימת הכעני עליהס ע"כ. נראה שהזו ו"ל נורס אס יש עמאס כעני נאמנים לומר נכנסו אבל לא נגענו ונ"כ ס' ביד הכי גרים אלא שס לא פירש נבאי זדקה אלא נבאי מלכות. אמנם לפי הפירוש שהביא דעו"ל לריך לגרוס אס יש עמאס כעני נאמנים לומר לא נכנסו אבל אין נאמנין לומר נכנסו ולא נגענו :

מלאכת שלמה דכיון שנגבו משם עמא נעטו גם בלחות שלא לקחו אבל בחדרי הבית שלא נגבו משם כלום עמא היו סבורין שיש ס' אנשים ויראים ליוכס ס' הר"ש ו"ל. ולשוו היר ס' אין עמא אלא מקום רגלי הגנבים מפני שהן מחדרין מכללוס אלא דבר שוטלין במוזון ע"כ. ומלה כמוזון ליתא אלא בדשס כסף משה. ומתני' ר"מ היא ודלא כרשב"ג דקאמר בברייתא כל הבית כולו עמא ודלא כרבי נמי דקאמר אין עמא אלא עד מקום שיכולין לפשוט את ידן וליגע ממקום הגובה ופירש הר"ש ו"ל דמקום רגלי הגנבים היינו יותר ממקום הגובה דרבי ע"כ. והכי מוכח מתוך התוספתא :

תפארת ישראל

(ד) וא"ת מ"ס מלקחן משנה ו' דנאמנת לומר לא נכנסו. ולמה לא יהי' גם הכא השומר נאמן לומר לא נכנסו כאן כעני או א"ש. והשתא בלא נכנסו נאמן על עמא. כ"ס הכא דהו"ל להאמינו על כניסת אחרים. ו"ל דאשני הכא שכבר החוק הבית בטומאה מדה' הע"ה שומר ס' ואפילו הי' כפות או מובל עכ"פ כל גופו עמא הוא. ולא להס הך רזייר אלל עורב אלא מפני שהוא מינו. ומסתבר שהלכו עמאין אללו. דרע מדקאמר התם נאמנים לומר לא נכנסו. דהיינו שלא הי' טומאה בבית כלל. ולא נקט נאמנים לומר נכנסו אבל לא הכעני אלא לאו ש"מ דככה"ג באמת אינן נאמנים שלא נכנסו כעני ומשום דכבר החוק הבית בטומאה. וא"ת עכ"פ קשה מלקחן [פ"ח מ"ה] דנכנסה אשה שלא ברשות כל שבכית טהור והרי סתמא משמע אפילו באין ככה"ג רואה אותה נכנס. וכ"כ ה"ג בנכנס החשוד בטומאה יכה. שלא ברשות כשה"ב. יומא דמתירא ליגע שוס דבר מדנכנס שלא ברשות. ו"ל דהכא שאני דמדי שומר כאן שרואה שאינה גונבת. מעייה ספי למשמש. והרי השומר הזה אינו חושש למגע שלה. אבל התם אינה משהה א"ש בבית למשמש. דחושש עמא פתאום יכנס כשה"ב. וכשאלאנה ממשעת יחשדנה שרואה לנגוב הדבר :

(ה) והרמב"ם פי' כן שהן נבאי זדקה. וזה תמוה דהרי בפירוש אמרינן [פסחים מ"ט ב'] שאין ממנין ע"ה אפטרופס על קופה של זדקה. ואה"ל אפטרופס לחוד ונבאי לחוד ליתא דהרי התם לעיל מינה אמרינן דישא אדם בת נבאי זדקה. לא מלא כך ישא בת תלמד חיובקה. ואל ישא בת ע"ה אלא דנבאי זדקה א"ה שיהי' ע"ה. ורו דמסיים הכא אס יש עמאן כעני. מתירא שלא להפס יפה וזי מיירי נבאי זדקה הא"ך ויתירא מהכעני דלא אסכת ליה אס יתפס הגבאי יפה או לא ו"ל אמנם בחיבורו [פי"ב ממשכבות] חזר בו רבינו. ופי' גם הוא נבאי חס המלך :

(ו) כך פי' הר"ש. ונ"ל דהאי אס יש עמאן וכו'. אינו לשון אפילו. ולהיות נמשך אסיפא אלא ארישא קאי דמדקאמר ברישא כל הבית עמא. דפשוטא לדישא משמע ספי דגס משכבות וכלי חרס המוקף למיד פתיל עמאין. דאע"ג דבמשנה ב' ג' ד' תני ג"כ הבית עמא. והתם ע"כ המשכבות וכלי חרס לא נטמאו מדרס הכל שאני דמדמתלק במשנה ה' בין שאר דברים למשכבות. וכ"כ מחלק בגנבים כסיפא דמשנתנו. ש"מ דהא דנקס הכא באמנע הבית עמא. היינו גם משכבות וכלי חרס שבתוך הבית לבני מסיים תנא דדוקא אס יש עמאן כעני דזו חיובין עמא יסכו על המשכבות או הסיטו. והדר קאמר עלה דאפ"ה נאמנים לומר וכו'. ומה דמסיק בסוף וקאמר ומה הן מסמאין וכו'. אגנבים לחודא קאי. דרובן ישראל נינהו [כע"ז ד"ע פ"ה ועי' הר"ש] ס' ותוס' כ"כ ליה ב' ד"ה ר"א קדמאי שכתבו דרק בטומא דיתא רוב גנבי ישראל]. מיהו לגי' הס"ס [תגינה כ"ו א] דגרס אס יש עמאן כעני נאמנים וכו' ע"כ ו"ל דנקס אס משום סיפא דאין נאמנים. לאשמעינן דדוקא ביש וכו' אין נאמנים לומר נכנסו ולא נגענו ולא מהמני כמנו דלא נכנסו. מדה"ל מנו במקום עדים. דאין סהדי דמשום דמרתתו מהכעני ודאי משמשו הא באין עמאן כעני נאמנים לומר גם לא נגענו [ועי' רבינו תו"ס נזיר פ"ה מ"ט ב' דס' הרמב"ם]. ודא דלא הודיענו תנא בהגבאים כשאין עמאן כעניס מה דין. ו"ל אי משום דהכי אורחא שאין נאמנים לישראל שיהפס היטב אלל ישראל חזירו למשכו וזי משום דכבר שמעינן כן ממשנה ה'. תם מגנבים דסיפא וגם מדיוקא דכחא דנבאים גופה כבר שמעינן כן דהא באין עמאן כעני אין המשכבות וכלי חרס נטמאו ולהכי לא חס תנא להאריך. וא"ת עכ"פ הא"ך יטמאו הכעני או הגנבים לקמן כסיפא אס המשכבות. הרי אפילו זכ משום אינו מעמא מדרס משכב שאינו שלו. ו"ל דרק טומאה לאוריתא נתמעט משכב שאינו שלו. אבל עכ"פ נעשה מדרס מדרבנן [תוס' ס' ד"ה דגול]. אולם להרמב"ם [פכ"ד מכלים ה"ה] דמדנתמעט בקרא טהור לנמרי. ו"ל דדוקא גזול או גזוב וקודם יאוס נתמעט. דמדגול או גנב המשכב. בודאי כשה"ב מקפיד שלא ישב עליו הגזול והגנב. אבל בכל משכב אין דרך בני אדם להקפיד ביכב עליו מי שאינו שלו. וכדידיה דמי בשעת הישיבה וא"כ ה"נ כיון שהגבאים והגנבים לא לקחו עמם המשכב פאס

המניח כוונתו... המניח כוונתו... המניח כוונתו...

אם יש עמחן כעניי נאמנים לומר לא נכנסו... אלא משום סיפא נקט לה דקתני אכל אין נאמנים לומר נכנסו ולא נגענו דדוקא אם יש עמחן כעניי אין נאמנים דמרתחי מן הכעניי שמא יענישם אם לא יחפשו כל הציות ועל כרחך הם ממשמשיין כל אשר בציות אכל אם אין עמחם כעניי נאמנים אף בזה לומר נכנסו אכל לא נגענו: אם יש עמחן כעניי או אשה שגזרו על הכעניי להיות כוזבים לכל דבריהם והאשה שמא היא נדה או זבה: א אודיאריין. הבלתי כעניי המרחלואים יש להן חלונות חלונות וכל מי שנכנס למרחץ טמן בגדיו כל א' בחלון ונעל עליו צללה שחלון: רבי אליעזר בן עזריה מטהר משפט שניעל הדלת בפני החלון ולא חיישינן שמא יגע עם אדם עמח מלחר שחפס עליו כנגב: עד שיתן לתוכו טפחה. ואע"פ שטמן המפתח ביד הבלין שהוא ע"ה הא טמן לעיל המוסר מפתח לעם הארץ הציות טהור: או עד שיעשה לו סימן.

הוא כנ"ל. וכך שני כנ"ל פ"ג דמגינה: או אשה. פי' הר"ב דשמא היא נדה או זבה משא"כ באיש שאינו רגיל בזיות כמו האשה כדפי' הר"ב בפ"ה משנה ח': ז *בחלון. עיין מה שכתב הר"ב בר"פ שפי דמעילה:

הגנבים ל). ומה הן מטמאין האוכלים והמשקים וכלי חרס הפתוחין. אבל המשכבות והמושבות וכלי חרס המוקפין צמיד פתיל טהורים (א). אם יש עמחן כעניי (ב) או אשה (ג) הכל טמא (ד): א המניח את בליו בחלון של אודיאריין (ה). רבי אליעזר בן עזריה מטהר (ו) והכמים אומרים (ז) עד שיתן לו את המפתח (ח) או חותם (ט). או עד שיעשה סימן (י).

משנה אחרונה

אם יש עמחם כעניי נאמנים לומר לא נגענו. כך גירסת הר"ם והרב ומפרשי' שאם אין עמחם כעניי נאמנים אף על הנגישה לומר נכנסו ולא נגענו. ולריד טעם דלעיל כבול' פירקין אמרי' כ"מ שכולין לפעוש את ידם טמא. ומשמע שאין נאמנים לומר לא נגענו. ואפשר דהתם אין להן רשות ליגע ונחפסין כנגב על הנגישה ונ"ל להם להודות הלכך אין נאמנים והבא דברשות נגעי אי אמרי נגענו אין רע הלכך מהימני לומר לא נגענו. ולשפת הרמב"ם גם כאן אין נאמנים לומר לא נגענו אלא בתמו דלא נכנסו. והא דנגי פירות של ע"ה ק"ל נאמנים לומר לא הוכשרו ואין נאמנים לומר הוכשרו ולא נעמחו כמ"ש הרב פ"ג דמחוי מ"ו וכ"ה בגמ' חגיגה דף כ"ב. שאני התם דהא דלא מהימני בתמו שאין מקיאים בטומאות: או אשה. פי' הרב דחיישי' שמא נדה או זבה ע"ה ונ"ל דבפ"ה מ"ו אמרי' על כגדיו הולכין אחר הרוב הכא כגשים שרגילות בדרות לא שייך רוב. והבא לא מהני אם מכירתו שאוכל בתרומה.

שלמה להכמים בחלונות של אודיאריין שהן נפתחות זו לחוד זו שאם היו כלים נשמעים מאחוריהם שהן עמחים והכמים אומרים בין כך ובין כך טמאים פ"ב ופי' הר"ם ו"ל כעממים מאחוריהם ויולאים חוץ לחלון מאחוריו חיישי' שמא יגע מאחוריו ולא ראה ע"כ: עד שיתן לו מפתח. כך ז"ל בפ"י רע"ז: ובחוספתא ואפילו מלא החותם מקולקל כליו טהורים וכן הוא ביד: עוד בפירושו של רע"ז ו"ם דל"ג כעניי אמר ההלכת הא גירסת הרמב"ם ז"ל:

עד

מלאכת אם יש עמחן כעניי או אשה הכל טמא. שמא האשה נדה וכעניי כוזב לכל דבריו ומדרכני הוא דמטמא מחבב הגזול כוזב אבל מדאורייתא אמריין בפדק מרובה דף ס"ו ואיש אשר יגע במשכבו משכבו ולא הגזול דגזרת הכתוב הוא להטות את המשכב הגזולה שאינו נעשה אב. העומחה טמא אדם: א אוליאריין. כלמד ברישא הוא גירסת הערוך והס שמש המרחץ וי"ם דגרסי אוריירין והפירות חלונות ויש מפולשות אחת לאחת כדתינא א"ר יהודה מודה היה ר' אלעזר בחלון של אודיאריין שהן נפתחות לו לחוד זו ע"כ מן הערוך ו"ל התוספתא א"ר יהודה מודה ראב"ע

בועז

תפארת ישראל

באדם אחר דמו לגבי המשכב שאין דרך בני אדם להקפיד על ישיבתו עליו. ועשוהו מדרס. ואע"ג דמסתמא לא יניחא ליה שיטב עליו הממשכן והגב. הרי גם בלא זה לא יניחא ליה שיטב עליו סוס זב ויטמא משכבו. ואפ"ה מדע"כ אין דרך להקפיד בישיבה עלמה. כדריה דמי ועוסקו מדרס וכ"ה הכא דה"ל יניחא ליה שיטב עליו הממשכן והגב דבאותו שעה לא ימשכו כליו. אבל רק כשיטב עליו זר בחוקת שלו. ובגון גזלן בישיבה כזו וודאי דרך להקפיד. ואין הגזלן עושהו מדרס [ועי' רבינו משל"מ עס]: (ז) וא"ת א"כ במשנה ה' ה"ל נהי דא"ל לומר לא נכנס זב. דהרי התם מדה"ה חתך הכית. פרה קורא להגב שיכנסו אליו דוגמתו. ע"כ כיון דהבא לולא שהי' הע"ה מתירא הי' נאמן לומר לא נגעתי. וא"כ לעיל כשומר דמורא לא יעלה על ראשו. ליהמן נגי לומר לא נגעו. דהשתא על מנעו עמחן נאמן הנגב כ"ס על מגע חבירו. ו"ל התם שאני לית ליה מנו שלא נכנס ודו"ק. א"ל התם השומר נוגע

וכך מפורש בתוספתא (ז): (ל) ומדלא קאמר עד כדי פיסוק היר וכמשה ג' וד'. ז"ל הכר"ש. דכלל מקום שידע שדרכו שם רגלי הגנבים. דהיינו רק בלוחו חדר שפרטו וגנבו שם כולו טמא. אבל בחדר שלפנים מנעו. ד"ל שאולי חששו שם שם בני אדם. משא"כ בגבא' לעיל. אפילו בחדרי חדריו שלא לקחו משם כלום. הכל טמא: (א) דלא גזרו על גוף הע"ה שיטה כוזב לטמא משכב ומושב ולטמא כל דבר בהיסת. אע"ג שקימחו מעיינותיו כאילו הן של זב. ולפיכך כשיש שם משכבות וכ"ה המוקף למ"פ. אינן נעשין אה"ט. מיהו טהורים דקאמר לאו דוקא. דע"כ חיישינן בהן שנגעין. ולהכי המשכבות נעשין ראשון. ורק הכ"ה שמוקף למ"פ ואינו מטמא מנבו טהור לגמרי [נגיש ע"ו]. (ב) משתמא אחריו רוב גנבי ישראל ניטרו. ולאי קאמר הכא שאכל אדם גורע ודאי שהיה עמחן כעניי. והרי גזרו עליהן שיטו כזבין לכל דבריהם [כמה לדי']. (ג) דרגילה בכה [כמה לדי']: (ד) לדיים קתני. דמשכבות הן המשכבות. שנקראין אוליאריין [כמה לדי']. אולם משום דלוחיו' דכולת' ממונא א' דהיינו הלשון. לכן נחלפה בל'. ויש להסתמאין הללו כעין חלונות וחלולים צבותי המרחץ. לכל הרוחץ שם. מופרים לו חלון א' להניח שם מלבושין. שלא יתלחחו במימי המרחץ. וסותם אה"כ פתח החלון בלתי. אף שהחלונות שלהן. אינן מעיזין לפתוח הדלת ולמשמש שם. לפ' אין המלבושין שבהלון טהורים עד וכו' (ה) ר"ל עד דלא מהל לו רשות שיש לו שבהלון. שהיה מעתה החלון ברוח המפתח להבלין. הרי לא האמינו רק על המפתח וכמשה א': בעד הדלת של חלון. דלאו אף שלא חתם הדלת כליו טהורים.

טור כלעיל ס"ה מ"ח. אפשר דהתם באשת חבר ובאשת ע"ה לא מהני מכירתו וכן משמע בפ"ה מ"ב. ולמאי דפי' בפ"ה דהיא דמכירתו מהני דוקא ברה"ר. בלא"ה יניחא דהבא ברה"י חיידי:

ז המניח את כליו. כליו היינו כגדיו אע"ג דאמרי' לעיל שאין מטמאין אלא אוכלין ומשקין וכ"ה הפתוחים לאו דוקא דה"ה בנדים וכלי שפך וכל דשייך ביה מנע כמ"ל: ראב"ע מטהר. כ"ל עמח דמני להא דתני פ"ו מ"ג הכנים ידו לחור שיש בו טמא שפך נגע ספקי עמח ודוקא הכנים ודאי הא ספק הכנים ספקו טהור דהוי כספק ביאה. וה"ל חלון זה דמי לחור והספק אם פתחו אדם הוי ספק ביאה וטהור דהמרחץ הוי רה"ר לטומאה דהא שניתי רבים והחלון הוי רה"ר. והכמים מטמאין משום דרכים באים לרחוץ ורגילין לפתוח החלונות לראות אם יוכל להניח שם כליו והוי כודאי נכנס ואין כאן אלא ספק מנע ועמח כמו בחור. ולא דמי להא דנגבים פ"ח מ"ד דמטהרי הכמים שהיו נגבים ונמלכו והלכו להן ולא נגעי. דלמי התם דמירתחי ולא פתחו והבא ברשות עבדי וחיישינן: עד שיתן לו מפתח. כ"ה בכל הספרים יותר היה נכון לגרום עד שיתן בו כלומר בחלון והרב העתיק עד שיתן לתוכו והיא היא: פתח או חותם. הכא משמע למפתח וחותם שני. וכי"ל פי' קי"ח חילקו ביניהם

הטעם מ"ה ע"ה ע"ה
ח' והטעם ט' פסקאין . מ"ה
ע"ה ע"ה ח' ע"ה ע"ה

חלופי גרסאות

ג"כ ע"ה ג' ג' ע"ה
ח' והטעם ג' ג' והטעם ו'
למנו :

תוספות חדשים
ז בהר"ב ד"ה ובישראל
כי דלא גרסי ככעני
כו' וכן משמע בע"ז
ממשה דרכה דף ע"ד
דתי משרד גולפי כו'
וכותבי פסקין ב"ד כו'
ק"ל דהאוסר כלי יין ליד
כעני ליד הכרז אלא
חיישין שמה כעני שהמש
כסו ולגריסא האשה
קט"ה ד' (ומכונ הכרז המחבר)
(ממורה ש"ח ז"ל) :

אלוהו רבה
ח' והטעם את לבו
מלאכול . הכא לענין
טהרת התרומה קצוהי כ"ו
מטהר את התרומה ולא
חיישין שמה נגע כסו ע"ה
שדר טמאין פורשין ממנו
ומתחללין וסיפא לענין
כהרת ידים אפילו כ"ו
מודה שהידים עסקיות הן :

ראשון לציון

ח' מחני' וסעיף את לבו
מלאכול כתב בהג"ה
פי' הכ"ה סעיף בע"ז
וכן מלחתי הגירסא כממש
דוקיית עכ"ל . ופי'
המנין דברים כ' פסוק
והטעם היבטים וכו'
הארץ בהם וכתב כ'
הגו רבותיו לומר ועל
היות הדעת שהוא במקם
הטעם הדעת ע"ה :

משנה אחרונה
צנייהם . דהתם בשלה
או מפקוד ביד כעני
דחיישי' שחלופנו במיד
חמיר טפי והבא לא
חיישי' אלא לנגיעה
בשגג וסגי בזמין כל
דכו דזיר ולא נגע :
בבבנעני כליו טהורין .
פי' הרב אם
הניחון אלא הכעני
ואינו נכון דבהדיא
היתה בנמרס והפוסקים
צ"ד כו' ק"ח יין ביד
הכעני לריך חותם . וכן
בכלי היין כו"ל פי' ק"ו .

בבנעני כליו טהורים . כ' הר"ב חין בהם משום איסור
וי"נ דלענין טומאת מגע מאי שאל כעני ומאי שאל

ישראל . הר"ש : ה והכמים מטמאים . פירש הר"ב מאחר
שהסיו דעתו פי' מטערה גופו . אבל הא דתמן במ"ג פ"ג

דחגיגה האונן ומחוסר כפורים
לריכיס טבילה לקדש אבל לא לתרומה .
וכתבתי הטעם בשם הרמב"ם
שהסיו דעתן . ושמה נטמאו * [הא
אף לתרומה לריכין הכא טבילה]
התם לא הסיו דעתם מטערת
גופם קאמר . אלא שהסיו דעתם
מלאכול בקדש . שהרי הם אסורים
לאכלו . אנו חוששים שמה הסיו
דעתם גם מטערת גופם . ולריכיס
טבילה אף ע"פ שאומרים שהם
יודעים שלא הסיו דעתם מטערת

גופם והוא מעלה בקדש . ולא התמירו עליהם להריכיס הזאה
ג' ו' לחוש שמה
בלבי היה לשמרם : ח' מי שהיה טהור . כהן שהיה טהור
טמאים פורשים ממנו . הטמאים שיוצאים בו שהוא טהור
וחכמים מטמאין . מאחר שהסיו דעתו . והלכה כחכמים : היו ידיו טהורות . דעתו . והלכה כחכמים : זהו מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע
אני

מלאכת
ער שיאמר בלבי היה לשמרם . לשון הרמב"ם ז"ל שם עד שיאמר בלבי
היה לשמר ע"ה שיכנס לגת שלא יגע בכלים ע"כ :
ח' היו ידיו טהורות והסיו את לבו מלאכול . אע"פ וכו' נ"א ר' יהודה

יבין
מא' ישראל שבצר כרם של כעני בשנה זו בכלים טהורים והניחון
אלל הכעני לבזור בהן גם בשנה הבאה : מב' דכעני ירא'
אפילו רק ליגע בהכלים מחשש שיפסיד יינו כו"ל . ומשום
הכי טהורות ג"כ . ואע"ג דטהרות חמירי מיו"ג [כע"ז ד"ע ע"ג] אפי"ה
מקלין . מדהא בהא תליא : מב' ר"ל' והם הנפקד הוא ישראל ע"ה . דאין בו חשש יי"ג . ולהכי מעין טפי ליגע בהכלים :
מד' המפקד . י"ל דמדלא קאמר שמרתים . ש"מ דא"ל' שיבז שם לשמרם . אלא בשאומר כשהסנתחם ביד הע"ה ה' דעתו
לשמרן . אף שאומר שמהלון השתא כמו שהניחון . ולפיכך כשימלאה אה"כ כמו שהניחון טהורים . הא כשלא היה דעתו
משכנת פי"ג ע"ה . מיהו הכא ח"ל סימן או חותם כלעיל . מדגם ישראל זהר קלמ מליגע בהן מדיועד שיפסיד היין עי"ז . ואפי"ה
מלך מעלה לריך להשגות שימלאה כמו שהניחון . מה' שהיה יודע לכל המלוין אללו שהוא שומר א"ע בעברה כדי לאכול תרומה :
מו' דאלו הסיו דעתו מלהשתמר בעוממת מת ה' לריך הזאה ג' ו' וטבילה . ואלו הסיו דעתו רק מלהשתמר משאר טומאות .
ודאי היה לריך לכ"ע טבילה והע"ש [מכ"ס מאה"ט פי"ג ע"ה] . אבל זה לא הסיו דעתו מלהשתמר מכל הכך טומאות . רק גמר
בלבי שמעתה לא יאכל תרומה . רק כשירשב יאכל חולין . ולפיכך יש לחוש שמה משום הכי הסיו דעתו משמירת גופו
מטומאה ולהכי מטעם ר"י מדלא הסיו דעתו משמירת גופו . רק מלאכול : מו' מדיועדוין שאוכל טהרות . ואינו יודעין שהסיו דעתו
השתא מלאכול עוד תרומה . וגם ליכא למיחש שמה נגע בעוממת שאינה בר דעת . דהרי לא הסיו דעתו מטערת גופו . וגם לא
סוחק כהן טומאה שהיה אפשר שנטמא בה : מח' דמדדסיו דעתו מלאכול טהרות . חיישין שמה הסיו דעתו גם מטערת
גופו . ולפיכך אף שאין לחוש שאחרים הטמאים נגעו בו מדמפורשין ממנו . עכ"פ חיישין . מדלוגו זהר כ"כ בטערתו
נגע

אלא הכא לא היתם אלל הכעני אלא ישראל הניחו בנת שלו והחשש משום שרגילין הרבה אנשים בנת לא חיישי' שמה לקחם הכעני להשתמש
בהם למירתת ליקה בלא רשות וכ"כ הר"ש והרא"ש . וגם בפ"י השני שכתב שהכהן הניח כליו אלל ע"ה וכו' אינו נכון אלא הניחם הכהן ברשות שלו ומירתת ע"ה מן
הכהן ובשאל לא מירתת וכ"כ המפרשים והרמב"ם רפי"ג מה' משכב : ח' שדרך טמאים פורשין ממנו . ולא חיישי' שמה נגע בנבלה או בשרץ דבהא ודאי זכיר דלף את
החולין מטמאין . אלא הכא בעוממת ע"ה חיישי' כשהולך בזק ושכחו ע"ה עובא ושמה נגע ולא אדעתו קמ"ל דלא חיישי' שהם פורשין ממנו : וחכמים שמחלין .
ואסור לאכול בתרומה עד שיטבול וכו"ל הערב שמש . הרמב"ם פי"ג מהא"ט ע' פי"ג דפרה מ"ה וביאר עוד שם דלא הסיו דעתו לזוהר גם מטומאה לריך טבילה
והערב שמש . ומשמע דכרישא חיישי' שידע שלא נגע בעוממת ואפי"ה בעי טבילה ללא כחול"ט שכתב שהסיו דעתו משמירת טומאה . ונ"ל הטעם דאפילו יודע שלא נטמא
היכה הדעת גופ' פסיל בלא שום טומאה . והלכך גבי חונן ומחוסר כפורים חין לריכין עבילה לתרומה שלא הסיו דעתם מתרומה שהרי מותרין בה ולגבי קדש אסורין
שהסיו דעתם מקדש אסורין בה : היו ידיו טהורות : פי' הרב בהא מודה ר"י וכו' . וקת קשה למה האריך התנא למיחני בבה אחריתא היו ידיו טהורות וה"ל
למיחני בנת בבה דרישא ומודה ר"י שדיו טמאות ותו לא . ונראה דהסיו לבו דרישא ודסיפא לאו בחד עינאי נינהו דרישא חיישי' שהסיו לבו לפולס או לזמן כמו שנה
או שנתיים . וסיפא חיישי' שנטל ידיו וטערו לאכילה ונמלך לאכול לאחר שנה או שתיים לריך נטילה אחרת . והלכך לא חני ומודה ר"י ארישא דלא תומא דוקא הסיו לבו
לזמן מרובה ידיו טמאות קמ"ל דאפילו לשה או שתיים . וי"ל הרב דאפילו כרי לי לא מהני . אע"ג דאמרי' בחולין דף ק"ו נטול אדם ידיו שחרית ומתנה עליהם כל היים .
פתנה

להכיר בו שלא נגע אדם שם והלכה כחכמים : המניה את בליו
כלים שבצר בהם בטערה בשנה זו . מניח אותם לבזור בהם
בטערה לשנה הבאה : בבנעני כליו טהורין . גרסינן כלומר
אם הניחון אלל כעני חין בהם משום איסור יין נכד . דלא חיישין

שמה לקחן הכעני בלא ידיעת ישראל
לעשות בנת : ובשאל . דחושש להן
מזום טומאת מגע מטמאים אם
הסיו דעתו מהן עד שיאמר בלבי
היה לשמרם . ויש ספרים דלא גרסינן
בכעני אלא המניה כלי מגת זו

לגת הבאה כליו טהורים ומיירי בכהן
הלוקח יין של תרומה מעם הארץ
ומניח כליו אללו כדי שיקח ממנו
לגת הבאה והואיל וכלים של כהן הן
מרתם עם הארץ ולא נגע בהו .
אבל אם הכלים הן של ישראל שרואה
לעשות יינו בטערה לא מודהר בהו ע"ה כולי האי וחיישין
דלמא נגע בהן אדם טמא אם הסיו דעתו מהן עד שיאמר
לאכול בתרומה והסיו דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך
פורשים ממנו הלכך לא חיישין שמה נגע בדרם טמא וטמאה :
היו ידיו טהורות . זהו מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע
אני

לעשות יינו בטערה לא מודהר בהו ע"ה כולי האי וחיישין
דלמא נגע בהן אדם טמא אם הסיו דעתו מהן עד שיאמר
לאכול בתרומה והסיו דעתו מלאכול עוד בתרומה : שדרך
פורשים ממנו הלכך לא חיישין שמה נגע בדרם טמא וטמאה :
היו ידיו טהורות . זהו מודה רבי יהודה דאפילו אמר יודע
אני

שלמה
אומר אע"פ וכו' . וכן הגיה הר"י יהוסף ז"ל . וכתוב בתשובות הרשב"א
ז"ל כו' קנ"ג דהידיים עסקיות גרועות הן מטמת ידים :
האשה

בויע
נוגע בדבר הוא מדמהו שומר של בשה"כ היה לריך שיסומר שלא יגעו
טמאין בהכלים . והיינו לריך למשתתפו לאשתעיין דלף דמיו למשנה ה'
אפי"ה הכא נאמרים :
ולרבינו
: ולהכי מעין טפי ליגע בהכלים :
אלא בשאומר כשהסנתחם ביד הע"ה ה' דעתו
הא כשלא היה דעתו
ועיין רמב"ם
ואפי"ה
: ומלהשתמר משאר טומאות .
רק גמר
דעתו משמירת גופו
מטומאה ולהכי מטעם ר"י מדלא הסיו דעתו משמירת גופו . רק מלאכול : מו' מדיועדוין שאוכל טהרות . ואינו יודעין שהסיו דעתו
השתא מלאכול עוד תרומה . וגם ליכא למיחש שמה נגע בעוממת שאינה בר דעת . דהרי לא הסיו דעתו מטערת גופו . וגם לא
סוחק כהן טומאה שהיה אפשר שנטמא בה : מח' דמדדסיו דעתו מלאכול טהרות . חיישין שמה הסיו דעתו גם מטערת
גופו . ולפיכך אף שאין לחוש שאחרים הטמאים נגעו בו מדמפורשין ממנו . עכ"פ חיישין . מדלוגו זהר כ"כ בטערתו
נגע

אלא הכא לא היתם אלל הכעני אלא ישראל הניחו בנת שלו והחשש משום שרגילין הרבה אנשים בנת לא חיישי' שמה לקחם הכעני להשתמש
בהם למירתת ליקה בלא רשות וכ"כ הר"ש והרא"ש . וגם בפ"י השני שכתב שהכהן הניח כליו אלל ע"ה וכו' אינו נכון אלא הניחם הכהן ברשות שלו ומירתת ע"ה מן
הכהן ובשאל לא מירתת וכ"כ המפרשים והרמב"ם רפי"ג מה' משכב : ח' שדרך טמאים פורשין ממנו . ולא חיישי' שמה נגע בנבלה או בשרץ דבהא ודאי זכיר דלף את
החולין מטמאין . אלא הכא בעוממת ע"ה חיישי' כשהולך בזק ושכחו ע"ה עובא ושמה נגע ולא אדעתו קמ"ל דלא חיישי' שהם פורשין ממנו : וחכמים שמחלין .
ואסור לאכול בתרומה עד שיטבול וכו"ל הערב שמש . הרמב"ם פי"ג מהא"ט ע' פי"ג דפרה מ"ה וביאר עוד שם דלא הסיו דעתו לזוהר גם מטומאה לריך טבילה
והערב שמש . ומשמע דכרישא חיישי' שידע שלא נגע בעוממת ואפי"ה בעי טבילה ללא כחול"ט שכתב שהסיו דעתו משמירת טומאה . ונ"ל הטעם דאפילו יודע שלא נטמא
היכה הדעת גופ' פסיל בלא שום טומאה . והלכך גבי חונן ומחוסר כפורים חין לריכין עבילה לתרומה שלא הסיו דעתם מתרומה שהרי מותרין בה ולגבי קדש אסורין
שהסיו דעתם מקדש אסורין בה : היו ידיו טהורות : פי' הרב בהא מודה ר"י וכו' . וקת קשה למה האריך התנא למיחני בבה אחריתא היו ידיו טהורות וה"ל
למיחני בנת בבה דרישא ומודה ר"י שדיו טמאות ותו לא . ונראה דהסיו לבו דרישא ודסיפא לאו בחד עינאי נינהו דרישא חיישי' שהסיו לבו לפולס או לזמן כמו שנה
או שנתיים . וסיפא חיישי' שנטל ידיו וטערו לאכילה ונמלך לאכול לאחר שנה או שתיים לריך נטילה אחרת . והלכך לא חני ומודה ר"י ארישא דלא תומא דוקא הסיו לבו
לזמן מרובה ידיו טמאות קמ"ל דאפילו לשה או שתיים . וי"ל הרב דאפילו כרי לי לא מהני . אע"ג דאמרי' בחולין דף ק"ו נטול אדם ידיו שחרית ומתנה עליהם כל היים .
פתנה

החכמים פתחו: **מ** כפי מה שכתבנו בפרק זה
החכמים פתחו: **מ** כפי מה שכתבנו בפרק זה
החכמים פתחו: **מ** כפי מה שכתבנו בפרק זה
החכמים פתחו: **מ** כפי מה שכתבנו בפרק זה

תוספות חדשים
מ כפי מה שכתבנו בפרק זה
תוספות חדשים
מ כפי מה שכתבנו בפרק זה
תוספות חדשים
מ כפי מה שכתבנו בפרק זה

אלוהו רבה
מ כפי מה שכתבנו בפרק זה
אלוהו רבה
מ כפי מה שכתבנו בפרק זה
אלוהו רבה
מ כפי מה שכתבנו בפרק זה

נשמא במה. שמאחר שהם אומרים שודעין שלא הסיוח דעתם ממסרת גופם. דיינו שנגזר עליהם טבילה משום מעלה בעלמא. הכ"מ פי"ג מהא"ה [הלכה ג'] בשם מהרי"ק: **ש**הידים עסקניות. פי' הר"ב ונגע ולאו אדעתיה. וכלומר שנגעו במקום הטופס ולריכוס נטילה לגניעת תרומה. אבל לא בשביל דחיישין שמה יגעו בטומאה. דא"כ ליבעי כל גופו טבילה. ועוד למה סתם ידים שניות ליחוש שמה נגעו בלב הטומאה. הכ"מ [סס] בשם הרא"ש:

מ וכו' מפני מה ר"ע מטמא וחכמים מטמאין אלא שהגשים כו'.
 כאומר לא נחלקו ר"ע וחכמים אלא במלואה את חברתה אבל לא במלואה העני. דהתם אף ר"ע מודה לחכמים.
 כך

אע"פ שאמר יודע אני שלא נשמאו ידיו (ש). ידיו שטמאות. שהידים עסקניות:
מ האשה שנכנסה להוציא פת לעיני (י) ויצאת ומצאתו עומד בצד בכרות של תרומה. וכן האשה

שיצאת ומצאת את חברתה חותה גחלים תחת קדרה של תרומה. ר"ע מטמא וחכמים מטמאין (י). אמר ר"א בן פילא וכו' מפני מה ר"ע מטמא וחכמים מטמאין מפני שהגשים

מלאכת שלמה
מ האשה שנקנסה וכו' וכו' מפני מה ר"ע כלומר היאך עלה לבנו לשמא מה ששהרו חכמים דלמחבר כוונתיהו כל כמה דלא חזינן דנגעה בקדרה. הרא"ש ז"ל:

תפארת ישראל

בועז
מ ורבינו ב"מ דוקא לחוסר אכילת קודש. סני בשטחיה דעתו מלאכול קודש. אבל שאסור מלאכול תרומה. לררף שיסח דעתו משמירת גופו. בעקרה [וע' רמב"ם פי"ג מהא"ה ה"ג וברכיוו כ"מ סס]. וא"כ מדחיק ליה לרבינו ב"מ לחוקמי משנתנו בחכילת קודש. ומקו ליה בתרומה ע"כ דמייירי דעתו משמירת גופו. ובמחלוקת בבוד רבינו לישא דמתני' לא משמע כן. דהרי קאמר. והסיע דעתו מלאכול. וגם לשון הרמב"ם לא משמע כדבריו. דהרי הרמב"ם כלישנא דמתני' משמע נקט. ואי משום קוסית הר"י קודקס ז"ל. שמתקשה דא"כ מה חומרא דקודש מתרומה. והרי אמרין האוקן ומחוסר כפרה אסורין לאכול קודש משום היסח הדעת משא"כ בתרומה. והרי היסח הדעת של זה וזה שוין. נ"ל דזו החילוק שביניהן. דבקודש אע"ג שאומר שלא הסוה דעתו מלאכול. טבילה כיון שהי' אוקן או מחוסר כפרה. ולא הי' רשאי לאכול. לררף ע"כ. וטבילה כיון שהי' אוקן או מחוסר כפרה. וגם ככה"ל שמא לא נזכר ופה. אבל בתרומה ככה"ל כשלא הי' לו מניעה רק מדחינו רשאי לאכול תרומה. וכגון ערל שאסור בתרומה. תיכף כשלא שוקר לאכול תרומה. דהרי לא מנינו בשום מקום חיוב טבילה לישראל שאל. קודש שיאכל תרומה ורק כנגעני שאל אמרין דהרי הוא כפורש מהקבר. ולררף הואת שלישי ושביעי [כפסחים ז"ב ב' א']

יבין
 נגע הוא באחרים (ח): **מ** ר"ל נקיות שלא נגע במקום הטיופת. לכל גזרת נט"י הוא רק מחשש שמה נגע במקום הטיופת [כ"ש שנת י"ד וע"ש]. ומה"ט גם טמא כשירלה לאכול חולין לררף נט"י. מיהו הכא רק בתרומה מייירי. ורק בה החמירו. שאפילו הסוה דעתו רק מאכילתה. אבל לא משמרת ידיו. אסור בה. ואם יגע בתרומה קודם שנגע ידיו נפסל ונשרפה על כך [שנה דע"ג]. ואע"ג דעל כל עומאה שמד"ס אין עומאה נשרפת [מדה לר"א]. הכא רק משום לכלוך פסלוה. ובהך צבא גם ר' יהודה מודה. דמשום ידיים עסקניות הן. להכי אף דלא חייש ר' יהודה לשמא נגע בטומאה. עכ"פ חייש שמא נגע במקום מוהס שצנצנו (מ): **ג** ל"ל דקנט עני לרבוא דר"ע. דאע"ג שודע שאלא האשה מטר. דהרי נכנסה להוציא לו פת. אפ"ה מטמא ר"ע. ונקט חותה גחלים לרבוא דרבנן. דאף שלא סלקא דעתה שאלא בעלת הבית וגם היא גרגרנית וחשודה למשמש. אפ"ה מטמא רבנן. ולא דמי לבר ומלאו ער [כמשה ב']. דהבית עמוד ולא פליג ר"ע. הם מלאו במקום שהניחו. אבל הכא מדקאמר וילאת ומלאו עומד וכו'. משמע ודאי שהניחו רחוק מהכרות. ומלאו עומד בקרוב ליה. ועוד התם כבר היס הע"ה סוף הבית. ואין שום דבר חדש צעניו שימשמשו. אבל הכא שרק כרגע נכנס הע"ה לבית החיולין. ולבו תאב ללחם שרואו שהתא. יש שפיר לחוש שמשמשו: **יא** דלא מחזקין עומאה. וא"ל מ"ש מוהנה לעיל [מ"ד]. דבין שפסקס או לא פסקה הרחיים. טמא לרבנן עכ"פ עד כדי פישוס ידה. ו"ל התם שאין שאין רגלים לדבר שיבוא הבע"כ עליה פתאום. מדטעמה טרודה צענייה. ולכן אין חוששת מלמשמש. משא"כ הכא. יש רגלים לדבר שאלא בעה"כ מטר להוציא פת לעני. או להליל תבשיל מהקדושה. מיהו כל זה באין העני חסוד ארס לגנוב הספת. דאל"כ לא הוה מטמא רבנן. דמ"ש מניבוס לעיל [מ"ו] דאמרין דע"כ מקום רגלי הגבוס טמא. דא"ל דהתם לא חשש שימטר אדם עליו. ליתא. דכיון דחדשת ליה שרס לגנוב. א"כ לא חשב שאלא אליו כרגע עד שיעמנו

דשנת דף י"ד לפי רבותו שפירשו משום עומאה. וכדברי רש"י והרא"ש כתב גם תו"ט בשם הראב"ד כפ"ב דודים מ"ב וכ"כ הר"ב פ"ק דשבת גבי י"ח דבר. אבל הרמב"ם צפירוש כ' משום חשש עומאה: מ להוציא פת לעני. משום דסתם עני להוה אחר מויות וכן הגשים גרגרניות והלכך חייש ר"ע אבל בעלמא מודה ר"ע דאמאי אית למיטר דנגע. וחכמים מטמאין אף בצלו שחוקתן שאינם נוגעין על צדשות כמ"ה הרמב"ם שכתבו פי"ב מה"ל משכב. ולא דמי למיטע ע"ה בתוך ביתו ומיהו אומינן בתוך ביתו דר"פ דחיישין שנגעו על צדשות. דהתם נכנסו צדשות אסמכי דעתיהו אף לנגע. והרא"ש שכתב טעמא דחכמים דלא מחזקין עומאה כל כמה דלא חזינן דנגעו ע"כ. ואע"ג דברה"י חיישי' בספק מנגע וה"ל משמע דאפילו ברה"י פליגי דברה"י שפישא דר"ע נמי מודה. אלא ברה"י נמי לא מטמאין בספק אלא היכא דאיכא למיתלי שמה נגע כגון שכל לשאל ואומר שספק בלבו והיינו טעמא דכל שאין בו דעת לישאל אפילו ברה"י עמוד כמ"ה בפ"ג אבל הכא ליכא למיתלי ואמאי אית לן למיטר שנגע. ומ"ש הרא"ש כל כמה דלא חזינן דנגעו לאו דוקא דה"ה או היכא מקום ספק שנגעו: פת לעני. וסתם עני המחזר על הפתחים בחזקת ע"ה. ועוד דרובא דעלמא כע"ה הי' יגיי סהרות שאין בקיפין כיוני עומאה וטתה. והא דלמיר מלאה חבתה בלשת ע"ה איירי וזו אשת חבר ופ"ה קרי לה חבתה כמ"ה תו"ט בדמאי פ"ד מ"ב:

התנה שחזי דמתוך התנאי והיר בהו. לפ"ו רחא לתרומה נמי מהני התנה אבל הרמב"ם לא כתבו כה' בחבורו גבי תרומה אלא לענין חולין בה' צרכות. ולפ"ו מתני' ה"ל דקתני כרי לי לא מהני רבואת אפילו התנה לא מהני: פי' שהידים עסקניות. פי' הרא"ש שמה נגעו במקום מוהס ונגאי הוא לתרומה ומתאמת על אוכלים אבל לא משום דחיישי' למגע עומאה דא"כ ליבעי כל גופו טבילה ואמאי שפאסו שניות יחוש שמה נגעו בלב וכן הקשה רש"י פ"ה

חלופי גרסאות

בפסלה כשנ"ג מכלול
תוספות רע"ק
כתב הר"ב [יש] וע'
במשנה סוף כדה

קך ל"ג: גרגרניות. כחז הר"ב [יש] תרגום כי הייתי כו'. והוסיף תרגום שעיני הומוס לאכול מן הגרגרת והוא השפוי כובע. ע"כ. *כלומר שכ"כ מהאוות לאכילה עד שלא הספיק לה מה שאוכלת מתוך הוושט. אלא תראה שהאכל גם מן הגרגרת. אבל ז"ס והוא השפוי כובע. לא ידעתי מה עממו לפרש כן: * [ליריע מה היא מבשלת. והיא יכשר בעיניה. האכל ממנו]:

גרגרניות יב) הן שהיא השודה לגלות את הקדרה של חברתה לידע מה היא מבשלת יב):

בועז

היטב מליגע בטומאה. רק שתמיד היה זוכר טובו סהור. ואס"ה חייסין שמה נגע בטומאה ולא אדעתיה. אבל כח מיירי בדקאמר אף שהסחתי דשמי מלאכול תרומה. הסגחתי על עמי היטב מליגע בטומאה דככה"ב גם לרבין נופו סהור ואס"ה לענין שמה נגעו ידיו במקום מזהים חייסין משום ידיים עסקניות הן ולפיכך לריך עכ"פ לכ"ע נטילת ידים לתרומה. ופשוט דהא דקאמר ר' יהודה כרישא דטהור היינו לאין לריך טבילה. אבל עכ"פ מודה דידיו עמאות וריך נטילת ידים. דמי גרע מטיפא ודו"ק:

(י) וצ"ל עוד דדוקא בכנסה להוויא פת לעני. דמדעידה שהעני עומד בחוץ. תמהר ללאת אליו. וגם העני יודע כן. וירא מה"ס למשמש וכ"כ בקדירה עומדת על האש. היא תמהר ללאת מהשט שקדית חכסילה. וגם סברתה יודעת כך ויראה ג"כ מה"ס למשמש. אבל בלא נכנסה להוויא לו פת. אלא שיאלה ומלאה עני עומד אלא הכרות או שיאלה ומלאה חכירתה אלא קדירתה שאינה אלא האש. ודאי כל עד פישוט ידים עמא דמי גרע מהניחו יכן ומלאו עד דקמא עד כדי פישוט היד [מ"ב] וה"ג הכא:

הרכתא נבירתא כללא דפרק ז

הראוי למשכב נעשה אב הטומאה. אבל נאמן הממשכן לומר לא נכנסנו לחדר הפתוח לחדר זה. ורק אין נאמן לומר נכנסנו ולא נגענו [אע"ג דאית ליה מגו. הו"ל כמגו במקום עדים דאין סהרי לחיפך]. מיהו נבכים שנכנסו לבית באין רואה אין סמא רק כל חדר שידענו שהיו שם. והכל נעשה רק ראשון. מדריב גבוי ישראל ניגהו. שאין עושין משכב. אבל כשידענו שהיה עמחן אשה או כנעני. או כל הראוי למשכב נעשה אב הטומאה:

משנה ז המפקיד דבר אצל ע"ה. אפילו הניחו המפקיד בעצמו בחדר או בתיבה. וסתם גם הרלת. אס"ה אין הנפקד נתפס כנגב כשימשמש שם. וסמאין מספק עד שיבסור לו הע"ה המפתח לסגור הרלת. וסגרו המפקיד. אף שהחזיר להע"ה המפתח. סהור. דלא מסר לו רק שמירת המפתח ונתפס כנגב כשימשמש שם. מיהו כמכור כסימן שלא נגע שם אדם. בכל גזונא סהור. המפקיד כלי הנת אצל בעל הכרם. דוקא כשהנפקד כנעני. דנשאר מליגע בהן מחשש שיפסיד יינן כיון נסך בשונה הבאה. סומכין שלא נגע גם לענין סהרות. אבל בהפקידו אצל ישראל ע"ה סמאין:

משנה ח מי שנתמחר לאכול תרומה. ונמלך לבלי לאכול תו תרומה היום. רק חשב שכשירעב יאכל חולין. והרי חולין אין צריך שמירה יתרה כל כך מלסמאה כתרומה. חייסין שמא הסית דעתו גם משמירת גופו בטהרה. וכ"ש מי שנפל ידיו לאכול תרומה ואכל. ונמלך מלאכול עוד תרומה. לפיכך מדחייסין לאכילת תרומה שמא נשמא. כ"ש דחייסין באדם זה לענין חולין שמא נגע במקום מזהים. דהרי ידים עסקניות הן וצריך נטילת ידים לחולין:

משנה ט כל שחע"ה שעומר בחוץ צריך לומר פן פתאום יבוא עליו הבעה"ב החבר וימצאנו ממשמש במהרותיו. או אפילו מצאו עומד קרוב להטהרות ואפילו אשה שדרכה למשש. הכל סהור:

תפארת ישראל

יבין שיטמנו. ותו דהרי דומיא דחוסה בנחלים קמני לאין צה רק חשש נגיעה. ולא חשש גנבה. אלא דלפ"ה מקמא ר"ע. מדיש לחוש. דמלכז עני משחוקק ללחם. ממשמש צו. וחכמים מסהרים. מדלחין משחוקק גדולה כל כך כחשוקת הגבז לגטב (י). רכ"א כחז ללא גרסין וחכמים מסהרים. אולם יש לישבו דס"ק. האין עלה דעת ר"ע לחלוק על רבים המטהרים. והרי מסתבר כוותיהו לבלי להחזיק טומאה [וק"פ ה"א]: (גב) תאבות למאכל. נשיג בל"א: (ג) ושמא כדה הוא ובל"ז כל ע"ה חשדין ליה לענין מנגע כליהו הוא אב הטומאה. וא"כ סמאה הכיסוי [ועין כלי"ט מ"ג ודו"ק]. והכסוי עמאה המאכל. ור"א פליג אח"כ בתרתי. דהא דס"ל דבעני גם לר"ע סהור. ותו דגם בסופא ס"ל דוקא בשהיה הקדרה מכוסה מקמא ר"ע. הא בסימה מגולה. שחולק לידע מה שבקדרה מצלי שטגע בקדרה. גם לר"ע סהור [רכ"א]:

משנה א קדרות המונחות ברה"ד בלי שומר. ובמקום צר. וניכר שאינו רוצה למכרן כאן. או רק השורות החיצונות סמאות. מחשש שלשול בגדי הע"ה שהולכין שם במקום צר. ושמא נשתלשלו לתוך הללן. אבל כשניכר שרוצה למכרן. אף שאין הדרך צר בכדי חשש שלשול הבגדים לתוכן. אס"ה גם שורות הפנימיות סמאות. מחשש משמוש ידי הבורקן לקנותן. מי שמסר להע"ה מפתח מבית געול. לא חייסין שנכנסו. שלא נתן לו רשות לבגוס. רק שיסמור לו המפתח: משנה ב ולא עוד אלא אפילו הניח ע"ה בהבית ולא עשאו שומר להבית או דוקא בהניחו ישן ומצאו ער. שמא כל מה שמונה תוך יבולת פישוט ידיו במקום שמצאו:

משנה ג ואפילו אויבנים שהניחו בבית בלי שומר אף דמעיו שפי למשמש הכל. מריבולים להתנצל שעשו כן מדטרירי בעבירותיהו. אס"ה לא נשמא רק עד כדי פישוט ידן במקום שמצאן:

משנה ד ואפילו אשה שדרכה למשש הכל שהניחה מונחת בביתה בין שמצאה עוסקת או לא עוסקת כשהניחה. בין שהיה שם אשה אחת או הרבה. אין סמא רק עד כדי פישוט יד של כל אחת במקום שמצאה:

משנה ה אבל בהניח לע"ה שומר תוך הבית יש חילוק. ראם אי אפשר שיכנסו שם אדם אחר כלי ידעתי ב"ב. וכגון שגעל הבעה"ב הרלת בעד השומר. או שעומד מרהוק ורואה הנכנס שם. או כל שהשומר יכול ליגע בו הוא מקבל טומאה כמגע. נעשה ראשון. אבל כשאפשר שנכנס שם כלי ידעתי כה"ב. כדה או זב. ואפילו רק מאותן שחז כזבין רק מד"ס. או כל הראוי למשכב נעשה אב הטומאה. ואין השומר נאמן לומר שלא נכנסו:

משנה ו ע"ה שנכנס למשכן בית חבר בכח המלכות. שבמרגל מביא עמו כנעני לטיעו. נשמא כל מה שיש בהדדים דפתוחות לחדר זה. וגם כל

מותרות הדר פרק ח

פרק ח א הדר עם עם הארץ בחצר. ושכח כלים בחצר. אפילו חביות*) מוקפות צמיד פתיל. או תנור מוקף צמיד פתיל

מלאכת שלמה

פ"ח א או תנור מוקף צמיד פתיל. כן ז"ל:

ר עובדיה מברסגורא

צינונים

פרק ח א הדר עם עם הארץ: א הדר. פ"ח א או תנור מוקף צמיד פתיל. חלופי גרסאות מוקפות צמיד פתיל. עמאות. משום אשתו כדה. א או תנור מוקף צמיד פתיל. כ"ה ח"ט א

כסוף

תפארת ישראל

יבין פ"ח א) כל הבית של חרם הוא שחמק"ץ מנצו. ומדמוקף גם למ"ס. ח"א שיחממא כלל במגע. גם תנור של חרם הוא

שמה הסיטה וישבה וטמאה את הכל : ר' יהודה בטהר בתנור . משום דלוי אפשר להסיטו . דסתמו מחובר קלה שטוין לו טפלה לחברו בחזק . ומאן דמטמא סבר גזרין מחובר אטו שאינו מחובר . ואין הלכה כר' יהודה : **ב** המפקיד כלים אצל ע"ה טמאים טמא מת . ולריבין הואה ג' ושבועי : אם מכירו . אם העט הארץ מכיר במפקיד שהוא כהן אוכל בתרומה . והיה* על הפקדון שלו שלא יקמלנו צמת ואינו לריך הואה : אבל פטמאין מדרס . משום אשתו נדה שמה יסבה עליהן . דלוינו נזהר מטומאת אשתו : כד"ו ודד"ס בגי' והיה וסר על ובי' .

פתיל הרי אלו פטמאין (כ) . ר' יהודה מטהר בתנור (י) בזמן שהוא מוקף צמיד פתיל . רבי יוסי אומר אף התנור טמא עד שיעשה לו מחיצה (ו) גבוה י' טפחים : **ב** המפקיד כלים אצל עם הארץ . טמאים טמא מת (י) ופטמאין מדרס (ו) . אם מכירו (ו) שהוא אוכל בתרומה . טהורין מטמא מת (י) . אבל פטמאין מדרס (י) . ר' יוסי אומר

פרק ה א **א** ***ו**הרי אלו פטמאין . כתב הר"ב משום אשתו נדה שמה הסיטה וישבה . עיין מ"ט בפרק דלעיל מטמא ה' : **ו**הרי אף התנור טמא עד שיעשה ט' . לפרושי מלחא דת"ק קאמי

עד שישנה ש"ה ט"ז : **ב** המפקיד כ"ה ט"ז : **ב** תוספות חדשים **ב** במשנה טהורין מטמא מת . כיון שאינו אוכל בתרומה איש מהשיל (ה"א) : **ב** בהר"ב ד"ה אכל עמאין מדרס . פי' שפעמים תשב עליו אשתו נדה והוא לא יתנה נידה . וכ"כ הרמב"ם כ"ה וכתבנו רפ"ב מה' משכב . ומה שיקשה לכתוב מה' דב"ק דף ס"ז דלוי אדם מעמא מדרס שאיש שלו . שגם הרמב"ם ספק בן נפ"ד מה"כ . פי"ט במשנה למך הלכה ז' :

מלאכת

שלמה

בבבף פ' רע"ל ומאן דמטמא סבר גזרין מחובר אטו שאינו מחובר אמר המלקט כיון תלוי בנזאר גמל או שמה יתירו המיד פתיל : ר' יוסי אומר וכו' . והלכה כר' יוסי :

ב המפקיד כלים אלז ע"ה . והיה אם נתן כליו לאומן ע"ה כדאיתא בתוספתא וכן הוא ג"כ ספ"ד רפ"ב : ר' יוסי אומר אם מסר וכו' . ואין הלכה כר' יוסי :

פה"א ר"י מטמא בתנור . פי' הרב משום שחומר וח"ק נזר אטו שאינו מחובר ע"כ וקשה דכפ"ג דזבחים אמר כלים העשויין כמים אין בהן משום היסט ושאיין עשויין כמים יס בהן היסט וכפ"ד ספ"ד אמר תנור כחו יפה והקיס הזב בו לא תשיב ברוש ולא אש כהן מאן דפליג בהו למיגזר הטי אטו הטי וכו' יומא דכולו משניות דהתם דלח"ה כתי"ה דבא . וז"ל דהדר עם ע"ה המיר עפי דשכיחי כלים טובא מחוברין ושאיין מחוברין וגם תשמעין כל טעם וא"ל ליהור ולכך המחירו בו יותר . וכן ז"ל ביה דמזרחי הבה מחיל' גבוהעשרה ובמ"ם ע"ז דף ע' משמע דמסיפס מהטי לחוקה גבי ע"ה ופתס מסיפס הטי מחילה קלה שאינו גבוה עשרה אלא כדפי' דמסוס שדר עמו

יבין

תפארת

ישראל

בועז

הוא . אלא שהוא מחובר . ואמ"ס כשאינו מוקף למ"ס . מקט"ו מתוכו [כשנה קס"ה . עיין לעיל פי"ו סי' ע"ז] : **ב** דחיישין שמה הוסטו . דלא דמי לעני ואשה סוף פרק דלעיל . דהלחם והקדרה פטורים . התם ככנסו לרשות שאינו שלכן . ולא מעניו למשם . משא"כ הכא דיש לו להפ"ס ולאשתו רשות בהחזר . י"ל דמשמשו ולאן אדעתיהו . ואע"ג דהכא דממוקפין למ"ס אין כלן חשש מגע . והרי גוף הע"ה אמי"ט בהיסט [פי"ז פמ"ז] . עכ"ס סתם חזר יש עם אשתו של הע"ה . ושמה הסיטתו נדה ונעשו ראשון [כמנזר ט"ז] . ואע"ג שעכ"ס שחתור מחובר וא"ל להסיטו . לת"ק גזרין רשות החבר אטו תלוס . מדבין בן וכן מקט"ו גזרו ביה רבנן (א) : **ג** דמחובר א"ל להסיטן . ולא גזר מחובר אטו תלוס : **ד** לא בכל רוחב החזר . דא"כ לא היה פליג ח"ק . אלא ר"ל שיעשה מחילה להפסיק בין התנור לשאר רווח החזר . דהיינו שהעמיד המחילה בכל המשך התנור מנוול כותל בית החבר . והעמיד התנור בזוית בין 'ה כותלים דלוי כהקפה לשם רשות החבר לעלמו . ולא יעני הע"ה לכנוס מהחזר לבין 'ה כותלים הללו שלא ברשות . והיינו דמיקל ר' יוסי עפי מהת"ק . דלת"ק כיון דכל החזר בשותפות . והזוית שנומד עם התנור פתוח לחזר . לא חייס הע"ה מלבנס עם לפנים מהמחילה (ב) : **ה** דכל ע"ה מחזקין ל' מסתמא כממא בטומאת מת . והרי הוא אהט"ו [כמנזר ט"ז ספי"א ממנכנ] . ולפיכך חיישין שמה נגע כותלים ונעטו אהט"ו כמותו . ונפקין סי' ע"ז . מיהו כ"ס אולכין שהפקידן אלז ע"ה שהן עמאים [פי"ז מ"א] . רק תנא נקט כלים לרבותא דלא מיעביחי דלוי בהן חשש זה . דהרי כשנעמא הע"ה בשרץ נעשה רק ראשון . ואינו חוזר ומעמא כליו . וגם שיטעמא הכלי בהיסט . נמי ליכא למיחש רק בשום שם אשה . וליכא גבי כלי למיחש רק שמה נעמא במת דלא שטיחא . אפי"ה קמ"ל דחיישין כה"ג שחוזר ומעמא להכלים להיות אהט"ו : **ו** ר"ל אם הן ראויין למשכב ומושב . אז מלבד שמעמאים טו"ז . מעמאים ג"כ במשא . כגושא מדרס הזב . דבאשתו עמו מיירי וכדאמרן . ושמה יסבה ונעטו ע"ה ג' אהט"ו . ואליו לא הוה חיישי' לכו רק שמה נגעו כמותא מת . הרי כל הנישא או ינישא או אפילו ע"ג מת עלמו . כשלא הוסיט את המת ולא אהייל עליו . ומשכב ששכב עליו המת . אפילו האהייל על המשכב או הסיטו . או בשאלו או ינישא עליו טהור . אמנם טעם משנתנו . דכיון דהפקידן ביד הע"ה ובבית הע"ה . הרי הן ככלים של ע"ה . והרי גוף של הע"ה וגם כל כליו כולן בחזקת שנתמחו צמת . ואם ראויין למדרס . עמאים גם טומאת מדרס . אם לא שיהיו הע"ה בפירות שמתרן מטומאת מת . אז נחמין . אלא אינו נחמין שמתרן מטומאת מדרס והיסט . דלחן טמא ה"ה בקו דרתינהו [עיין רמב"ם ספי"א ממנכנ] . אבל לעיל (א) שלח אלו חכמינו שמתרן מטומאת מדרס והיסט . בין משם טומאת מת . רק חשש מגע ע"ה . ואע"ג דאפי' נגע הע"ה ברהט"ו אחר . אינו רק ראשון . ואינו מעמא כלי . אמתקט"ו רק מאהט"ו . אפי"ה מדאיתו נזהר מטומאת ע"ה . ואע"ג דהפקידן (א) נפקד למפקיד (ה) ואינו עמאים רק טומאת ערב מחשש נוגע ע"ה . אבל אינו עמאים טומאה ז' מחשש שנתמח ע"ה צמת . דאם נעמא צמת היה נזהר מליגע בהכלי שלא חתטעמא הכרומה שיהן אח"כ להחזר לתוכה . אבל שאר טומאות לא חמירי לוי לע"ה כל כך . והוא מחזיק אפי' בחזקת טהור . ושפ"א נעשה אף ומטמא להכלי טומאה ערב . היינו דתני לעיל [פי"ז מ"א] . במניח ע"ה שומר בחוך ביתו כל האוכלין והמסקין שצבים עמאים לא חלקו עם צין מכיר בו שהוא אוכל תרומה או לא . (ט) כשראויין למשכב ומושב . דחיישין שמה יסבה עליהן

פה"א (א) ודברי הר"ב כחן תמוהין . שכתב שיש כחן חשש שיסבה עליו אשתו נדה . ובמחילת כביר רבינו ליתא . דהרי אין עשויין לשיבה . ואומרים לו עמוד ונטשה מלאכתיו . וגם בלא זה אין כלי חרס נעמא במדרס הזב [כשכתב פי"ד כ' . ועירובין ק"ד כ' . פי"דו ג"ל דמדלא נקט תנא רבותא ספי . דכשהוא כלי טעף נעשין אב . ופטמאין טומאת ז' . דהרי כל ע"ה מחזקין ליה מסתמא לעמא מת [כמנזר ט"ז ספי"א ממנכנ] . והרי כלי טעף נעמא אב . נעשה אב כמותו . וכל אב הטומאה עמא טומאת ז' [כמ"ם כ"ד פי"ד דאהלות] ש"מ דבכה"ג באתא אין נעשין אב . דהרי לא הפקידן ברשות שהוא של ע"ה לבד . רק עומדין ברשות של שניה . ולא נפתקו לגמרי מרשות של חבר ורק להסיטה של נדה חיישין . וככה"ג לא נעמא מעמא מת . אבל לפת"ס לקמן (סי' ג') דלפענ"ד אין נראה בן א"כ ז"ל דבמלת אפילו נכלל נמי חבית כלי טעף ואפי"ה נקט תנא עמאין סתם . דמשמע כל חד וחד כדאיתא . דבמוקף תמיד פתיל . עמא טומאת ערב משום דכלי חרס אין נעשה אב הטומאה לעולם [כמ"ש בביבאש דעת סי' מ"ח] ואם הוא כלי טעף . עמא טומאת ז' . וכדמפרש בפרקין במשנה ז' :

(ב) ואפשר דלת"ק בכה"ג אין הע"ה נחמן לומר לא ככנסנו לפניו ממחילה . וכנבאין לעיל [פי"ז מ"ז] דהכא שאני . דמדדווח החיוין של חר שייך ג"כ להע"ה . דלמא עייל . ולאו אדעתיה [ועי' ח"מ סי' קס"א ס"ה ודו"ק] :

(ג) כך מוכח לפענ"ד לכאורה מדברי הרמב"ם והראב"ד [פי"ז וי"ח וי"ג ממנכב ה"ב] ומדברי הר"י קורקס שהביא רבינו כ"מ [כפי"ב ה"ב]

והרי כל אהט"ו טמא טו"ז . [ולענין טמא עיין מ"ט כפ"ד ע"ה דאהות סי' ה' ונפקין סי' ע"ז] . מיהו כ"ס אולכין שהפקידן אלז ע"ה שהן עמאים [פי"ז מ"א] . רק תנא נקט כלים לרבותא דלא מיעביחי דלוי בהן חשש זה . דהרי כשנעמא הע"ה בשרץ נעשה רק ראשון . ואינו חוזר ומעמא כליו . וגם שיטעמא הכלי בהיסט . נמי ליכא למיחש רק בשום שם אשה . וליכא גבי כלי למיחש רק שמה נעמא במת דלא שטיחא . אפי"ה קמ"ל דחיישין כה"ג שחוזר ומעמא להכלים להיות אהט"ו : **ו** ר"ל אם הן ראויין למשכב ומושב . אז מלבד שמעמאים טו"ז . מעמאים ג"כ במשא . כגושא מדרס הזב . דבאשתו עמו מיירי וכדאמרן . ושמה יסבה ונעטו ע"ה ג' אהט"ו . ואליו לא הוה חיישי' לכו רק שמה נגעו כמותא מת . הרי כל הנישא או ינישא או אפילו ע"ג מת עלמו . כשלא הוסיט את המת ולא אהייל עליו . ומשכב ששכב עליו המת . אפילו האהייל על המשכב או הסיטו . או בשאלו או ינישא עליו טהור . אמנם טעם משנתנו . דכיון דהפקידן ביד הע"ה ובבית הע"ה . הרי הן ככלים של ע"ה . והרי גוף של הע"ה וגם כל כליו כולן בחזקת שנתמחו צמת . ואם ראויין למדרס . עמאים גם טומאת מדרס . אם לא שיהיו הע"ה בפירות שמתרן מטומאת מת . אז נחמין . אלא אינו נחמין שמתרן מטומאת מדרס והיסט . דלחן טמא ה"ה בקו דרתינהו [עיין רמב"ם ספי"א ממנכנ] . אבל לעיל (א) שלח אלו חכמינו שמתרן מטומאת מדרס והיסט . בין משם טומאת מת . רק חשש מגע ע"ה . ואע"ג דאפי' נגע הע"ה ברהט"ו אחר . אינו רק ראשון . ואינו מעמא כלי . אמתקט"ו רק מאהט"ו . אפי"ה מדאיתו נזהר מטומאת ע"ה . ואע"ג דהפקידן (א) נפקד למפקיד (ה) ואינו עמאים רק טומאת ערב מחשש נוגע ע"ה . אבל אינו עמאים טומאה ז' מחשש שנתמח ע"ה צמת . דאם נעמא צמת היה נזהר מליגע בהכלי שלא חתטעמא הכרומה שיהן אח"כ להחזר לתוכה . אבל שאר טומאות לא חמירי לוי לע"ה כל כך . והוא מחזיק אפי' בחזקת טהור . ושפ"א נעשה אף ומטמא להכלי טומאה ערב . היינו דתני לעיל [פי"ז מ"א] . במניח ע"ה שומר בחוך ביתו כל האוכלין והמסקין שצבים עמאים לא חלקו עם צין מכיר בו שהוא אוכל תרומה או לא . (ט) כשראויין למשכב ומושב . דחיישין שמה יסבה עליהן

משנה אחרונה **פ**ה"א ר"י מטמא בתנור . פי' הרב משום שחומר וח"ק נזר אטו שאינו מחובר ע"כ וקשה דכפ"ג דזבחים אמר כלים העשויין כמים אין בהן משום היסט ושאיין עשויין כמים יס בהן היסט וכפ"ד ספ"ד אמר תנור כחו יפה והקיס הזב בו לא תשיב ברוש ולא אש כהן מאן דפליג בהו למיגזר הטי אטו הטי וכו' יומא דכולו משניות דהתם דלח"ה כתי"ה דבא . וז"ל דהדר עם ע"ה המיר עפי דשכיחי כלים טובא מחוברין ושאיין מחוברין וגם תשמעין כל טעם וא"ל ליהור ולכך המחירו בו יותר . וכן ז"ל ביה דמזרחי הבה מחיל' גבוהעשרה ובמ"ם ע"ז דף ע' משמע דמסיפס מהטי לחוקה גבי ע"ה ופתס מסיפס הטי מחילה קלה שאינו גבוה עשרה אלא כדפי' דמסוס שדר עמו

ב המאבר מ"י וי"ח פ"ה פ"ה
ש"ה"ס כ"ו :

תוספות חדשים

א בתוי"ט ד"ס ר' יוסי
אומר כו' ומ"ס
העתיקו טו' וס"ל שם
כתב סתם לפסק כ"י :

הידושי מהרי"ח

ב ברע"ב ד"ח א"ע"פ
שמפתח ביד בעלים
דהיישין שמה הסיטם
ע"כ' פ"י הפתח של
התיבה כו' א"פ"ה שמה
מדף דהיישין שמה
חסיש כל התיבה עם
הבגדים :

משנה אחרונה

לאיטלוגי אתי ות"ק
נמי מודה כהא דל"ן
לומר דת"ק מטמא
מדרס אפילו באינה
רוצת דכיון שאינו
מכבוד על הכלים אין
כאן מדרס. דלע"ג

דז ודה מטמאין אכן
מטמא אע"פ שאין
כובדו ניכר כדליתא
פ"ק דכלים מ"ג ובמס'
זכיס. מ"מ התם רוצ'ן
הוא וא"ה שלא יכבוד
אע"פ שאינו ניכר אבל
אם אינו מכבוד פשיטא
דל"ן כאן מדרס
כדמוכח פ"ד דזכיס
וע"כ ת"ק נמי במכבוד
על הכלים קאמר טמא
מדרס. וכן אם אינה
רוצת דלעמדה איה
פשיטא דת"ק נמי מודה
ר' יוסי ל"ן לאיטלוגי
אתי וכן משמע מדל"ן
כתב הרב כון שאין
הלכה כר"י. אבל
הרמב"ם כתב שאין
הלכה כר"י ובחבורו
ג"כ לא העתיק דבריו.
ו"ל דת"ק דה"ו מטמא
מדרס אפי' אינה
רוצת דכיון שהפקיד
ביד ע"ה תשוב להו
ככלים של ע"ה וטמא
סתם התיבה והול'א
הבגדים לשפתן ולנערן
וישנה אשתו עליהן.

קאמי. ומ"ס"ה העתיקו הרמב"ם כפי"ז מה' משכב [הלכה
י"י]: **ב רוצצת.** פ"י הר"ב שהכסוי דוחק כו' מלת
ויתרוללו חגוס דוחקין. הר"ם רפ"ד דלהנות *ומ"ס הר"ב
דכששטו כו' או נשענת. שהוא אחת מחמשה דרכים שהוב
מטמא את המשכב כדחקן בספ"ב
דזכיס]: **טמאין** מדף. פירש
הר"ב עומאה קלה וכו'. עיין כפי'
הר"ב במשנה ו' פ"ד דזכיס:

ג המאבר זכיס ומלא זכיס
טהור. פירש הר"ב
דמסתמא אם היה אדם מולאו ונוגע
בו היה מגביהו כדרך מולא אבדה.
וכן

דספיקו טהור איירי. ואע"פ כן כלילה עמאין מדרס וטמא מה. אבל ברה"י דספיקו

בזמן שהיא רוצצת. שהכסוי דוחק הבגדים מחמת שהיא
מלאה ביותר: טמאים מדרס. הבגדים. דכששטו יושבת על
התיבה או נשענת עליה. מכבדה על הבגדים: אם אינה
כלומר עומאה קלה למלא לזכרון
:משקין. כמו על גבו של זכ שאינו
מטמא בגדים: אע"פ שמפתח ביד
בעלים. דחיישין שמה הסיטה *:
ג המאבר ביום ומצא ביום טהור.
דמסתמא אם היה אדם מולאו ונוגע
בו היה מגביהו כדרך מולא אבדה.
אבל כלילה אפי' טעה אחת דלא חזי
ליה. חיישין שמה אע"פ נגע בו אדם
טמא ולא ראהו. ומחניטין צרה"ל
טמא. בין זכיס בין כלילה טמאים.

ביום

מלאכת שלמה
רוצצת. מלשון ויתרוללו דמחנמינן דחקין כן פ"י הר"ם בפירושו לתוספתא דכרס"ד דלהלות:

יבין תפארת ישראל בועז

עליהן אשתו נדה. שבעיניו טהורה היא [ר"מ] (ד : י) שהבגדים
שבתיהם הן רבים. עד שנוגעין בתחתית הכסוי. ואם כן יש
לחוש שכשישבה אשתו או נשענה על הכסוי. הכבידה על
הבגדים שחתת הכסוי דחקתן: (יא) דהיינו עומאה קלה למטא
לזכרון ומשקין. דלע"ג ל"ן לחוש שמה עשתה אוקן מדרס.
או שמה נגעה בהן דהרי סגורין הן. עכ"פ חיישין שמה
הסיטה את התיבה עם הבגדים שבתוכה ולאו אדעתה. והרי
כל הסיט זכ וזכה. ה"ל כדבר ששאלו. דל"ו רק רלשון למטא
לזכרון ועסקין [אינה לג"ה]. מיהו אפילו אם המפתח ביד ע"ה
אפי' כיון שסגורין החצר. אין הבגדים שבתוך תיבה טמאים
מדרס. מדל"ן מסר לו רק שמירת המפתח [כפי"ז מ"א ומ"ו]. אבל
התיבה עצמה אע"פ דכיון כך וכך טהורה ממדרס. דמדמייורי
שפתחה למעלה. הרי ה"ל עמוד ונת"ל [כללים פי"ז מ"ו]. עכ"פ
חיישין שמה הסיטה. או שמה נגעה או כשענה עליו ולאו
אדעתה. דטמאית התיבה עכ"פ צמגע. ורק הבגדים שבתוך
התיבה לא נטמאו כשנשענה על התיבה. דהבגדים שהן כלים
אמקט"ו רק מאהט"ו. ואפי"ה טמאים. דשמה הסיטת התיבה
עם הבגדים ונטעו כולן רלשון. וכדלמנין: (יב) דל"ו נגע אדם
שדבר שצאצא. היה מגביהו והולך לו. מיהו כן קטן. שאף
זכיס אפסר שירדך אדם עליו ולא ירגיש. גם בצבד זכיס
ומלא זכיס. טמא עכ"פ מונגע היז. והכי מפורש בחוספתא:
ואע"ג

אלל ע"ה על כמה ימים. אין שייך שישאלנה דשמה כשהיתה נדה נשענה
י"ל כיון שהמשכב ה"י מלוי עמה בבית. אמרינן שמה כרגע שכחו הוא
ואע"ג

וכן משמע מדקמתי אע"פ שהמפתח ביד הבעלים ואי אמילתי' דר"י לומר קמי מאי רבותא שהמפתח ביד הבעלים וכן באינה
רוצת לענין מדף. אלא נראה דת"ק קמתי לה דמטמא מדרס אע"פ שאינה רוצת וטמא משום דחיישי' שפתח והול'א והיינו רבותא אע"פ שהמפתח ביד הבעלים חיישי'
דטרח ופתח בלא המפתח. וטוב רחמי' במס' שבת פ' ר"ע דף פ"ב פירש"י אכן מטמא אכן שמונה על גבי יתדות וכלים תחתיה ונדה או זכ יושבין עליו אע"פ שלא
הכבידו על הכלים טמאין כדכתיב כל אשר יהי' תחתיו עכ"ל. משמע דס"ל דלכן מטמא מטמא אפילו אינו מכבוד ומתני' דספ"ד דזכיס י"ל כפי' הרמב"ם שם דלא
תליא בהכבדה וכן משמע ממתני' פ"ב דכלים מ"ה גבי כופת שקבעו בדרך בנה עליו ולא קבעו טמא אם ישב הוב על הבגין טמא משום אכן מטמא אע"ג דסתם בנין
אינו נכסף ואין מכבוד. והשתא י"ל דבהא פליגי ת"ק ור"י דמתני' ולת"ק אפילו אינה רוצת טמא מדרס:

ג המאבר זכיס ומלא זכיס טהור. וכתב הרב דהיינו צרה"ל אבל ברה"י לעולם טמא וכו' דהמפתח ומכאן מוכח דלא כמ"ס הרב בס"י מ"ו דברה"י אי איכא למיתלי
ברה"י הוא אין זו אבדה אלא כע"כ הניחה או שכחו וכיון דכרשות בע"כ היא לא נטלו. ומ"מ עיקר הדין בזה דברה"י טמא קשה דהא קו"ל כל הטומאות כשעת
מליאתן וכשלא נמלא טמא טהור אמאי טמא. ועוד דהא אין בו דעת ליטאל הוא שהכלי מונע ע"ג קרקע וכל שאין בו דעת ליטאל טהור אפילו ברה"י. ואי משום שעה
שצבדה שהיתה ביד אדם. והיא עשתה ל"ז גולד שום ספק עדיין. ואי משום שמה נגע בו עמא אע"פ דע"כ ליטאל מה בכך כיון דהשתא כשעה שאנו דנין עלי' אין
כאן לפינינו מי שיש בו דעת ליטאל וכ"ס למאי דפי' בפ"ג כל עוקר העטם פ"ס בו דעת ליטאל עמא משום שבה. ושאל אומר שיש ספק בלבו שמה נגע בעומאה ואם
אין לפינינו שיהא שמתקן אמרי' כל הטומאות כשעת מליאתן ואין לך להחזיק עומאה. וה"ל הא אין כאן אדם ולא עומאה. ומיהו הא דמטמאין כלילה ברה"י אע"פ
שאין

וכן לשון הר"ם וכלומר שהיה מגביהה וטולה לו: **ברירה** כו' טמא. פי' הר"ב מדרם וטמא מת וכו' הכי איתא בתוספתא. והימא דבתוספתא הביאה הר"ם תני בה טמאים מדרם וטהורין מטמא מת. וכן ראיתי בפרק חשיעי מהתוספתא. גם הרמב"ם בפירושו כתב ברה"ר טמאין מדרם. וגבי רה"י כתב מדרם וטמא מת. ש"מ דברה"ר טהורין מטמא מת איברא דהר"ב דה"ג על לשונו שכתבו פי"ח מה"ה [הלכה ז'] שסתם וכתב ברה"ר טמא ומשמע ליה בין למדרם בין לטמא

מת אבל הכ"מ דייק מרישא דהך טמא אינו אלא מדרם בלבד. ואני אומר שילמד הסתם שכתבו מן המפורש שפירושו. ומעתה דברי הר"ב אין להם על מה שסמכו. ואפילו על ל' הרמב"ם שכתבו נמי לא ו"ל הר"ם צ"ל התוספתא טמאים מדרם וטהורים מטמא מת דמתמריין

ביום ומצא בלילה. בלילה ומצא ביום. ביום ומצא ביום שלאחריו טמא (י. זה הכלל י) כל שיעבור עליו הלילה. או מקצתו. טמא. השומע כלים ברה"ר טהורין (י). וברה"י טמאין (י). ואם היה משמרין (י) טהורים

במדרם טפי מזממ. משום דכעניס ונשים שכחי. מת לא שכחי. ומתני' דקתני טמא היינו מדרם. וכל מידי דלא חזי למדרם כגון סאה ותרקב וכיוצא בו טמא מגע זב ע"כ: **זה הכלל כו'.** לא אפי' לאחויי מידי אלא סימנא בעלמא כמו שכתבתי בכיוולא בזה משמא דגמ' מ"ב פ"ד דמגילה. ועוד אחרים שכתבתי במ"ג פ"ג דכלים: **השומע כלים ברה"ר טהורין ברה"י טמאין.** פי' הר"ב דאין כאן אלא ספק שמה נגע. דלמדרם אין לחוש שאין דרך העובדים לדרום על הבגדים השקומים ליבש אבל אפשר שנגעו בהם. משא"כ באברה שאין רואים ודורסים עליה. ולכך אין מקום לחלק בזה בין יום ולילה כמו באברה וכשמשמרין אפילו נגיעה לא נגעו. הכ"מ פי"ח מה"ה (ה' י): **ואם** היה משמרין טהורין יקמ"ל דלא חיישין דילמא אחא חד ונגע ולאו אדעתיה:

ומפלו
מלאכת שלמה
ג זה הכלל כל שיעבור עליו הלילה או מקצתו טמא. ור"ם פליג בתוספתא ומטהר אפילו עבר עליו לילה. ומודים חכמים לר"ם במניח

מלאכת שלמה
ג זה הכלל כל שיעבור עליו הלילה או מקצתו טמא. ור"ם פליג בתוספתא ומטהר אפילו עבר עליו לילה. ומודים חכמים לר"ם במניח

תפארת ישראל י"ב י

(ה) ואין להקשות מלעיל (פ"ה מ"י) בישן ברה"ר דכליו טהורין. ולא חיישין שדרם עליהן זב. והרי התם אפילו ביום הו"ל למהוה דחיישין הכא בלילה. י"ל התם לא דמי רק לסופא דהכא בשעת כלים ברה"ר שאין דרך בני אדם לדרום עליהן: ואין

ואכל זה בזה. אבל במניח ושכח. הרי זה מלתא דלא שכחא. דברה"ר אפילו עבר עליו הלילה טהור לגמרי. וברה"י דוקא בזה עבר עליו הלילה טמא מדרם ולא טמא מת. מיהו כל זה בשאבד ברשות שאינו שלו. אבל חצר שאבד דבר בחצר ביתו. אפילו מלאו בלילה שאחר יום שאבד טהור. דביתו דזוק הוא מטומאתו [כל זה מתוספתא פ"ט ממחלות ורמב"ם פי"ח מה"ה (י) ז' זה הכלל לאחויי אפילו אבד בלילה ומלאו בחותם לילה לאחר שעה. והא דנקט ברישא ביום ומלאו בלילה או אישכא. ולא נקט רבותא טפי. דאפילו אבד בלילה ומלאו בלילה טמא. י"ל דאיך רבותא קמ"ל. ומדד"א דכל שעה שעה א' ביום ולא נקטו אדם מוכחא מילתא שאין רגל אדם מאי שס. ולהכי גם בלילה לא רגל אדם על האבד. קמ"ל: (י) דלמדרם כבאבירה אין לחוש דאין דרך בני אדם לדרום על בטוחין ומתני' דלא כר"מ לעיל (פ"ה מ"י). א"כ אף כר"מ איתא. והכא דכל הבגד שטוח. ודאי כזהרים מלדרום. ובפרט אי נימא דמיירי הכא בשטוח לאחר כביסה. משא"כ התם שהניח ח"ע ליטן בשוק. מקום שרגלי רבים מאויין ש"מ דלא קפיד גם הם אין מהרין. ואש"ג דעכ"פ יש לחוש הכא לנגע נדה או כעני. הרי סמ"ו ברה"ר טהור. ולא דמי לקדרות ברה"י [ע"ל רפ"ו] דספיקן אף ברה"ר טמא. דהתם אין הספק שקול. להרי בהניחן במקום דחוק מוקמין לה [אמיתא דכ"ז ב']. ודאי נגעו בהן. ומת"ע נמי חיישין למדרם ברה"ר על אבירה בלילה. משום דשכיחי דורסים ברה"ר. ותולין במאוי. משא"כ הכא אין דרך בני אדם לדרום על בגדים שטוחין שם ביום: (י) מחשש מנגע נדה וכעני: (י) קמ"ל אף שהיו שם טמאים לא חיישין שמה נגעו. ולא רחיוו אין ראי'. א"כ קמ"ל אף שמשמר שם רק שלא יגבשו. עכ"פ כיון שדאין שם

ודאי. ולא דמי להא דתנן פי"ה מ"ז יתן ברה"ר ועמד כליו טמאין והכמים מטהרין להם שהוא לבוש בכליו אין דרך לדרום על האדם ובגדיו אבל ברה"י קשה. ואין זה תימא להחמיר ברה"ר כאן יותר מרה"י דה"ג בספק כלים הנמנאים לא גזרו אלא ברה"ר כמ"ש פ"ד מ"ה והיינו משום דברה"ר שכחי כעניס וזכים וה"ל דכוותי. ולפ"ז לריך טעם הא דהחמירו כאן ברה"י אף שאין בו דעת לישאל: ביום ומלאו בלילה. וכתב הרב דהיינו ברה"ר אבל ברה"י בין ביום ובין בלילה טמאין והכי איתא בתום' ומשמע הכא דבלילה נמי יש חילוק בין רה"י לרה"ר. וזה דלא כמ"ש התו' בסופו דף כ"ח ע"ב דהא דמתמריין הכא בלילה משום דלילה ואפלה לעולם חשיב כרה"י ולא הוכירו דבתוספתא אישכא חנו. ומיהו כתבו שם דבירושלמי משמע דלילה ואפלה חשיב רה"י וכ"כ התו' ריש מע' נדה וז"ל דהירושלמי פליג בתוספתא: זה הכלל כל שיעבור עליו הלילה. כתב תו"ש דליכא לאחויי מידי אלא לסימנא. וי"ל דלאחויי אחי מניח ושוכח דתינא בתוספתא ברה"י אם עבר עליהן הלילה טמאין וז"ל התוספתא המניח כלים ושוכח ברה"ר טהורין אש"פ שעבר עליהן הלילה. וברה"י עבר עליהן לילה טמאין מדרם וטהורין מטמא מת ע"כ. ומבאר דהקולו צמיתה ושוכח ממחבד. דהתם בלילה טמא מדרם וכאן טהור וברה"י התם טמא מדרם וטמא מת. וכמניח ושוכח מדרם ולא מת וכתב הרמב"ם שכתבו פי"ח מה"ה ע"ב הניח כלי או שכה ברה"ר אש"פ שעבר עליו הלילה טהור הניחו או שכונו ברה"י טמא מדרם וכו' ומפני מה הקילו במניח ושוכח יותר ממחבד שהוא דבר שאינו מלאו הניח כלי או שכה ברה"ר אש"פ שעבר עליו הלילה טהור הניחו או שכונו ברה"י טמא מדרם וכו' ומ"מ לשון הרמב"ם ז"ע שכתב סתם ברה"י טמא מדרם ולא התנה ולא גזרו עליו ע"כ. ומ"מ למדרם גזרו דכעניס ונשים שכחי דדרסי אבל אין מתכוונין ליגע. ומ"מ לשון הרמב"ם ז"ע שכתב סתם ברה"י טמא מדרם ולא התנה אם עבר עליהן לילה כדתי בתוספתא:

השומע כלים ברה"ר טהורין. פי' הרב שאין כאן אלא ספק מנגע וכ"כ הר"ם ומשמע דלמדרם לא חיישין וכתב הכ"מ שאין דרך לדרום על הבגדים השקומים כו' כמ"ש תו"ש וכעין זה כתב הרא"ש בפירושו. אבל אינו נראה למאי דאמרי' במניח ושוכח ברה"י טמא מדרם וטמא מת. ומה בין שועה למניח דמניח ודאי לא הניח במקום דריסה וימלא נמי שאין דרך לדרום עליהן. ושמא י"ל דמניח מיירי שהניחו בארץ לפי שעה ליעטו מיד ואח"כ שכתו שם ותרי גזונו שוכח מני מניח ושכח. ושוכח מתחלה. והכל במקום דריסה. אבל שועה אינו אלא בגובה ע"ג הגג או ע"ג הכותל וכ"מ בתוספתא: ואם היה משמרין טהורין. כתב תו"ש דקמ"ל

זה הכלל פי"ח מה"ה: השומע כלים ברה"ר טהורין מטמאין. ומתני' דקתני טמא היינו מדרם. וכל מידי דלא חזי למדרם כגון סאה ותרקב וכיוצא בו טמא מגע זב ע"כ: זה הכלל כו'. לא אפי' לאחויי מידי אלא סימנא בעלמא כמו שכתבתי בכיוולא בזה משמא דגמ' מ"ב פ"ד דמגילה. ועוד אחרים שכתבתי במ"ג פ"ג דכלים: השומע כלים ברה"ר טהורין ברה"י טמאין. פי' הר"ב דאין כאן אלא ספק שמה נגע. דלמדרם אין לחוש שאין דרך העובדים לדרום על הבגדים השקומים ליבש אבל אפשר שנגעו בהם. משא"כ באברה שאין רואים ודורסים עליה. ולכך אין מקום לחלק בזה בין יום ולילה כמו באברה וכשמשמרין אפילו נגיעה לא נגעו. הכ"מ פי"ח מה"ה (ה' י): ואם היה משמרין טהורין יקמ"ל דלא חיישין דילמא אחא חד ונגע ולאו אדעתיה: מלאכת שלמה ג זה הכלל כל שיעבור עליו הלילה או מקצתו טמא. ור"ם פליג בתוספתא ומטהר אפילו עבר עליו לילה. ומודים חכמים לר"ם במניח

חדושי בהרי"ח
תו"ש ד"ה בבליה וכו' עיין עד הסוף אבל נראה שזה ט"ס בהרע"ב וחסר תיבת לא וז"ל טמאין מדרם לא טמא מת דאל"כ היה לו להרע"ב לכתוב כלשון המשנה ה' המפקד כו' טמאין טמא מת ואח"כ תני טמאין מדרם ולמה הפך הר"ב וכת' תחלה טמאין מדרם ואח"כ כתב טמא טמא מת דאל"כ היה לו להרע"ב לכתוב כלשון המשנה ה' המפקד כו' טמאין טמא מת ואח"כ תני טמאין מדרם ולמה הפך הר"ב וכת' תחלה טמאין מדרם ואח"כ כתב טמא טמא מת דאל"כ היה לו להרע"ב לפרש טמא זהו מדרם ולא טמא מת:

ראשון לציון
סד"ה זה הכלל כו' ועוד אחרים שכתבתי במ"ג פ"ג דכלים ע"כ תו"ש התומות פ"ז מ"ד ד"ה זה הכלל:

משנה אחרונה
שאין בו דעת לישאל י"ל משום דהוי כוה"ק שומאה דהא שכחי רבים העובדים ששם וכעניס והוי כמדרם

ואין זה תימא להחמיר ברה"ר כאן יותר מרה"י דה"ג בספק כלים הנמנאים לא גזרו אלא ברה"ר כמ"ש פ"ד מ"ה והיינו משום דברה"ר שכחי כעניס וזכים וה"ל דכוותי. ולפ"ז לריך טעם הא דהחמירו כאן ברה"י אף שאין בו דעת לישאל: ביום ומלאו בלילה. וכתב הרב דהיינו ברה"ר אבל ברה"י בין ביום ובין בלילה טמאין והכי איתא בתום' ומשמע הכא דבלילה נמי יש חילוק בין רה"י לרה"ר. וזה דלא כמ"ש התו' בסופו דף כ"ח ע"ב דהא דמתמריין הכא בלילה משום דלילה ואפלה לעולם חשיב כרה"י ולא הוכירו דבתוספתא אישכא חנו. ומיהו כתבו שם דבירושלמי משמע דלילה ואפלה חשיב רה"י וכ"כ התו' ריש מע' נדה וז"ל דהירושלמי פליג בתוספתא: זה הכלל כל שיעבור עליו הלילה. כתב תו"ש דליכא לאחויי מידי אלא לסימנא. וי"ל דלאחויי אחי מניח ושוכח דתינא בתוספתא ברה"י אם עבר עליהן הלילה טמאין וז"ל התוספתא המניח כלים ושוכח ברה"ר טהורין אש"פ שעבר עליהן הלילה. וברה"י עבר עליהן לילה טמאין מדרם וטהורין מטמא מת ע"כ. ומבאר דהקולו צמיתה ושוכח ממחבד. דהתם בלילה טמא מדרם וכאן טהור וברה"י התם טמא מדרם וטמא מת. וכמניח ושוכח מדרם ולא מת וכתב הרמב"ם שכתבו פי"ח מה"ה ע"ב הניח כלי או שכה ברה"ר אש"פ שעבר עליו הלילה טהור הניחו או שכונו ברה"י טמא מדרם וכו' ומפני מה הקילו במניח ושוכח יותר ממחבד שהוא דבר שאינו מלאו הניח כלי או שכה ברה"ר אש"פ שעבר עליו הלילה טהור הניחו או שכונו ברה"י טמא מדרם וכו' ומ"מ לשון הרמב"ם ז"ע שכתב סתם ברה"י טמא מדרם ולא התנה ולא גזרו עליו ע"כ. ומ"מ למדרם גזרו דכעניס ונשים שכחי דדרסי אבל אין מתכוונין ליגע. ומ"מ לשון הרמב"ם ז"ע שכתב סתם ברה"י טמא מדרם ולא התנה אם עבר עליהן לילה כדתי בתוספתא: השומע כלים ברה"ר טהורין. פי' הרב שאין כאן אלא ספק מנגע וכ"כ הר"ם ומשמע דלמדרם לא חיישין וכתב הכ"מ שאין דרך לדרום על הבגדים השקומים כו' כמ"ש תו"ש וכעין זה כתב הרא"ש בפירושו. אבל אינו נראה למאי דאמרי' במניח ושוכח ברה"י טמא מדרם וטמא מת. ומה בין שועה למניח דמניח ודאי לא הניח במקום דריסה וימלא נמי שאין דרך לדרום עליהן. ושמא י"ל דמניח מיירי שהניחו בארץ לפי שעה ליעטו מיד ואח"כ שכתו שם ותרי גזונו שוכח מני מניח ושכח. ושוכח מתחלה. והכל במקום דריסה. אבל שועה אינו אלא בגובה ע"ג הגג או ע"ג הכותל וכ"מ בתוספתא: ואם היה משמרין טהורין. כתב תו"ש דקמ"ל

ציונים

של רלו... מושב ק"ג... הנהגת מ"י עם הט"י... והכמים משהר"ן ע"י שם... אשת ע"ה ע"ה שם ס"ג... כלל אמרו... פתחה מה... נקטת כל מ"י פ"ה פ"ה... ט"ה ר"ה

הלופי גרסאות

ד פתוח ומצא נעול ג'... טיטוס אלו חסר ד"ר... ה בנו או בתו ד"ר לפת... ג' טיטוס אלו : בהמתו... מנצ"ג כממנו :

תוספות חדשים

ג במשנה נפל דליו... נפל דליו לר"ך הוא ג'... ו' ולא עלתה לו ענית... הבור (הא"ש) :

תוספות רע"ק

ד וגמלכו והלכו להו... [כ] בתה"ד סי' ר"ח... הביא בשם ספר התרומה... והמנ"ג דרב' מיירי דוקא... ביוצא וכנסה... וקמ"ל... דאע"פ ששברו המפתח... מרתתו ליכנס בה :

חידושי מהר"ה

שם תוי"ש ד"ה נפ"ל... דליו וכו' שטא כ"י... שבטמא מת כו' עכ"ל... ג' צ"ל שבטמא מת :

ונפלו והלך להביאן טמאים... ע"כ. והטעם שלא חלקו חכמים... כללים שברשות ע"ה. הכ"מ פי"ג מה'... משכב (הלכה כ"ג) :

ד והכמים מטהרין... נגנב ממנו כלום... הרמב"ם ע"ה (הלכה ע"ו) :
ו כר המיוחד לאוכל אדם טמא... כו'. כתב הר"ב דיש חילוק בין

נעול. מהור. נעול ומצאו פתוח (א). ר"מ ממא. וחכמים מטהרין (ב). שהיו גנבים וגמלכו והלכו להו [כ] : ה אשת עם הארץ שנכנסה לתוך ביתו של חבר (ג) להוציא בנו או בתו או בהמתו. הבית מהור. מפני שנכנסה שלא ברשות (ד) : ו כלל אמרו בטהרות. כל המיוחד לאוכל אדם

או עם הארץ הלך ברה"ר דספיקו טהור... ספיקו טמא טמאים : מפני שהוצא ברשות ע"ה... שבצית ע"ה היא טמא מת ונר"ך הוא : ד מפני שהיו גנבים... כלומר כיון דהציתו נעול ומלאו פתוח ודאי גנבים היו שם ופתחוהו והאי דלא מטמינן ליה דליומור נמלכו והלכו להו ולא נגעו בכל מה שבצית והלכה כחכמים : ה שנכנסה שלא ברשות. ומרתחה שלא תתפס כנגב וממחה ללאה... ואע"פ שליוכך בכו או בהמתו של בעל הבית נכנסה : ו כל המיוחד למאכל אדם. כגון סמס אוכלין : טמא

מהורים. נפלו והלך להביאן. טמאים. נפל דליו לתוך בורו של עם הארץ. והלך להביא במה יעלנו. טמא (ש). מפני שהוצא ברשות עם הארץ שענה אחת : ד המניח את ביתו פתוח (י) ומצאו פתוח. נעול ומצאו נעול. פתוח ומצאו

נעול. מהור. נעול ומצאו פתוח (א). ר"מ ממא. וחכמים מטהרין (ב). שהיו גנבים וגמלכו והלכו להו [כ] : ה אשת עם הארץ שנכנסה לתוך ביתו של חבר (ג) להוציא בנו או בתו או בהמתו. הבית מהור. מפני שנכנסה שלא ברשות (ד) : ו כלל אמרו בטהרות. כל המיוחד לאוכל אדם

טמא

מלאכת שלמה
אמות טמאים : בסוף פי' רע"ל ונר"ך הוא שלישי ושביעי ולא עלתה לו ענית הבור. הרא"ש ז"ל :
ה או בתו. י"ם דל"ג גמלות או בתו. גם ה"ר יהוסף ז"ל מחק : מפני שנכנסה. שלא ברשות אע"פ שלקובת החבר נכנסה כיון שנכנסה לנר"ך דבר ידוע אינה רשאה להסתלק צבית ולמשמש בכלים הרמב"ם והרא"ש ז"ל :
ו כלל אמרו וכו'. פסקים דף מ"ה ומקוי לה הם ללא כר' נתן שהוא סובר שאע"פ שלא נפלה מלאכול הכלב אינה מטמאה. ועיין במה שכתבתי בס' נהר"ה דעוקים סי' ב'. ועיין בספר קרבן אהרן פ' שמיני בפרשה ח' פסקא ד' :

לכנעני

תפארת ישראל

יבין
שם שומר לא מעיזו ליגע בו בכונה. והרי אין הדרך דחוק :
(א) ודוקא בשעלמו ממנו נגעט שחוק להביאן (1) : (2) וטמא טומאת ז'. אבל הואת ג' ח'. תלוי בפלוגתא (ובגלל סי' ג').
דברי אין להוש שביעי ציני נטמאו ממת עלמו (2). ואע"פ שלא היה אפשר להע"ה ליגע בו. דברי נפל לתוך הבור. אפ"ה לא פלוג רבנן בכלים שהוציאו חלל ע"ה : (3) דכשהיהו פתוח. ירד גנב מלכטם ולהטעב ולמשמש. דיתשוב מדואו פתוח. ודאי יש שם שומר בסתר. או שע"י וימחר ה"ב לחזור ויצוא עליו פתאום. וכ"ש בהציתו נעול ומלאו נעול. מהיכל חותי נחזיק שהיה פתוח ציני ציני. והא דמי ספי להציתו ישן ומלאו ישן [לפי פי"ז מ"ב]. ולא דמי ללעיל [פי"ז מ"ה] כל שאין משגיח חיישינן שמה נכנסו טמאים. האם מדין שומר מעיזו ספי לכנס ולמשמש לפניו. מהגם הוא ע"ה : (א) ודודאי פתחו אדם. חיישינן שמה נכנס וממשש. ואע"פ שרואה שלא נגנב כלום. אפ"ה חיישינן שמה אחר שנטלו נמלכו והצזירו וברחו : (ב) דמדלג נגנב כלום לא מחזיקין רק שפתחו ממטאי חכמים דהתם שאני. מדודאי נכנסו : (ג) שלא ברשות אפ"ה מתברר ללאה : (ד) משום הכי מתתחא מלהטעב ע"ה.

בועז

(1) ואין להקשות מ"ש מרשע נכבד כיוס ומלא כיוס טהור. ואפ"כ שנטעמו ממנו נגעט שאכדו. י"ל התם כיון דאכידה הוא. ולוי שדרם אדם עליו היה נעולו והלך משח"כ הכא כיון שאדם רואה שפלו השטוחין לארץ. ולא אכידה הן לא יגביסו ורק חיישינן דמדמוחין ברה"ר במקום הילוך בני אדם הם משחוקקין למשמש בהן לכדוק טיבן כשאין רואה. ומח"ש לא קשה נמי מיסן ברה"ר דנגדיו טהורין (כפ"ה מ"ו) . דהתם נמי כיון שאז נכנס בהן. ה"ל ככלים השטוחין ברה"ר. שכל אדם נסמר מלדרום עליהן. וגם אין דרך למשמש בגדי אדם שהוא לכות בהן. כדי לכדוק טיבן :
(2) מיהו הר"מ והרא"ש והר"ב. כל הנביאים פה אחד כאן לנר"ך הוא ג' ו' ש"מ דכולנו ס"ל דלא כרמב"ן פרשת חוקת. וכמ"ס עטרת ראשי אאמ"ו זוק"ל כשמו דרק הנוגע במת עלמו נר"ך הוא ג' ו' . והרי הכא ודאי לא נגעט הפלוי ציני ציני במת עלמו. ואפ"ה הריכוחו רבותינו האותו. ועמ"ש פ"א דאהלות (סי' ד') ראי' ברורה לאחמ"ו והרמב"ן ז"ל :

במשקין
כיון דברשות ע"ה הן ובהעלמת טין טמאין : נפלו והלך וכו'. פי' אשועת ברה"י קאי דוקא משמרן טהורין אכל פלו לארץ והלך להביאן טמאין ומשמע בין כיוס ובין בליה כיון דנפלו ה"ו כמחבד לחמרין בין כיוס ובין בליה טמאין ברה"י : שהוציאו ברשות ע"ה ששה אחת. פי' הרב והרי הוא טמא מת ונר"ך הוא ע"כ ומשום דלוי לאו בר מדרם הוא אבל הראוי למדרם טמא חף מדרם. והא דמסיים ונר"ך הוא. נראה שנתכוון למ"ס הרא"ש דלא עלתה לו ענית הבור ע"כ. כלומר נר"ך גם הוא. ומ"מ גם זה קשה דהא ענינה זו לאו ענינה היא דהא לר"ך כוונה לתרומה. ואי לענין סהרות חולין הא קי"ל ספ"ד כל ספק בחולין טהור וה"ל ליכא אלא ספק : ברשות ע"ה ששה אחת. ומ"מ האים עימן שבכור טהורין שאין מקבלין טומאה במחוברין כדלמרי' בריש מס' מקואות : ד נעול ומלאו פתוח ר"מ ממטא. הא ודאי מיירי בעה"ב ומלא שלא נגנב לו שום דבר מכל אשר צבית דאי נגנב ממנו שום דבר לא הוו עליגי רבנן דהא חזיקין דכנסו. ובהא פליגי דר"מ סבר כפי דסקק ביאה טהור היינו משום דאמאי אית לן למימר שנכנסו והא שאלאו פתוח ועל הפתיחה נמי נתפסין כנגב איכא אמהלל לומר שנכנסו. וחכמים סברי כיון שלא נגנב חזיקין דנמלכו על הנגיבה ולכן אי אומר שמתחלה נמלכו על הכניסה מיד. וכן משמע לישיב שנגבים היו וגמלכו. דה"ל למימר בקצה שאתי אומר נמלכו והלכו להו אלא דיהבי עממא שנגבים היו ואע"פ לא נגנבו וע"כ שנטמאו ולכן אי אומר שמתחלה נמלכו : ה שנכנסה שלא ברשות. לאו שלא ברשות כלל דהא אי מוציאה בכו או בהמתו שלא ברשות ה"ו גניבה אלא אפילו שלחה בעה"ב להוציא קרי שלא ברשות שאין לה רשות לשאת צבית אלא כדי הוצאה : ו כל המיוחד לאוכל אדם. וה"ה

הוא אומר פיה פיה מ"ב
ה עריבה ימי פיה מ"ב
הוא פ"ב

אליהו רבה

שמעון אחי עזריה אומר
לא כך ולא כך . קכב
כרבי יהושע שד"ן ק"ו
אלא הוא אומר הלוק
הדברים כדמיון בתוספת
שטובל יום אחרי כלי
שטמאין במשקין ר"ח
שטמאין את המשקין ואין
סובלין את האוכלין והכלה
דכרבי רבי יהושע אומר
שטמאין את המשקין
ושולין את האוכלין מק"ו
מה אם טובל יום שאין
מטמאין משקין חולין וסבל
אוכלי תרומה אחרי כלי
שטמאין משקין ק"ו
ד"ן הוא שפסלו אוכלי
תרומה שמעון אחי עזריה
אומר הלוק הדברים מה
אם טובל יום שהיה סבל
אוכלי תרומה אינו מטמא
משקין חולין אחרי כלי
שאין סובלין תרומה
ד"ן הוא שאין מטמאין
משקין חולין אחר ר' יוסי
ר"ח ר"ח ר"ח ר"ח ר"ח
עליו אבות הראשונים ודע
ד"ח מד"ח וד"ח מד"ח :
משקין שנשטמו באחורי
הכלים שטמאין אחר
ופוסלין אחד גרסין .
ו"ל אלא ולא שמעון אחי
עזריה הוא דאמר לה אלא
ר"ח הוא דאמר לה דכב
משאין את המשקין ואין
סובלין את האוכלין קאמר
המשקין שטמאין כן מטמא
אחד שהוא מטמא אוכלין
שמשקין ראשון שטמאין
לעולם תחלה ומטמא
אוכלין להיות שני וסבל
תרומה להיות שלישי הרי
מטמאין שיהא אחרי שני
לא עמאוי שאחרי הכלים
אין פוסלין את האוכלין
ואת עמאוי :
ח קטפרים שאני חבור
כדתן לקמן הלוק
וכתפסם אינו טמא :
והבצק מלמעלה ומשקה
טופח מלמטן . הכ"ק
מומא לעלה ותחת כל
הכלה הוא משקה טופח
מלמטן מהלכות על פני
טנקתת כל תמי' ותמיכה

דמניגה וספכ"ה דכלים : ופוסלין את האוכלים . כ' הר"ב
ק"ו מטבול יום וכו' ואחר יאכל מן הקדשים וכו' דקרא
בתרומה משחתי כדמפרשין בגמרא פרק הערל (דף ע"ד)
והעמלקים במשנה ג' פ בתרא דנגשים : חומשקה טופח
כו' . דוקא במשקה המכשירים פליגי
הבא תנאי . אבל מי פירות אין
מתכרין האוכלים כדתן במסכת טבול
יום פ' ו' (משנה ד') ואפילו ר"ח
בר יודה איש ברשותא לא קאמר
אלא בעיסה שגילושא בני פירות .
אבל בשתי חמיכות של בצק מורה
דאין מי פירות מחכרין הר"ש . ולי אין
משם ראייה דמשמע דכל הגבו דוקא
לטבול יום דקליש טומאחו הוא דלא
הויין חבור . אבל לשאר טומאות לא
קמיירי הכס . וכן נראה מדברי
הרמב"ם בהלכות טומאת אוכלים ספ"ז . ועוד בפירוש
הר"ב דחלה פרק ב' משנה ב' מוכח דבידים מסואכות
אי הוה מוכשר היו מי פירות מחכרין . ומינו חומר בידי
מבטול
מדכון : משקה טופח מלמטן . בלד הנמוך והיינו בצק

מטמאין את המשקין ופוסלין את
האוכלין (ש) . שמעון אחי עזריה (ט)
אומר לא כך ולא כך (א) אלא משקין (ב)
שנשטמו באחורי הכלים מטמאין
אחד ופוסלין אחד . הרי זה אומר (י)
מטמאין (ד) לא מטמאין ואתה מטמאני :
ח עריבה שהיא קמפרס (י) והבצק
מלמעלן (ט) ומשקה טופח
מלמטן

השמש וטמא ואחר יאכל מן הקדשים . אינו טמא לאוכל
בתרומה עד שיעריב שמשו דקרא בתרומה משחתי . אחרי
כלים שמתמאין את המשקין אינו דין שיהו פוסלין את התרומה .
וכ"ל לא חייש להאי ק"ו . משום דאחרי כלים שנטמא
במשקין דרבנן . וטבול יום דאורייתא .
ודרבנן מדאורייתא אין דנין ק"ו :
שמעון אחי עזריה . לפי שעזריה
עסק בפרקמטיא . והיה מספק מוזן
לשמעון אחי שיעסוק בתורה .
לפיכך נקרא על שם עזריה אחי :
לא כך ולא כך . לא מטמאין משקה
חולין ולא פוסלין אוכלי תרומה .
אבל מטמאין משקה תרומה . ואופן
משקין של תרומה מטמאין אחד
באוכלי תרומה שנטשו שניים ואופן
אוכלים פוסלים אוכלים אחרים של
תרומה . והיינו דקאמרי האוכלים של תרומה למשקין של
תרומה מטמאין לא טמאוי כלומר אחרי כלי המטמאין לא
טמאוי דלא פסלו אוכלי תרומה ואתה טמאני והלכה
כר"ח : ח שהיא קמפרס . שדה אחד נמוך כעין
שבליה רכה ומשקה של הטופח . אבל מלמעלה שבליה עבה
ואין

יבין תפארת ישראל בועז

הבא מיירי דנשעת העלאה חשבו שיהיה לאכילה לכנעני . ונפרס אי
נימא דמחשבה היינו דיבור [כמ"ס רבינו תו"ס ספכ"ה דכלים] . ח"כ
דכרבי בשעת העלאה שמתלו להאכילו לכנעני . אין לך מטמא מוכח
יותר מוז . עוד י"ל בלא זה דהבא מחשבתו נכרת עמי מתוך מעשיו .
דכל מידי דהוי ליה לאדם . אין דרך להשליך לכהמה [כבינה ד"ו ב'] .
והכי כיון דהוי לאדם מוכח עמי ללאדם מעליו . משא"כ התם . והף
ד"ל דרק גדול אין מוכזב באוכלין כל כך . משא"כ קטן . עכ"פ הבא
דכר עמד הנוול לחבל אדם . במשעה של דהו סני לה :
(י) והא דאגטריך ר"י לומר מטמא משקין . והרי גם ר"ח ס"ל הכי .
ולא הול"ל אלא חף פוסלין את האוכלין . ג"ל דה"פ משום דעיקר
ילפותא דר' יהושע שיעמא אחוריים לאוכלין . הוא רק מדמטמא
אחוריים את המשקין וס"ל לר' יהושע דדיין ק"ו ד"ס מד"ח [כידים
פ"ג מ"ה] . וה"ל יליף הבא כלי שנטמא במשקין . שטומאחו מד"ס
כק"ו מטבול דטומאחו מדאורייתא . וה"ק . ומה עבדי שמינו פוסל
משקין חולין . דהרי כל גיטותיו של עבד . בין באוכלין בין במשקין
בין של תרומה בין של קודש . אינן רק פסולין . וכו' ל"ן אוכלין ובין
משקין שנגעו בעבדי לגמרי [במעילה י"ג ב] . ואם"פ פוסל
העבדי מחלל תרומה . אחרי כלי שפוסל משקה חולין אינו דין שפוסל
מחלל תרומה . וח"כ אגטריך ר' יהושע מה"ע לומר מטמא משקין
דר"ל דמאס דמטמא משקין פוסל גמי וכו' . מיהו ר"ח לטעמיה אולי
דס"ל אין דנין ק"ו ד"ס מד"ח . והרי טומאת אחוריים מד"ס . ועבדי
דאורייתא הוא [כבימות דף ע"ד ב'] :
(יא) ואע"ג דגם לר"ח היו יכולין האוכלין לומר כך למשקין . עכ"פ
מד"ס לר"ח דהאחוריים מטמאין עב"פ גם למשקין חולין . אין
להאכלין

תרומה . אינו דין שלא יטמאו משקה חולין [עין מה דר"ב (יא) :
מה] שגריס שלה שבתוכה הן משופטים . לך א' נטון יותר מהלך האחר . ועי"ז המשקין שבתוכה . הן מחוברין רק בקטפרוס :
ט) ור"ל שהבצק שנטמא מהשתם ידים כשלאזוהו מונח בהעריבה למעלה במקום הקטפרוס . דלולו היו החמיכות הבצק מונחים
למעט

משנה אחרונה
אינו מדבר . רמיה דר"י היינו דבור כדתן תרס רמוז ונרמו וכימות כסס כסנו כרמיה וכו' : ז מטמאין את המשקין ואין פוסלין את האוכלין . פ"ה הרב אבל
נטמא תוכו כולו טמא . כלומר ומורה ר"ח דפוסלין את האוכלין שהוא מגורת י"ח דבר וכדתן בסוף זכ"ס . ואע"ג דאפילו נטמא תוכו נמי אין טומאחו אלא מדרבנן
אם"פ לא הקילו בה דכיון דנטמא כולו אין הכל יודעין שנטמא ע"י משקה ואתי להקל גם בנטמא בזה . אבל כשנטמאו אחוריו לבד כ"ע ידעי דבמשקה נטמא .
וראה ר"ח להקל באוכלין יותר מבמשקין דה"ג בעלמא החמירו במשקין להיות תחלה . ור"י סבר שאין לחלק כללוא הוא כל הפוסל את התרומה מטמא משקין בס"ח דפרה .
ומ"ס הרב דר"י יליף מק"ו מטבול יום ע"כ אין זה עיקר הטעם דהאיכא למילף איפכא ומה פ"י שפוסל את האוכלין אין מטמא משקין אלו שאין פוסלין את
האוכלין אינו דין שלא יטמאו משקין והכי יליף שמעון אחי עזריה בתוספתא . אלא טעמו דר"י שאין לחלק כמו בכל הפוסלין את התרומה ושמעון אחי עזריה נמי ס"ל
כר"ח בזה שאין לחלק והלך בשניהם להקל דכל דרבנן לקולא אולי . ומ"ס הרב דר"ח לא יליף ד"ח מד"ס ומשמע דר"י יליף כה"ג וב"מ פ"ג דידים מ"ב :
לא כך ולא כך . פ"ה הרב אין מטמאין משקה חולין ולא פוסלין כו' . ג"ע דעיקר גזרת המשקין מטמאין כלי הוא מגורת כ"ס וב"ה מ"ח דבר . וב"ס וב"ה גופייהו
קברי דאחורי כלים מטמאין משקה חולין רפ"ח דברכות שמה יטמאו משקין שכל ידיו באחורי הכוס והכי פליג שמעון אב"ט וב"ה וכו' דר"ח ר"י נמי קיימו כוהייהו :

ואין משקה טופח: שלשה התיבות. בין שלשון כבילה אחד טופח ושתיים אינן טופח סדורות זו אל זו והטופחת מלמטה. והשאה האמלטיית נוגעת בטופחת. והעליונה נוגעת באמלטיית. אינן מלטרפות לכבילה לטמא המשקה טופח שלמטה ויחזור המשקה ויטמא את העריבה. דנגיעה אינה מהדרת את הבזק אלא כטשכות כדתן בפ"ק (משנה ז') מקרלות טשכות זו אל זו: שתיים מצטרפות. אם לא היו אלא שתי התיבות בלב הסתחונה שיש בה משקה טופח ושלמטה הימנה הנוגעת בה. ובין שתיים כבילה מלטרפות לטמא המשקה ויחזור ויטמא את העריבה.

חם היה פ"י ע"ג: חלופי גרסאות: ח' שתיים מצטרפות: ט' טשכות אלו נטמא דמי:

היטפות חדשים

ח במשנה כעין החרדל שיעה הר"ב וכן הר"ם דקאי אלוכלין שהן קטנים כעין חרדל. אבל שיעה המכונה דלמסקין קאי שהוא מושג כעין החרדל עיין בל"ג פ"ז מהש"א הל' ז': ח ברי"ג ד"ה ומשקה טופח וכו'. ומצינו חומר בידים מבטבול יום ואין רחיש משם דלא כפסת ליה נוגעת כלל מקום ולדברי לכת"ר דלא כדכרינו ה"ל למתי שומרי בידים מפ"י שם כ"ג פ"ב ומדברי הרשב"ד ר"ב הע"א ונראה כה"ג פ"ג ונראה לכתיב רחיש לדבריהם מפ"י דתוספות ויתאם שם ע"גול של כבילה שיעמא מחתו חורס מחסור שבו על טמא שבו ומרין כירובלמי ה"ך לא לטמא כולו ונראה שחומר בני פירות וכו' הר"ם שם. וחס ע"כ איירי בשאר טומאות דכ"ט לא נטמא כליהא לקמן בפ"ד דע"א אובל במשך וכו' ודוק: (משנה ש"ג ע"ג):

מבטבול יום כדתן החס *ולעגין טופח עיין בסוף פירקין: מלמטן דחס היה מלמטן היה המשקה זו בשלשון ומחברו. הר"ם: רוצצות משקה. פ"י הר"ב דוחק כי הטוא ללעיל (משנה ז') גבי טיבה. הר"ם: אוכל

מלמטין. ג' התיבות בכביצה (ח). אינן מצטרפות. ושתיים (ש) מצטרפות. רבי יוסי אומר אף שתיים אינן מצטרפו' אלא א"ב היו רוצצות משקה (י). ואם היה משקה עומד (א) אפי' בעין החרדל (ג) מצטרף (ג). רבי דוסא אומר אוכל

מלמטן * (אפילו שתיים אינן מצטרפין אלא"כ היו דוללות משקה) לעולם אין משקה מחבר עד שיהיה משקה דוחק ועומד בין שתי התיבות ואין הלכה כרבי יוסי: ואם היה משקה עומד. כלומר אם לא היה קטפרס אלא (* בר"ז וכו' הגי' א"כ דוללות משקה אפי' שתיים אינן מצטרפין לעולם וכו')

מלאכת שלמה

דוסא אחיה דחס לאו מטעם חבור הוא כדפריש' החס: בפ"י רע"ז ל"ך לכתוב סימן הטי"ת קודם הדבור המתחיל כיון שהשיקה ולחוק אותו מאחריו. וביד דהלכות טומאת אוכלין ובפ"ו סימן ו' וכתב שם מהרי"ק ז"ל ונראה מדברי רבינו דאפילו כעין החרדל

דוסא אחיה דחס לאו מטעם חבור הוא כדפריש' החס: בפ"י רע"ז ל"ך לכתוב סימן הטי"ת קודם הדבור המתחיל כיון שהשיקה ולחוק אותו מאחריו. וביד דהלכות טומאת אוכלין ובפ"ו סימן ו' וכתב שם מהרי"ק ז"ל ונראה מדברי רבינו דאפילו כעין החרדל

ח בפ"י רע"ז ואם היה משקה עומד כלומר כו' עד לאין משקה מחברו אמר הנלקט פי' הואיל והן פירודין דקים א"כ לא מפליג ר' דוסא ולעולם ס"ל דאפילו שני מלאי כבילה אוכלין אין חבור מיס מחברו לקבל טומאה והא דתקן לעיל בפ"ק אם יש כביצה משקה טופח אף בתרומה הכל טמא אפילו כו'

יבין

למטה מהקטפרוס. במקום שגולי העריבה שוין היו כל המשקין שהתחב התיבות כולן כגוף משקין א' והרי נגעו בהן כל התיבות הבזק שהן יחד כבילה אוכלין טמאין: (טו) לשון מלמטן. היינו שהיה המשקה מתח כל התיבות בזק. ור"ל שכל התיבה והתיבה היה מונח בהמשקה שהיה טופח על כל פני גולי העריבה. ולרמב"ם (פ"א ופי' מאלוין) דס"ל דרק ז' משקין המכשירין מקט"ו. א"כ ע"כ דהכא מיירי שהמשקה טופח שהוא היה א' מו' משקין המכשירין. ולרמב"ד (שם פ"א) דגם מי פירות שאינן מכשירין עכ"פ מקט"ו. מני איירי הכא גם כתי חותים ורמונים וכוונת: (סח) ר"ל וכל הג' התיבות בזק הטמאים היו רוק כולן יחד כבילה. אין מלטרפין לטמא משקין שהתחבין. שהטמא המשקין א"כ את העריבה. שאינה מתחממת מהבזק רק מהמשקין הן קטפרוס אינן חיבור (גמלי פירקין). והו"ל כאלו המשקין שהתחב התיבה ז' אינן מחוברין להמשקין שהתחב התיבה שבלדה. ואם כן כל משקה ומשקה שהתחב התיבות. נגע כל א' בפחות מכבילה בזק. ולא נטמא המשקין ולא נטמאה הימנה. והצ"ג שהיו התיבות נוגעות כל א' בחותם שבלדה. ובמקום הנגיעה היה משקין. א"כ כיון שרק כל הג' התיבות יחד היו כבילה. א"כ המשקה שבמקום נגיעת ז' התיבות לא נגע

תפארת ישראל

רק בפחות מכבילה ולא נטמא. ולא דמי לפרודים דקמלטרפין (פ"ט ט' י"ח). החס כולן כ"א נגע באו"ם (ש) ר"ל אבל אם ז' התיבות שנוגעים זו בזו הם יחד כבילה. כיון דהמטה משקין שהיו ז' התיבות הנוגעות זו בזו. בה לא שייך קטפרוס וא"כ נוגע העסה שהוא כבילה אוכלין טמאים ונמלאת העסה. וחוזרת ומטמאת גם את העריבה. והעריבה לשאריו המשקין שכל כל פני שוליה [כך פירשתי ע"ד רבינו רב"א ז"ל וכן ע"ה יחזק:] (ג) ר"ל דוקא כשהג' התיבות מונחות לחוקות אחד יחד זו אל זו. שאין בהעסה שהתחבין במקום דבוקן שום חורך. והג' התיבות הן יחד כבילה. או מלטרפין לטמא עסה המשקין שבעריבה במקום דבוקן. דבטפה קטנה כזאת לא שייך קטפרוס. אבל כשאינן דבוקות אחד. רק נוגעות זו בזו. יך בהעסה קנת חורך. ושייך נכזי קטפרוס. ולא מחשב כל העסה כגוף א' שנוגע בכבילה בלב טמא [ומ"ם כ"ד לעיל פ"ג ט' ס'. וע"ד אה"מ הגו"ק ל' כן קוביא חס. והוכחתי כן בפירו' הקודם. והשמיטיו כאן. מדאיתו כפי שמתו כאן:] (גא) שהיו גולי העריבה שוין. ונמלא שהמשקה טופח שהתחב ז' התיבות העמאות. אינן קטפרוס: (גב) ר"ל אפילו מונחים תוך המשקה שהוא רק פרודי בלב שכל א' גדול כחרדל. וכולן יחד כבילה. (גד) דהרי משקה ז' נגע בכבילה אוכלין טמאים לטעמיה

אלוהו רבת

ומתיב: ג' התיבות בכביצה אינן מצטרפות. המשקה טופח כיון כל התיבות ומתיב טונ טפס ז' עניינים בשתי התיבות הבזק שיעל זה ומד' זה ואם השלש התיבות הוא כבילה אינן מצטרפות לטמא את המשקין לטמא את העריבה דמיס שבין התיבות אינה טועת אלא בשתי התיבות און כהם כבילה לטמא את המשקה דחס היה המשקה עומד כל המשקה שמתח כל הבזק חבור והרי נגע כולו כבילה ודקתני סיפא אבל קטפרס אין המשקה שמתחין ושתי הטיפות שבין התיבות חבור לטמא את המור שנוגעין בכבילה ושתיים מצטרפו. אם בשתי התיבות יש כבילה לטמא העריבה המשקין לטמא העריבה בשתי התיבות טופח שבו השתי התיבות נוגעת בשתיים שמלדיה והרי נוגעת בכבילה אוכל. ומשקה לטמא אחרים א"ל שיעור: רבי יוסי אומר כו' א"כ היו רוצצות משקה. אינה חבור עד שהיא רחלה שעתיד אוכל

משנה

ח שלש התיבות כבילה מלטרפות. בחתיכות טמאות איירי שנגע שרץ בכל אחת ולעגמן מקבלות טומאה בכל שהן אבל לטמא המשקה כפי כבילה וטמא אין מלטרפות. ולמא דפי' הרב שהמשקה שבכאן היינו המשקה שגולשו בהן ובלילתן רכה. ז"ל שלא נגע השרץ בחתיכות הבזק דא"כ אותה משקה טופח נטמא המשקה עצמו מן השרץ דמשקה טופח מקבל טומאה כדפי' לעיל ספ"ק אלא שנטמא הקמה קודם הלישה. והשאה לפי פי' הרב היינו טעמא דשתיים מלטרפות שזו שנוגעת בפחות הוא כמחוברת לה ע"י המשקה טופח וכו'. הר"ם פ"ג הר"ם אין מלטרפות שאין העליונה נוגעת במשקה וקמ"ל מתני' דאע"ג דאמרי' במתני' דלקמן קטפרוס ומשקה טופח אינן חיבור לטומאה ולטהרה. מ"מ לענין לירוף אע"ג דהכא איכא קטפרוס ומשקה טופח מלטרפי כיון דשתי התיבות נוגעות במשקה שמתחמו כמ"ם הרשב"ד פ"ו מהש"א דין י"ז שאין לריבין להיותן גוש אלא להיעמא זה מחמת זה אבל כבילה פירודין שנגעו בשרץ מלטרפין לטמא אחרים וכו' ע"ש וה"ג הרי המשקה נוגע בכבילה כיון ששתיים נוגעות במשקה. אבל לקמן אין הטומאה נוגעת אלא בחד מהן אין משקה טופח מחברו. ובגהות פי' הר"ם פ"ג במתני' דלקמן תמה בזה ולק"מ. וכ"ז לפי' הרב דמשקה טופח דמתני' היינו בכלק שבליתו רכה וכן פי' הר"ם והרא"ש. אבל מדברי הרמב"ם בחיבורו

אחרונה

נראה שהמשקה טופח בעריבה והע"פ שהתיבות כולן נוגעים במשקה הואיל והיא קטפרוס שתיים מלטרפות שלש אינן מלטרפות וכן נראה מדברי הראב"ד כהנה ספ"ו מהש"א וכתב עוד דחס התיבות נוגעות זו בזו וכולם נוגעין במשקה לעולם מלטרפות ומתני' מיירי דלא נגעי אהדדי והארכנו בזה בפ"ק מ"ה: ואם היה המשקה עומד אפילו בעין החרדל מלטרף. וכתב הר"ם דוקא שככה משקין אבל מי פירות אינן מחברין כדתן פ"ג דע"א. ותוי"ם כתב דהיא דוקא כפי' חילוק בין משקין למי פירות ולא בשאר טומאות. ובמ"ם עובל יוס ככתבו שהשיקר בדברי הר"ם ושפטא דמתני' הכי משמע דכשככה משקין מיירי דכל משקה חסם ששמהנה אינו אלא שבעה משקין וחון מאלו אינו קרוי משקה אהדדי מודה וזה סייע לפי' הרשב"ד שכתבנו ר' דוסא אומר אוכל פרוד אינו מלטרף. ר' דוסא דהכא הוא ר' דוסא בן הרכינס דלפיג נמי כה"ג לענין טומאה חמורה רפ"ג דהלכות ואמר דלא מלטרפי. והס כתבנו דדוקא בלג נגע החלוקין אהדדי פליג ובנגעו אהדדי מודה וזה סייע לפי' הרשב"ד שכתבנו דמתני' בלג נגעי אהדדי איירי. ועיין פ"ג לעדות מ"ב ומ"ג בזה בפ"ק מ"ה:

דוחק בין התיבות והנה עת מקורכות זו לזו: רבי דוסא אומר אוכל

ציונים
פ"ב ה"א ו"א : הוציא
פ"ב ה"ב ו"א : פ"ב ה"ג
פ"ב ה"ד : פ"ב ה"ה

הלופי גרסאות
אוכל פרוז - דברי פרוז :

תוספות חדשים
ח בהרע"ב ד"ה אוכל
פרוז בו' פירורים
דקין והרע"ב כתב דסכר
רבי דוסא אפילו כשי
מלאי ביום אובלים אין
חיבור מים מחזקין לקבל
טומאה :
ט בחי"ט ד"ה הנצוק.
כ"ב הרמב"ם רפ"ז
המס' א' ומס' ג' ד"ה
כשפטר מלוק לזקן בו'
אלו מלוק להם עמאין
מפני ששטן משרת
ע"כ והוא מהתוספתא
פ"ט כ"ג :

אליהו רבה
פרוז בו' רבי דוסא
לעמיהו דאמר (רי"ט פסק
ו' דלכות) כל המטמאין
כאלו שנהלוק סכור דסכר
לא מטמאין :
ט הנצוק אינו חבור.
גזון המערה מבלי
לכלו ונגע עובל זום כקלות
אינו טמא אלא אותו עפע
כהגן בטבול יום (פ"ב ז')

משנה אחרונה
ט כיון שהשקה למקוה
עברה. פי' הר"ב
דס"ל קטפרס חבור.
וסיפא דקמני קטפרס
אינו חבור אלא
כחמנים. וז"ל הא
לר"ך למיתני בכה
דמקל דה"ל למיתני
בסיפא רבי יהושע
אומר קטפרס חבור
ולא ר"ך מלחא דמקל.
דקמ"ל אפילו במקל
דאיכא חרתי קטפרס
וטופס דסת' מקל שהוא
זקוף אינו מחזיק
משקה אלא דבר מושע
אפ"ה מכשי ר"י וכן
תני בחומש'ת' מקל שהוא
מלא משקין טופסים.
ולרמב"ם דמפרס לקמן
כל קטפרס הוא טופס
וקטפרס וטופס הדא
מילתא הוא כמ"ט
בסמוך. ר"ך ליישב
למה לי בכה דרישא
וליתני בסיפא ר"י
מכשי בקטפרס :
הניצוק והקטפרס.
כיוון היינו עומד המים
שהוא נשקן מן הכלי
ועומד כולו בחו"ר.
וקטפרס שהעמוד היורד
נשקן ונודר על התל או
ע"ג המקל כדלעיל.
ומשק טופס יהיו
שמונה על הארץ כמ"ט
הר"ב. אבל הרמב"ם

אוכל פרוז. לשון הר"ב שהוא חלוק לפירורים פירורים
וכ"כ הר"ס. ומסיים ח"ג פרוז גדלות משלון
שני פרידי עפר על פרידה אחת של תרוד רקב דפרק המפלת
(דף כ"ז) ע"כ. ועיין בס"פ דלקמן : **ט מקל** שהיא מלאה
משקים טמאים. אע"פ שמלינו במשנה
י"ז פי"א דכלים. מקל שיש בו בית
קבול מוחה ומרגלית ככאן. אין ל"ל
לפרש שהוא חלול ונתמלא בו מים*
אלא מיירי שעל פני כולו נתמלא
במשקים טמאים. וכן מלאתי צפי'
הרמב"ם בנא"י שכתב המקל אם
גשרה במשקים טמאים בו :

משקים טמאים. אין הכוונה כל המשקים ואפי' המכשירים
אלא ר"ל בכלן המים בלבד. שאין השקה מועלת
אלא למים בלבד. וכדפי' הר"ב בנ"ג פ"ב דביטל : **הנצוק.**
פי' הר"ב קלות גזור וכו' א"ל שמערה מבלי טהור
(* דר"ט שוסף, ובמא' נהו ממלוי')

מלאכת
החרדל מטמא המשקה קאי שהוא מועט כעין החרדל. ע"כ :
ט הנצוק והקטפרס ומשקה טופס. כתב המרדכי בשבועות בשם תוס'
ז"ל דנגיעין דהא דתנן הנצוק והקטפרס אינם חבור לא
לעומאה ולא לטהרה פי' ר"ת ז"ל דהיינו דוקא מי נשמים דעתידין
לפסוק אבל מי נהר שאין עתידין לפסוק הוא חבור טופס ע"מ להטעיה מיהו
ר"ך שיהא הנקב כשפוסרת הגזר ע"כ. ורבריה ה"ר יונה ז"ל בברכות
פרק אלו דברים לטבילת הגוף גזוק וקטפרס לא הוא חבור אבל
לטיבילת ידיים הוא חבור וע"כ כפי' בתרא דע"ו בהר"ן ז"ל בדר' שפ"ג
שכתב סע דעת הרמב"ן ז"ל שפי' דהא מתני' ר' יהודה היא והביא
רביה משס פ' שני דגיטין והוא הר"ן ז"ל דמה ראיתו וכתב דנהי

יבין
גד לטעמיה חילול דס"ל (פי"ג דלמות) דכל עומאה שמתלקה
אינה מלטרפת: (ג) ר"ל שהיו מים טמאים טופסין על
פניו שבתן. מיהו דוקא מים טמאים. הא שאר משקין
טמאין. לא מהני להו השקה [בג"ט דר"ן]. וטבורים
הו"ל לסיים. דהיינו המשקין שעל פני המקל. אלא משום דהמשקה
טופס שעל פני המקל לא חזי לכלוה. ואין ל"מ מידי אם סן
טהורים או טמאים. אלא משום שכל עוד שהשקה טמא טופס
על פני המקל. הרי המקל בחזקה טמא. שכל האמוחה יטמא
דיו. וכשיגע שם כלי או אוכלין. יתטמאו להכי קאמר טהורה
ר"ל שאר ששתיק קלה הוא מהמקל. אם המים שבקפה הב'
הטעמו בזהשקה. ללעגין השקה גמריין קטפרס חיבור.
ולפיכך המקל בכל מקום שיגעו בה טהרות, טהורים [ומצוינו
במקל גם לשון נקבה כגון מקל שבראש משקין [שהיות פ"ד] וגם בחשמתו גופס
כולה נקט למקל בלשון נקבה. אבל מילי בו גם לשון זכר. מקל שיש בו בית קבול
מוחה [בלש פ"ו מש"ו]. ומלוי כעס מיני כיוצא בו שיקראם לפעמים בלשון זכר
ולפעמים בלשון נקבה. ובל"ז הרי ידוע הכלל בלש"ק דכל שאין בו רוח חיים וזכרו
וינקבו. כמ"ט רש"י פירש וישלח]. ואע"ג דלקמן במשנה תנן הניצוק
והקטפרס אינן חיבור לא לעומאה ולא לטהרה. ודוחק לומר
דר' יהושע פליג אהאי כללא. כ"ל דלר' יהושע שאני השקה.
דכיון דרק מטעם זריעה מטמא [בפסחים גר"ן]. והרי כל זרוע
כטמא משאורש. אף שאין כל הגוף זרוע. ורק קלת ממנו.
כשהיון טמאין ששתן [תרומות פי' ג'ע]. ומס"ט גם שלג שנתמא
והשוק מתקלחו. כטמא כולו [בבב' י"א]. א"כ מה"ט גם קטפרס
חבור זו. מיהו דוקא מקל. שהוא פשוטו בלי עץ שהמקב"ץ.
ואפילו טומאת מדרס אינו מקבל. משום דרק לתרווי סוטה
הוא דעבוד [בבב' ט"א]. אבל שאר כלי שיש לו בית קבול.
ופני החילון של הכלי מלוחלחין במים טמאים. אפילו השוק
מתקלח. לא נטהרו המים שע"ג פני הכלי. דהרי נטמא הכלי
מהמים תחלה. והיא חוזרת ומטמאת המים שעל פניה אף
לאחר השקה (י"ב) : (ג) דס"ל דגם לענין השקה לא מהני
קטפרס (י"ב) : (ג) קלות מים שוירד בחויר כעמוד. שמתהווה
כשענין

היהו מתני' דאם רגליו של ראשון נוגעת במים דכפ"ז דמקואות סי'
ו' מוכחא דר' יהודה אית ליה לענין מקואות נטוק חבור כל היבא
דאיכא למימר גזר אחית אפ"ה מתני' דהנצוק והקטפרס לא מוכח
דכ"ר יהודה איתא כדי שנטמא לומר דכי קתני דנצוק אינו חבור דוקא
כשאין סוף הקלות לירד אלא אפשר דכרבנן מיתוקמא וכי קאמר דנצוק
אינו חבור אפילו בשסופו לירד קאמר ודכוותה אמר רב הונא בנמ'
דכיון נשך ר' ה"ג הוי חבור ועוד שאפילו תרעה לומר דהיהו דנצוק
והקטפרס ר' יהודה נמי מודה בה אפשר דכי קאמר דנצוק אינו חבור
לטהרה לאו לענין מקואות קאמר אלא לענין השקה וכי אית לי' לר' יהודה
דנצוק חבור כל היבא דאיכא למימר גזר אחית דוקא לענין מקואות
ור'

אוכל פרוז אינו מצטרף יד :
ט מקל שהיא מלאה משקין טמאין (ג)
כיון שהשיקה למקוה טהורה
דברי רבי יהושע. וחכמים אומרים עד
שיטביל את כולה יד. הנצוק יד
והקטפרס

חבור: הנצוק. קלות גזור הבא מלמעלה למטה בזיקפה כעמוד :
(*) דר"ז ודר"ט שוסף, ומחור המשקה וכו' קטפרס

שלמה
דהיהו מתני' דאם רגליו של ראשון נוגעת במים דכפ"ז דמקואות סי'
ו' מוכחא דר' יהודה אית ליה לענין מקואות נטוק חבור כל היבא
דאיכא למימר גזר אחית אפ"ה מתני' דהנצוק והקטפרס לא מוכח
דכ"ר יהודה איתא כדי שנטמא לומר דכי קתני דנצוק אינו חבור דוקא
כשאין סוף הקלות לירד אלא אפשר דכרבנן מיתוקמא וכי קאמר דנצוק
אינו חבור אפילו בשסופו לירד קאמר ודכוותה אמר רב הונא בנמ'
דכיון נשך ר' ה"ג הוי חבור ועוד שאפילו תרעה לומר דהיהו דנצוק
והקטפרס ר' יהודה נמי מודה בה אפשר דכי קאמר דנצוק אינו חבור
לטהרה לאו לענין מקואות קאמר אלא לענין השקה וכי אית לי' לר' יהודה
דנצוק חבור כל היבא דאיכא למימר גזר אחית דוקא לענין מקואות
ור'

ישראל
להאכלין תרומה תלויה כל כך על משקין שן תרומה כשיטמאום :
(יב) ותמזוהין כאן דכרי רבינו תו"ט. שכתב שאין לר"ך לפרש כאן
שהמקל חלול ונתמלא בו מים. וכמקל שיש לו בית קבול מרגליות
ומזוזה. אלא מיירי שכל פני כולו נתמלא במים עמאין. עכ"ל הסבור.
ובמחילה כבוד רבינו מאי אין לר"ך דקאמר. וכי אפשר לאוקמי למשנתו
כן. והרי בשם בו בית קבול. נטמא הוא עצמו מהמשקין הטמאין.
ומור וממטא להמשקין שהשוק. וז"ט :

בועז
להאכלין תרומה תלויה כל כך על משקין שן תרומה כשיטמאום :
(יב) ותמזוהין כאן דכרי רבינו תו"ט. שכתב שאין לר"ך לפרש כאן
שהמקל חלול ונתמלא בו מים. וכמקל שיש לו בית קבול מרגליות
ומזוזה. אלא מיירי שכל פני כולו נתמלא במים עמאין. עכ"ל הסבור.
ובמחילה כבוד רבינו מאי אין לר"ך דקאמר. וכי אפשר לאוקמי למשנתו
כן. והרי בשם בו בית קבול. נטמא הוא עצמו מהמשקין הטמאין.
ומור וממטא להמשקין שהשוק. וז"ט :

קטורה. מים הבאים מלמעלה למטה דרך מדרון של חל גבוה: ומשקה שופח. ואין בו טופח על מנת להטפוח. שאין בו כל כך משקה שאם טפח בהן ידו עלה זה משקה שיוכל להטפוח ד"א: אינו חבור לא לטומאה. שאם משקים חלוטין הן ונגע טמא בתחתון העליון טהור וכן לענין משקה טופח ואפילו במקום חלק. אם משקין מכאן. ומשקין מכאן. ומשקה טופח בחלמט. נגע טמא במשקה טופח. משקין שמכאן ומכאן טהורים. אע"פ שמחזירים לו: ולא לטהרת. כגון גומא שאין בה מ' טהר. וגזוק או משקה טופח מחובר לגומא זו. ולמקוה כשר. אינו חבור. והעובל בגומא זו לא עלתה לו טבילה: אשבורן. מקום עמוק שנקוו בו מים: חבור לטומאה ולטהרה. ואם נטמאו קנתן נטמאו כולן וכן אם נתחברו קנת מים למקוה וטהרו. טהרו כלן:

והקטפרים (ג) ומשקה שופח (ג). אינו חבור לא לטומאה (ס) ולא לטהרה (א). והאשבורן (כ). חבור לטומאה ולטהרה:

(ד"ה כעובייה) העלו דיש לחלק וליישב כל המשניות. דבקרקט שיה היכא דליכא כותל כלל סגי בטופח ע"מ להטפוח. והיכא דליכא נקב ככותל צעינן (קליפת שום) כרוחב שפופרת הגוד. וע"ג כותל סגי כקליפת השום וע' לעיל בספ"ו:

מלאכת

ור' יהודה היא עכ"ל ו'ל וכן כתבו התוס' בשם ר"י ו'ל שם ריש פרק שני דגיטין. ועיין במ"ש בפרק בתרא דע"ו סוף סימן ו' ומשם תדע ותשכיל מימרת רב הונא:

והאשבורן. פי' הרמב"ם ו'ל אשבורן הוא כלי כלי ספק וזה מבוזר אלא המעיינים. וכתב הרא"ש ו'ל אשבורן היא גומא לשון שבר ארך מלחה שנתקבעה וקווי שם המים הוא חבור לטומאה לטהרה אם אשבורן מחבר שני מקוואות הכרים הוכשרו וכן אם חבר כלי מלא משקים טמאים לאשבורן הסמוך למקוה טהור כאילו השקוין למקוה ולענין טומאה שלא שייך להוכיח מים שגומא לענין חבור כיון שמים שמתוך הגומא לא

לכלי טמא וע' במ"ט וי"א פ"ה דמכשירין: והקטפרים. עמ"ש במ"ח פ"ו דמקואות: ומשקה טופח. פי' הר"ב שאין בו כל כך משקה כו' שיוכל להטפוח דבר אחר. משמע דאם טופח ע"מ להטפוח דמחבר. וקשה דמתקן במ"ו וע' פ"ו דמקואות עירוב מקואות כשפופרת הגוד וכו' וכן מוכיחין כמה משניות. והר"ש נתלבט בזה מאוד וכן התוס' דיבמות פ"ק דף ק"ט ופ"ג דגיטין דף י"ו אבל בפ"ג דתגיגה דף כ"א

(ד"ה כעובייה) העלו דיש לחלק וליישב כל המשניות. דבקרקט שיה היכא דליכא כותל כלל סגי בטופח ע"מ להטפוח. והיכא דליכא נקב ככותל צעינן (קליפת שום) כרוחב שפופרת הגוד. וע"ג כותל סגי כקליפת השום וע' לעיל בספ"ו:

והאשבורן. פי' הר"ב מקום עמוק שנקוו בו מים. ו'ל רש"י בפרק כל שעה (דף מ"ב) אשבורן לשון שזירה שמשחבר הקרקע וגחפסים המים שם עכ"ל:

שלמה

מקבלי טומאה כדליתא ברין מקואות דמים מהוברין לאו בר קבולי טומאה נינהו היאך יהדרו יחד מים שבשני גומות לטומאה אלא לענין טומאה מיירי במים שבשני כלים ונוגעים בשפת הכלי זה לזה הוא חבור ונטמאו זה עם זה וכל בית כנוס מים מכנהו בלשון אשבורן לפי שהוכר אשבורן אלא מקוה א"כ הא דאמרן ברין מקואות דמים מהוברין לא מקבלי טומאה היינו מי נזים שנקוו מעלמן אבל השופך מים לתוך גומא בר קבולי טומאה נינהו וכן מוכח בפ"ק דשטהים גבי משקי בי מעבתיא דכן לא שנו אלא בקרקע ובקרקט נמי לא אמרן אלא דהוי רביעית דהוי להטביל זה מחטין אבל לא הוי רביעית טמאים. ע"כ:

ישראל תפארת ביין

לענין מה באמת אמרין משקין מקבלין טומאה מדאורייתא. הרי לא ג"מ מדי בטומאתן או בטוהרתן. ו'ל דהיינו רק לענין מי נסוך דהג ומי טהרת. דמדענתמאו מדאורייתא חפסלי להו. אבל משקין חולין לא ג"מ מדי מדאורייתא אם נטמאו או לא. ורק עכ"פ ג"מ לן טובא לענין מיני דרבנן. דהיינו שיעמאו לאוכלין ולכלים ושיתעמא האוכלין והשקין והטמא ודי טהור שנגע בהן. ולכל הא מהני למים השקה. להגלל מכל טומאה דרבנן. וכיון דכל השקה שלהן מדרבנן. הם אמרו והם אמרו דלהני כהו יזירק כלי שג"כ הוא מדרבנן. וז"ל:

(יד) וקשה הרי סג קלוה טהור שבה על השקן. אם קלט אדם מהקלות ההוא באויר, טהור [ברמב"ם רפ"ו מאלובין]. אלא ו'ל דכיון דהא דמשקין שמתאין משקין רק מדרבנן הוא [בפסחים י"ח א'] דמדאורייתא אין משקין טמאין מעמאין לשום דבר. וכ"כ הא דמשקין שנוגטין אפילו בשום תולדות הטומאה יהיו ראשון. ג"כ רק מדרבנן הוא [בשבת י"ד ב']. לפיכך לא ההמירו כהו כולה האי לומר גביהו יזירק חיבור. ועמ"ש בענין זה בס"ד (מקואות פ"ג מ"ב ס' ט):

לענין מה באמת אמרין משקין מקבלין טומאה מדאורייתא. הרי לא ג"מ מדי בטומאתן או בטוהרתן. ו'ל דהיינו רק לענין מי נסוך דהג ומי טהרת. דמדענתמאו מדאורייתא חפסלי להו. אבל משקין חולין לא ג"מ מדי מדאורייתא אם נטמאו או לא. ורק עכ"פ ג"מ לן טובא לענין מיני דרבנן. דהיינו שיעמאו לאוכלין ולכלים ושיתעמא האוכלין והשקין והטמא ודי טהור שנגע בהן. ולכל הא מהני למים השקה. להגלל מכל טומאה דרבנן. וכיון דכל השקה שלהן מדרבנן. הם אמרו והם אמרו דלהני כהו יזירק כלי שג"כ הוא מדרבנן. וז"ל:

(יד) וקשה הרי סג קלוה טהור שבה על השקן. אם קלט אדם מהקלות ההוא באויר, טהור [ברמב"ם רפ"ו מאלובין]. אלא ו'ל דכיון דהא דמשקין שמתאין משקין רק מדרבנן הוא [בפסחים י"ח א'] דמדאורייתא אין משקין טמאין מעמאין לשום דבר. וכ"כ הא דמשקין שנוגטין אפילו בשום תולדות הטומאה יהיו ראשון. ג"כ רק מדרבנן הוא [בשבת י"ד ב']. לפיכך לא ההמירו כהו כולה האי לומר גביהו יזירק חיבור. ועמ"ש בענין זה בס"ד (מקואות פ"ג מ"ב ס' ט):

לענין מה באמת אמרין משקין מקבלין טומאה מדאורייתא. הרי לא ג"מ מדי בטומאתן או בטוהרתן. ו'ל דהיינו רק לענין מי נסוך דהג ומי טהרת. דמדענתמאו מדאורייתא חפסלי להו. אבל משקין חולין לא ג"מ מדי מדאורייתא אם נטמאו או לא. ורק עכ"פ ג"מ לן טובא לענין מיני דרבנן. דהיינו שיעמאו לאוכלין ולכלים ושיתעמא האוכלין והשקין והטמא ודי טהור שנגע בהן. ולכל הא מהני למים השקה. להגלל מכל טומאה דרבנן. וכיון דכל השקה שלהן מדרבנן. הם אמרו והם אמרו דלהני כהו יזירק כלי שג"כ הוא מדרבנן. וז"ל:

(יד) וקשה הרי סג קלוה טהור שבה על השקן. אם קלט אדם מהקלות ההוא באויר, טהור [ברמב"ם רפ"ו מאלובין]. אלא ו'ל דכיון דהא דמשקין שמתאין משקין רק מדרבנן הוא [בפסחים י"ח א'] דמדאורייתא אין משקין טמאין מעמאין לשום דבר. וכ"כ הא דמשקין שנוגטין אפילו בשום תולדות הטומאה יהיו ראשון. ג"כ רק מדרבנן הוא [בשבת י"ד ב']. לפיכך לא ההמירו כהו כולה האי לומר גביהו יזירק חיבור. ועמ"ש בענין זה בס"ד (מקואות פ"ג מ"ב ס' ט):

ב"הרע"ב ד"ה אינו חבור כו'. ולענין טהרה ג"כ אינו חבור. אבל כזה אינו שפכו מים טמאים ממקום גבוה אל המקוה. סג לא נאמר שכל העמוד טהור להיות קלמו במקוה כמו ש"ה אחר כהנא (הרמב"ם): בהרע"ב ד"ה חבור לטומאה כו'. וכן אם נתחברו. ועיין פ"ה"ש שאליו:

אלוהו רבה

והקטפרים. אינו חבור לטומאה פי' הא דתק באלות (פ"ג ג) וספד בחור א"כ היה מקושי קטפרים והאילו על מקומו טהור וכן בשמא שגשע בקטפרים אינו טמא אלא הטפח שנגע ואע"כ דכל טפח וטפח מיטמא בתכריכא ל"מ לעבול יום שנגע ש"ש מעמא את המשקה אלא שוסה א"כ ל"מ לקטפרים שחתה ג' בלוקו סבין סגס ככילא כדתק לעיל: ולטהרה. לענין טהרה פי' הא דתקל דלמחו חכמים פד שעיביל את טהרה:

משנה אחרונה

מפרש טופח היינו מים היורדים בקטפרים ממקום גבוה לתוך המקוה והמים כונס יורדים לעמק ולא נשאר פעליוהו אלא מעט טופח אין התחתונים חבור השליון הטופח. וכ"כ בחבורו פ"ו מה"א הקטפרים שיש עליו משקה טופח אינו מחבר לשאר המשקין שבמדרון וכו'. ונראה דמתני' מסייעת ליה מדתני סיפא האשבורן חבור ולפי' המפרשים כי היכי דתני חילופא דקטפרים היינו אשבורן הו"ל למיתני נמי חילוף למשקה טופח אם הם להטפוח

או כשפופרת הגוד ה"ו חיבור ומלח תני אלא אשבורן ע"מ דקטפרים וטופח חלח מלחא הוא. ולפי' המפרשים קשה סוגיא דזבחים דף ק"ה חיבורי אוכלין ע"י משקין חיבור לטומאה קלה ולא לטומאה חמורה. ומדאמר ע"י משקין סתם משמע אפילו יש בו להטפוח וזה ללא כמתני' דהכא דקתני משקה טופח אינו חבור ומשמע דלהטפוח הוי חבור ובאמת רש"י מפרש סתם בטופח ומ"מ קשה דהבא תנן דאינו חבור והתם אמר חיבור. ולפי' הר"מ נראה דהכא בקטפרים דוקא: ומשקה טופח. פי' הרב ואין בו ע"מ להטפוח. ואין ר"ל דאם יש שם כדי להטפוח הוי חבור אלא כדמסיק הר"ש דמתני' לא חיירי לענין עירוב מקואות אלא חרישא קאי לענין השקה טופח אינו חבור ואם יש להטפוח איכא למיבעי כדמבעיה לן לענין נטילת ידים ס"ב דגיטין. ואין ענין עירוב מקואות לכאן דהכא לא חיירי במקואות דהתם צעינן בשפה"ג. ואליבא דר' יהודה דליתיה אמר לענין מקואות איכא לאקשוויי אבל סתם מתני' ברכנן וליכא לאקשוויי מידי ותו"ש לא העתיק יפה. ומ"ש הרב דאם יש משקין מכאן ומכאן ומשקה טופח בחלמט כו' וה"ה אם אין שם משקין מכאן ומכאן כ"מ דאם נגע טמא במשקה טופח אין עמא אלא מקום נגעו והשאר טהור ובלשון הרב כן לשון הר"ש ורש"י בגיטין. ואפשר דר"ל דמשקה טופח אין מקבל טומאה עד שיש בו כדי להטפוח. והר"ש בספ"ק נראה כמתקן בזה.

אבל פטח המשניות מוכח בכל דוכתא דמשקה מקבל טומאה בכל שבו: והאשבורן חבור. כפ"ג דלהלות מ"ג תני אשבורן או שקרש. התם כדס' שהיה עב ויש בו משניות. אבל הכא במים דקלישי ויגיי אין נקרטין. ואם יבשו והגלירו כחורף מחמת הקור עהרין מכל טומאה כמ"ש בתוספתא הביאה הר"ש לעיל רפ"ג מים שהגלירו עהרין טעומתן. ואפילו מי טהרת שיבשו איתא בתוספתא דטהרין והביאה הר"ש פ"ק דכלים מ"ד:

הלכתא נבירתא כללא דפרקה

ט"שנה א' הרי עם ע"ה בחצו. כל הכלים שבהוצד טמאין [טוהרות ז]. ואפילו תנור חרס שמוקף צמיד פתיל. שאי אפשר שיתטמא במגע כלל. וגם מרחץ מתובר